

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT

Séance plénière

Plenumvergadering

Jeudi

13-07-2023

Après-midi

Donderdag

13-07-2023

Namiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement Réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
Les Engagés	Les Engagés
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers	Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Bestellingen :	Commandes :
Natieplein 2	Place de la Nation 2
1008 Brussel	1008 Bruxelles
Tel. : 02/549 81 60	Tél. : 02/549 81 60
www.dekamer.be	www.lachambre.be
e-mail : publicaties@dekamer.be	e-mail : publications@lachambre.be

SOMMAIRE**INHOUD**

Ordre du jour	1	Agenda	1
Poursuites éventuelles à charge d'un membre	1	Eventuele vervolgingen ten laste van een lid	1
QUESTIONS	2	VRAGEN	2
Questions jointes de	2	Samengevoegde vragen van	2
- François De Smet à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions" (55003706P)	2	- François De Smet aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming" (55003706P)	2
- Maggie De Block à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'importance de l'accord sur les pensions pour les citoyens" (55003708P)	2	- Maggie De Block aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het belang van het pensioenakkoord voor de mensen" (55003708P)	2
- Anja Vanrobaeys à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "L'accord sur les pensions" (55003710P)	2	- Anja Vanrobaeys aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "Het pensioenakkoord" (55003710P)	2
- Maxime Prévot à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les mesures diverses en matière de pensions" (55003713P)	2	- Maxime Prévot aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De diverse maatregelen inzake pensioenen" (55003713P)	2
- Ellen Samyn à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'accord sur les pensions" (55003715P)	2	- Ellen Samyn aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het pensioenakkoord" (55003715P)	2
- Jean-Marc Delizée à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions" (55003724P)	2	- Jean-Marc Delizée aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming" (55003724P)	2
- Dieter Vanbesien à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'accord sur les pensions" (55003725P)	2	- Dieter Vanbesien aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het pensioenakkoord" (55003725P)	2
- Nahima Lanjri à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'accord sur les pensions" (55003727P)	2	- Nahima Lanjri aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het pensioenakkoord" (55003727P)	2
- Wim Van der Donckt à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'accord sur les pensions" (55003728P)	2	- Wim Van der Donckt aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het pensioenakkoord" (55003728P)	2
- Gaby Colebunders à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions" (55003729P)	2	- Gaby Colebunders aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming" (55003729P)	2
<i>Orateurs:</i> François De Smet, Maggie De Block , présidente du groupe Open Vld, Anja Vanrobaeys, Maxime Prévot, Ellen Samyn, Jean-Marc Delizée, Dieter Vanbesien, Nahima Lanjri, Wim Van der Donckt, Gaby Colebunders, Alexander De Croo , premier ministre, Karine Lalieux , ministre des Pensions et de l'Intégration sociale, chargée des Personnes handicapées, de la Lutte contre la pauvreté et de Beliris		<i>Sprekers:</i> François De Smet, Maggie De Block , voorzitter van de Open Vld-fractie, Anja Vanrobaeys, Maxime Prévot, Ellen Samyn, Jean-Marc Delizée, Dieter Vanbesien, Nahima Lanjri, Wim Van der Donckt, Gaby Colebunders, Alexander De Croo , eerste minister, Karine Lalieux , minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris	
Question de André Flahaut à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le sommet de l'OTAN et le recours aux armes à sous-munitions" (55003723P)	16	Vraag van André Flahaut aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De NAVO-top en het gebruik van clustermunition" (55003723P)	16
<i>Orateurs:</i> André Flahaut, Alexander De Croo , premier ministre		<i>Sprekers:</i> André Flahaut, Alexander De Croo , eerste minister	

Questions jointes de	17	Samengevoegde vragen van	17
- Kurt Ravyts à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La position du gouvernement concernant la loi sur la restauration de la nature" (55003716P)	17	- Kurt Ravyts aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het regeringsstandpunt over de natuurherstelwet" (55003716P)	17
- Mélissa Hanus à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La loi européenne sur la restauration de la nature" (55003730P)	17	- Mélissa Hanus aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De Europese natuurherstelwet" (55003730P)	17
<i>Orateurs:</i> Kurt Ravyts, Mélissa Hanus, Alexander De Croo , premier ministre		<i>Spreekers:</i> Kurt Ravyts, Mélissa Hanus, Alexander De Croo , eerste minister	
Question de Raoul Hedebouw à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le sommet UE-CELAC" (55003720P)	20	Vraag van Raoul Hedebouw aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De EU-CELAC-top" (55003720P)	21
<i>Orateurs:</i> Raoul Hedebouw, Alexander De Croo , premier ministre		<i>Spreekers:</i> Raoul Hedebouw, Alexander De Croo , eerste minister	
Questions jointes de	23	Samengevoegde vragen van	23
- Peter Mertens à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Un nouveau cas de dumping social chez Democo" (55003707P)	23	- Peter Mertens aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Een nieuw geval van sociale dumping bij Democo" (55003707P)	23
- Anja Vanrobaeys à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le dumping social chez Democo" (55003711P)	23	- Anja Vanrobaeys aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De sociale dumping bij Democo" (55003711P)	23
- Jean-Marie Dedecker à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La réponse du ministre aux allégations de situations intolérables chez Democo" (55003722P)	23	- Jean-Marie Dedecker aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De reactie van de minister op de vermeende wantoestanden bij Democo" (55003722P)	23
<i>Orateurs:</i> Peter Mertens, Anja Vanrobaeys, Jean-Marie Dedecker, Karine Lalieux , ministre des Pensions et de l'Intégration sociale, chargée des Personnes handicapées, de la Lutte contre la pauvreté et de Beliris		<i>Spreekers:</i> Peter Mertens, Anja Vanrobaeys, Jean-Marie Dedecker, Karine Lalieux , minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris	
Question de Séverine de Laveleye à Zakia Khattabi (Climat, Environnement, Développement durable et Green Deal) sur "La loi sur la restauration de la nature" (55003714P)	27	Vraag van Séverine de Laveleye aan Zakia Khattabi (Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal) over "De natuurherstelwet" (55003714P)	27
<i>Orateurs:</i> Séverine de Laveleye, Zakia Khattabi , ministre du Climat, de l'Environnement, du Développement durable et du Green Deal		<i>Spreekers:</i> Séverine de Laveleye, Zakia Khattabi , minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal	
Fait personnel	29	Persoonlijk feit	29
<i>Orateurs:</i> Catherine Fonck , présidente du groupe Les Engagés, Barbara Pas , présidente du groupe VB, Sander Loones		<i>Spreekers:</i> Catherine Fonck , voorzitter van de Les Engagés-fractie, Barbara Pas , voorzitter van de VB-fractie, Sander Loones	
Questions jointes de	30	Samengevoegde vragen van	30
- Georges Dallemagne à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le survol de Bruxelles" (55003712P)	30	- Georges Dallemagne aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De vluchten boven Brussel" (55003712P)	30
- Bert Wollants à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'absence d'accord concernant Brussels Airport" (55003717P)	30	- Bert Wollants aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het uitblijven van een akkoord met betrekking tot Brussels Airport" (55003717P)	30
- Florence Reuter à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les nuisances liées au survol par les avions au départ de et vers Brussels Airport" (55003721P)	30	- Florence Reuter aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De overlast door de vluchten van en naar Brussels Airport" (55003721P)	30
<i>Orateurs:</i> Georges Dallemagne, Bert Wollants, Florence Reuter, Georges Gilkinet , vice-premier ministre et ministre de la Mobilité		<i>Spreekers:</i> Georges Dallemagne, Bert Wollants, Florence Reuter, Georges Gilkinet , vice-eersteminister en minister van Mobiliteit	

Question de Peter De Roover à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "Les trous dans le financement du tax shift" (55003719P)	35	Vraag van Peter De Roover aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De gaten in de financiering van de taxshift" (55003719P)	35
<i>Orateurs:</i> Peter De Roover , président du groupe N-VA, Annelies Verlinden , ministre de l'Intérieur, des Réformes institutionnelles et du Renouveau démocratique		<i>Sprekers:</i> Peter De Roover , voorzitter van de N-VA-fractie, Annelies Verlinden , minister van Binnenlandse Zaken, Institutionele Hervormingen en Democratische vernieuwing	
Questions jointes de	36	Samengevoegde vragen van	36
- Kathleen Verhelst à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "La proposition d'un deuxième mois de salaire garanti par l'employeur" (55003709P)	37	- Kathleen Verhelst aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "Het voorstel voor een tweede maand gewaarborgd loon voor rekening van de werkgever" (55003709P)	36
- Christophe Bombled à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Le deuxième mois de congé maladie à charge de l'employeur et l'incidence sur la compétitivité" (55003726P)	37	- Christophe Bombled aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De tweede maand ziekteverlof voor rekening van de werkgever en de impact op het concurrentievermogen" (55003726P)	36
<i>Orateurs:</i> Kathleen Verhelst , Christophe Bombled , Frank Vandenbroucke , vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique		<i>Sprekers:</i> Kathleen Verhelst , Christophe Bombled , Frank Vandenbroucke , vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	
Question de Els Van Hoof à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Les problèmes dans les centres de psychiatrie légale" (55003718P)	40	Vraag van Els Van Hoof aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De problemen in de forensisch psychiatrische centra" (55003718P)	40
<i>Orateurs:</i> Els Van Hoof , Frank Vandenbroucke , vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique		<i>Sprekers:</i> Els Van Hoof , Frank Vandenbroucke , vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	
PROJETS DE LOI ET PROPOSITION	42	WETSONTWERPEN EN VOORSTEL	42
Projet de loi portant modification de la loi du 5 mai 2017 relative aux services de médias audiovisuels en région bilingue de Bruxelles-Capitale en vue de la transposition partielle de la directive (UE) 2019/882 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 relative aux exigences en matière d'accessibilité applicables aux produits et services (3412/1-3)	42	Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 5 mei 2017 betreffende de audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, ter gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (3412/1-3)	42
<i>Discussion générale</i>	42	<i>Algemene bespreking</i>	42
<i>Orateurs:</i> Michael Freilich , Erik Gilissen , Petra De Sutter , vice-première ministre et ministre de la Fonction publique, des Entreprises publiques, des Télécommunications et de la Poste		<i>Sprekers:</i> Michael Freilich , Erik Gilissen , Petra De Sutter , vice-eersteminister en minister van Ambtenarenzaken, Overheidsbedrijven, Telecommunicatie en Post	
<i>Discussion des articles</i>	44	<i>Bespreking van de artikelen</i>	44
Projet de loi portant modification de la loi du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques, en vue de la transposition partielle de la directive (UE) 2019/882 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 relative aux exigences en matière d'accessibilité applicables aux produits et services (3413/1-3)	44	Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, ter gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (3413/1-3)	44

<i>Discussion générale</i>	44	<i>Algemene bespreking</i>	44
<i>Orateur: Michael Freilich</i>		<i>Spreker: Michael Freilich</i>	
<i>Discussion des articles</i>	45	<i>Bespreking van de artikelen</i>	45
Projet de loi modifiant la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail et la loi du 8 avril 1965 instituant les règlements de travail en ce qui concerne la coïncidence des vacances annuelles et de l'incapacité de travail (3370/1-5)	45	Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten en de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen met betrekking tot de samenloop van jaarlijkse vakantie en arbeidsongeschiktheid (3370/1-5)	45
<i>Discussion générale</i>	45	<i>Algemene bespreking</i>	45
<i>Discussion des articles</i>	46	<i>Bespreking van de artikelen</i>	46
Projet de loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité en ce qui concerne la surcharge pour le câble (3390/1-5)	46	Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de kabeltoeslag (3390/1-5)	46
<i>Orateurs: Kurt Ravyts, Bert Wollants, Kim Buyst, Christian Leysen, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie</i>		<i>Sprekers: Kurt Ravyts, Bert Wollants, Kim Buyst, Christian Leysen, Tinne Van der Straeten, minister van Energie</i>	
<i>Discussion des articles</i>	54	<i>Bespreking van de artikelen</i>	54
Projet de loi modifiant la loi du 27 février 2019 relative à l'échange électronique de messages par le biais de l'eBox (3394/1-8)	54	Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox (3394/1-8)	54
- Proposition de loi modifiant la loi du 27 février 2019 afin que des envois recommandés électroniques puissent être proposés sur la plateforme eBox (1641/1-7)	54	- Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 betreffende het aanbieden van elektronisch aangetekende zendingen via het eBox-platform (1641/1-7)	55
<i>Discussion générale</i>	55	<i>Algemene bespreking</i>	55
<i>Orateurs: Michael Freilich, Barbara Creemers, Patrick Prévot, Erik Gilissen, Florence Reuter, Mathieu Michel, secrétaire d'État à la Digitalisation, chargé de la Simplification administrative, de la Protection de la vie privée, de la Régie des Bâtiments, adjoint au premier ministre</i>		<i>Sprekers: Michael Freilich, Barbara Creemers, Patrick Prévot, Erik Gilissen, Florence Reuter, Mathieu Michel, staatssecretaris voor Digitalisering, belast met Administratieve Vereenvoudiging, Privacy, de Regie der Gebouwen, toegevoegd aan de eerste minister</i>	
<i>Discussion des articles</i>	61	<i>Bespreking van de artikelen</i>	61
INTERPELLATIONS	62	INTERPELLATIES	62
Interpellations jointes de	62	Samengevoegde interpellaties van	62
- Sander Loones à Alexia Bertrand (Budget et Protection des consommateurs) sur "Le financement incertain des pensions et du plan pour la reprise et la résilience" (55000439I)	62	- Sander Loones aan Alexia Bertrand (Begroting en Consumentenbescherming) over "De onzekere financiering van de pensioenen en van het Plan voor Herstel en Veerkracht" (55000439I)	62
- Sander Loones à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le financement incertain des pensions et du plan pour la reprise et la résilience" (55000440I)	62	- Sander Loones aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De onzekere financiering van de pensioenen en van het Plan voor Herstel en Veerkracht" (55000440I)	62
- Reccino Van Lommel à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le versement des moyens de relance" (55000442I)	62	- Reccino Van Lommel aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De uitbetaling van de relancemiddelen" (55000442I)	62
- François De Smet à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique	62	- François De Smet aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en	62

scientifique) sur "La réforme des pensions et le plan de relance européen" (550004431)

Orateurs: **Sander Loones, Reccino Van Lommel, François De Smet, Alexia Bertrand**, secrétaire d'État au Budget et à la Protection des consommateurs, adjointe au ministre de la Justice et de la Mer du Nord, **Thomas Dermine**, secrétaire d'État pour la Relance et les Investissements stratégiques, chargé de la Politique scientifique, adjoint au ministre de l'Économie et du Travail

Wetenschapsbeleid) over "De pensioenhervorming en het herstelplan van de EU" (550004431)

Sprekers: **Sander Loones, Reccino Van Lommel, François De Smet, Alexia Bertrand**, staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, toegevoegd aan de minister van Justitie en Noordzee, **Thomas Dermine**, staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk

<i>Motions</i>	76	<i>Moties</i>	76
<i>Orateur:</i> Ahmed Laaouej , président du groupe PS		<i>Spreker:</i> Ahmed Laaouej , voorzitter van de PS-fractie	
Renvoi d'amendements en commission	77	Verzending van amendementen naar een commissie	77
COMMUNICATIONS	77	MEDEDELINGEN	77
Conseil d'État – Présentation d'un conseiller d'État néerlandophone	78	Raad van State – Voordracht van één Nederlandstalige staatsraad	78
Conseil d'État – Présentation de cinq conseillers d'État néerlandophones	79	Raad van State – Voordracht van vijf Nederlandstalige staatsraden	79
Prise en considération de propositions	80	Inoverwegingneming van voorstellen	80
Demandes d'urgence	80	Urgentieverzoeken	80
<i>Orateurs:</i> Nadia Moscufo, Katrien Houtmeyers		<i>Sprekers:</i> Nadia Moscufo, Katrien Houtmeyers	
VOTES NOMINATIFS	81	NAAMSTEMMINGEN	81
<i>Orateurs:</i> Catherine Fonck , présidente du groupe Les Engagés, Sofie Merckx , présidente du groupe PVDA-PTB		<i>Sprekers:</i> Catherine Fonck , voorzitter van de Les Engagés-fractie, Sofie Merckx , voorzitter van de PVDA-PTB-fractie	
Motions déposées en conclusion des interpellations de	81	Moties ingediend tot besluit van de interpellaties van	81
- M. Theo Francken sur "Vilnius et l'objectif de l'OTAN de 2 %" (427)	81	- de heer Theo Francken over "Vilnius en de NAVO-doelstelling van 2 %" (427)	81
- Mme Annick Ponthier sur "Vilnius et la norme de 2 %" (428)	81	- mevrouw Annick Ponthier over "Vilnius en de 2 %-norm" (428)	81
- M. Georges Dallemagne sur "Le sommet de l'OTAN à Vilnius et la norme de 2 %" (436)	81	- de heer Georges Dallemagne over "De NAVO-top in Vilnius en de 2 %-norm" (436)	81
- M. Steven De Vuyst sur "La directive OTAN des 2 %" (438)	81	- de heer Steven De Vuyst over "De 2 %-richtlijn van de NAVO" (438)	81
<i>Orateurs:</i> Annick Ponthier, Peter De Roover , président du groupe N-VA		<i>Sprekers:</i> Annick Ponthier, Peter De Roover , voorzitter van de N-VA-fractie	
Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Frank Troosters sur "L'impossibilité d'une immatriculation (correcte) des motos avec side-car" (n° 430)	83	Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Frank Troosters over "De (onmogelijkheid tot correcte) inschrijving van motorfietsen met zijspan" (nr. 430)	83
<i>Orateur:</i> Frank Troosters		<i>Spreker:</i> Frank Troosters	
Motions déposées en conclusion de l'interpellation	84	Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van	84

de Mme Kathleen Depoorter sur "Le nouvel appel d'offres pour la gestion du stock stratégique" (n° 431)

Orateur: **Kathleen Depoorter**

mevrouw Kathleen Depoorter over "De nieuwe tender voor het beheer van de strategische stock" (nr. 431)

Spreker: **Kathleen Depoorter**

Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Peter Buysrogge sur "La transparence dans le dossier SCAF" (n° 433)

Orateur: **Peter De Roover**, président du groupe N-VA

85 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Peter Buysrogge over "De transparantie in het SCAF-dossier" (nr. 433)

Spreker: **Peter De Roover**, voorzitter van de N-VA-fractie

Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Reccino Van Lommel sur "La concurrence entre les institutions financières" (n° 435)

Orateur: **Reccino Van Lommel**

86 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Reccino Van Lommel over "De concurrentie tussen de financiële instellingen" (nr. 435)

Spreker: **Reccino Van Lommel**

Motions déposées en conclusion de l'interpellation de Mme Marijke Dillen sur "La situation au tribunal de l'entreprise néerlandophone de Bruxelles" (n° 437)

Orateur: **Marijke Dillen**

87 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van mevrouw Marijke Dillen over "De situatie in de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank van Brussel" (nr. 437)

Spreker: **Marijke Dillen**

Motions déposées en conclusion des interpellations de

88 Moties ingediend tot besluit van de interpellaties van

- M. Sander Loones sur "Le financement incertain des pensions et du plan pour la reprise et la résilience" (n° 439)

88 - de heer Sander Loones over "De onzekere financiering van de pensioenen en van het Plan voor Herstel en Veerkracht" (nr. 439)

- M. Sander Loones sur "Le financement incertain des pensions et du plan pour la reprise et la résilience" (n° 440)

88 - de heer Sander Loones over "De onzekere financiering van de pensioenen en van het Plan voor Herstel en Veerkracht" (nr. 440)

- M. Reccino Van Lommel sur "Le versement des moyens de relance" (n° 442)

88 - de heer Reccino Van Lommel over "De uitbetaling van de relancemiddelen" (nr. 442)

- M. François De Smet sur "La réforme des pensions et le plan de relance européen" (n° 443)

88 - de heer François De Smet aan Thomas Dermine over "De pensioenhervorming en het herstelplan van de EU" (nr. 443)

Projet de loi portant modification de la loi du 5 mai 2017 relative aux services de médias audiovisuels en région bilingue de Bruxelles-Capitale en vue de la transposition partielle de la directive (UE) 2019/882 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 relative aux exigences en matière d'accessibilité applicables aux produits et services (3412/3)

89 Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 5 mei 2017 betreffende de audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, ter gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (3412/3)

Projet de loi portant modification de la loi du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques, en vue de la transposition partielle de la directive (UE) 2019/882 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 relative aux exigences en matière d'accessibilité applicables aux produits et services (3413/3)

89 Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, ter gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (3413/3)

Projet de loi modifiant la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail et la loi du 8 avril 1965 instituant les règlements de travail en ce qui concerne la coïncidence des vacances annuelles et de l'incapacité de travail (3370/5)

90 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten en de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen met betrekking tot de samenloop van jaarlijkse vakantie en arbeidsongeschiktheid (3370/5)

Projet de loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité en ce qui concerne la surcharge pour le câble (3390/5)	90	Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de kabeltoeslag (3390/5)	90
Amendements et articles réservés du projet de loi modifiant la loi du 27 février 2019 relative à l'échange électronique de messages par le biais de l'eBox (3394/1-8)	91	Aangehouden amendementen en artikelen van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox (3394/1-8)	91
Ensemble du projet de loi modifiant la loi du 27 février 2019 relative à l'échange électronique de messages par le biais de l'eBox (3394/7)	92	Geheel van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox (3394/7)	92
Adoption de l'ordre du jour	93	Goedkeuring van de agenda	93
DÉTAIL DES VOTES NOMINATIFS	95	DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN	95
<i>L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 254 annexe.</i>		<i>De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 254 bijlage.</i>	

Séance plénière

du

JEUDI 13 JUILLET 2023

Après-midi

Plenumvergadering

van

DONDERDAG 13 JULI 2023

Namiddag

La séance est ouverte à 14 h 21 et présidée par Mme Eliane Tillieux, présidente.
De vergadering wordt geopend om 14.21 uur en voorgezeten door mevrouw Eliane Tillieux, voorzitter.

La **présidente**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans le compte rendu intégral de cette séance ou son annexe.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. U kan deze terugvinden op de webstek van de Kamer en in het integraal verslag van deze vergadering of in de bijlage ervan.

Ministres du gouvernement fédéral présents lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering zijn de ministers van de federale regering:
Alexander De Croo, Karine Lalieux.

01 Ordre du jour**01 Agenda**

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 12 juillet 2023, vous avez reçu un ordre du jour modifié pour la séance d'aujourd'hui.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 12 juli 2023 heeft u een gewijzigde agenda voor de vergadering van vandaag ontvangen.

Je vous propose également de reporter à la séance du 20 juillet 2023 le scrutin secret en vue du renouvellement de la moitié des mandats des membres non-notaires des Commissions de nomination pour le notariat de langues française et néerlandaise.

Ik stel u eveneens voor de geheime stemming voor de hernieuwing van de helft van de mandaten van de leden niet-notarissen van de Nederlandstalige en Franstalige Benoemingscommissies voor het notariaat te verdagen naar de plenaire vergadering van 20 juli 2023.

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)
Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

En conséquence, l'ordre du jour tel que modifié est adopté.
Bijgevolg is de agenda zoals gewijzigd aangenomen.

02 Poursuites éventuelles à charge d'un membre**02 Eventuele vervolgingen ten laste van een lid**

Par lettre du 28 juin 2023, le procureur général près la cour d'appel de Bruxelles a communiqué des documents afin de mettre la Chambre en mesure d'autoriser éventuellement des poursuites à charge de l'un de nos collègues en application de l'article 59, al. 1er, de la Constitution.

Bij brief van 28 juni 2023 zendt de procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel documenten over om de Kamer in de mogelijkheid te stellen met toepassing van artikel 59, eerste lid, van de Grondwet eventuele

vervolgingen ten laste van één onzer collega's toe te laten.

Conformément à l'article 160 du Règlement, les documents sont renvoyés à la commission des Poursuites. Overeenkomstig artikel 160 van het Reglement worden de documenten naar de commissie voor Vervolgingen verzonden.

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

La commission des Poursuites se réunira à 16 h 30 aujourd'hui, salle 1.

Questions

Vragen

03 Questions jointes de

- François De Smet à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions" (55003706P)
- Maggie De Block à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'importance de l'accord sur les pensions pour les citoyens" (55003708P)
- Anja Vanrobaeys à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "L'accord sur les pensions" (55003710P)
- Maxime Prévot à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Les mesures diverses en matière de pensions" (55003713P)
- Ellen Samyn à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'accord sur les pensions" (55003715P)
- Jean-Marc Delizée à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions" (55003724P)
- Dieter Vanbesien à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'accord sur les pensions" (55003725P)
- Nahima Lanjri à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'accord sur les pensions" (55003727P)
- Wim Van der Donckt à Alexander De Croo (premier ministre) sur "L'accord sur les pensions" (55003728P)
- Gaby Colebunders à Karine Lalieux (Pensions et Intégration sociale, Personnes handicapées, Lutte contre la pauvreté et Beliris) sur "La réforme des pensions" (55003729P)

03 Samengevoegde vragen van

- François De Smet aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming" (55003706P)
- Maggie De Block aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het belang van het pensioenakkoord voor de mensen" (55003708P)
- Anja Vanrobaeys aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "Het pensioenakkoord" (55003710P)
- Maxime Prévot aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De diverse maatregelen inzake pensioenen" (55003713P)
- Ellen Samyn aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het pensioenakkoord" (55003715P)
- Jean-Marc Delizée aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming" (55003724P)
- Dieter Vanbesien aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het pensioenakkoord" (55003725P)
- Nahima Lanjri aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het pensioenakkoord" (55003727P)
- Wim Van der Donckt aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het pensioenakkoord" (55003728P)
- Gaby Colebunders aan Karine Lalieux (Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris) over "De pensioenhervorming" (55003729P)

03.01 **François De Smet** (DéFI): Monsieur le premier ministre, ma-
dame la ministre, commençons par les chiffres! Ils sont accablants!

À l'horizon 2070, on nous annonce une hausse du coût du vieillissement

03.01 **François De Smet** (DéFI):
Tegen 2070 zullen de vergrijzings-
kosten met 5 % van het bbp toene-
men. De Europese Commissie

d'environ 5 % du PIB. La Commission européenne nous demandait un effort de 1,2 %. Et vous venez avec un effort final de 0,5 % en essayant d'appeler cela une réforme!

Reconnaissons-le, il y a des choses positives dans les mesures que vous avez prises. Le bonus pension était une mesure nécessaire. Nous devons absolument trouver un moyen d'inciter les seniors à travailler plus longtemps. C'est une grosse faiblesse de notre pays.

De même, toutes les mesures consistant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes sont à saluer. Mais soyons honnêtes, le fond du problème n'est pas de tirer une plume à son chapeau pour ces mesures sur lesquelles à peu près tout le monde est d'accord. Le fond du problème est d'oser dire que notre système des pensions est aujourd'hui globalement injuste et impayable.

Il est injuste parce que selon que vous soyez employé, indépendant ou fonctionnaire, un travailleur n'égale pas un travailleur aujourd'hui. Le premier pilier est extrêmement inégal et vous ne changez quasiment rien à cela. Il est impayable parce qu'un système par répartition où les actifs payent pour les retraités, lorsqu'on a un papy-boom et une hausse considérable du nombre de retraités, cela ne marche plus.

Ce n'est pas tout à fait uniquement de votre faute, c'est de notre faute à tous depuis trente ans. Et cela pose une question globale: comment est-il possible que dans notre pays, il soit devenu impossible de faire des réformes à moyen et à long termes? Le papy-boom était prévisible, cela fait trente ans qu'on sait que ce choc démographique va arriver. Vous êtes le premier gouvernement à le subir de plein fouet mais on n'y arrive pas! Même quand on crée un Fonds écurieil au début des années 2000, on arrive à le dilapider.

Votre responsabilité est malgré tout très engagée parce que vos deux familles politiques sont aux affaires depuis très longtemps mais aussi parce que l'assise de votre gouvernement – cette large coalition – aurait pu permettre de changer de paradigme.

Avez-vous la moindre assurance que la Commission européenne va accepter cette réformette? Comment expliquez-vous qu'on n'arrive pas (...).

03.02 Maggie De Block (Open Vld): Mijnheer de premier, mevrouw de minister, terwijl sommigen vreesden, of hoopte, dat het niet zou lukken, bent u er met de regering in geslaagd om een pensioenakkoord te sluiten.

Dat akkoord bouwt verder op wat er eerder in deze en in de vorige legislatuur werd beslist. Werk moet lonen, voor iedereen, en na de loopbaan moet iedereen kunnen rekenen op een goed pensioen. Als liberalen strijden wij al jaren voor een rechtvaardiger pensioensysteem waarin de verschillende stelsels naar elkaar toe groeien, dus ook voor de zelfstandigen. Iedereen aan de slag.

Onder onze impuls zijn de zelfstandigenpensioenen deze legislatuur fors gestegen en hebben we de stelsels meer naar elkaar laten toe-groeien. Dat is een goede zaak. Zo worden de zelfstandigenpensioenen intussen op dezelfde manier berekend als die voor de werknemers en hebben zelfstandigen nu ook recht op hetzelfde minimumpensioen als

vroeg ons een inspanning van 1,2 % te leveren, maar u strandt op 0,5 %, en stelt dat voor als een hervorming.

De pensioenbonus was zonder enige twijfel nodig en ik ben blij met de maatregelen die de ongelijke behandeling van mannen en vrouwen aanpakken, maar het huidige systeem is onrechtvaardig, aangezien loontrekkenden, ambtenaren en zelfstandigen anders behandeld worden en u niets verandert aan de onrechtvaardigheid van de eerste pensioenpijler. Het repartitiestelsel is ook onbetaalbaar nu er zo'n enorme toename van het aantal gepensioneerden is.

Waarom is het in ons land onmogelijk hervormingen door te voeren, ook al wist men al 30 jaar dat er een seniorenboom zat aan te komen? U bent verantwoordelijk, aangezien uw twee politieke families allang aan de macht zijn en het draagvlak van uw regering voor een paradigmashift had kunnen zorgen.

Zal de Europese Commissie dit hervorminkje aanvaarden?

03.02 Maggie De Block (Open Vld): Certains craignaient ou espéraient que le gouvernement échoue mais il est parvenu à conclure un accord sur les pensions. Cet accord s'inscrit dans le prolongement des décisions antérieures. Le travail doit payer, y compris avec une bonne pension. Les libéraux travaillent depuis des années à l'harmonisation des différents régimes. Au cours de cette législature, les régimes ont convergé et les pensions des indépendants ont augmenté nettement.

L'accord fixe le cap pour les prochaines étapes. Le régime en vertu

alle anderen. Het is ooit anders geweest.

Het akkoord geeft de richting aan waarin we de komende jaren nog verdere stappen zullen zetten. Dat betekent inderdaad dat we ingrijpen in de regeling waarbij de ambtenarenpensioenen automatisch met de lonen meestijgen. Dat betekent dat wie langer werkt, beloond kan worden met een pensioenbonus. Dat betekent dat er 20 jaar moet worden gewerkt om recht te hebben op een minimumpensioen. Er zijn daar wel in uitzonderingen voorzien voor kwetsbare vrouwen, waartoe ik mij niet reken.

Mijnheer de premier, mevrouw de minister, het werk is uiteraard niet af. Wat zijn de volgende stappen die u nog zult voorstellen?

03.03 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer de premier, mevrouw de minister, de koopkracht versterken, deze regering met socialisten doet dat keer op keer. We deden het al met de hogere minimumpensioenen, maar ook met de hogere minimumlonen en de index. Geen enkel land in de OESO doet dat beter. Wat men hier ook zegt, kijk naar de feiten.

Vorige week sloten we opnieuw een akkoord dat doet wat we beloofden, namelijk mensen die langer werken opnieuw belonen. Hiermee zetten we recht wat de vorige regering heeft afgeschaft en dat is terecht, want als we mensen langer aan de slag willen helpen, moeten we alles op alles zetten om dat te doen.

Collega's, er wordt hier veel gezegd over de betaalbaarheid van de pensioen. Vooruit zal altijd blijven strijden voor de zekerheid van ons pensioenstelsel, maar dan wel op een eerlijke manier. Voor ons is het principe duidelijk: de sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Daarom kijken wij ook naar de mensen met de hoogste pensioenen om hun bijdrage te leveren. Dat is niet meer dan rechtvaardig.

Daarmee houden wij ons systeem betaalbaar, meer dan de vorige regering, maar ook eerlijk, rechtvaardig en solidair. Dat is altijd ons uitgangspunt. We zijn dan ook fier op de nieuwe, gelijkgestelde periodes, want moeders en vaders verdienen die gelijkstelling als er een kindje in het gezin komt. Ook mensen in de tijdelijke werkloosheid verdienen die gelijkstelling, net zoals mensen die uitvallen of mensen die zorgen.

Mevrouw de minister, mijnheer de premier, het akkoord ligt nu op tafel. De mensen willen duidelijkheid. Hoe zult u ervoor zorgen dat de mensen goed weten wat er op hen afkomt?

03.04 Maxime Prévot (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, madame la ministre, nous le craignons et nous avons eu raison car, une nouvelle fois, la montagne a accouché d'une souris.

Toute l'emphase mise dans la communication ne parvient pas à duper les observateurs tant politiques qu'académiques sur la faiblesse de la portée de cette réforme qu'on devrait plus honnêtement appeler réformette: ni viabilité à long terme du système de pension dans un contexte pourtant de vieillissement, ni certitude que cette réforme ne parvienne à débloquer les fonds du plan de relance européen, pas de revalorisation non plus puisque cela n'a pas été mis en œuvre dans le cadre d'une réforme fiscale plus large – réforme fiscale qui, à défaut de pouvoir aboutir, a d'ailleurs nécessité, pour éviter de perdre la face, que l'on

duquel les pensions des fonctionnaires augmentent automatiquement avec les salaires sera modifié et la durée de travail pourra être récompensée par le versement d'un bonus. Il faudra avoir travaillé 20 ans pour bénéficier d'une pension minimale, avec des exceptions pour les femmes vulnérables.

Quelles seront les prochaines étapes?

03.03 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Ce gouvernement auquel sont associés les socialistes renforce systématiquement le pouvoir d'achat. Aucun pays de l'OCDE ne fait mieux. Cet accord récompense les personnes qui travaillent plus longtemps. Vooruit continuera à défendre la sécurité de notre système de pensions mais de façon équitable. Le principe doit être que ceux qui ont les épaules les plus larges portent les charges les plus lourdes. C'est pourquoi les personnes dont les pensions sont les plus élevées doivent contribuer. Cela permettra de maintenir le système abordable mais aussi juste, équitable et solidaire. Nous sommes donc fiers des nouvelles périodes assimilées pour les parents, les chômeurs temporaires, les personnes en arrêt de travail et celles qui prodiguent des soins.

Comment le gouvernement fera-t-il en sorte que nos concitoyens sachent à quoi ils peuvent s'attendre?

03.04 Maxime Prévot (Les Engagés): Voor de zoveelste keer heeft de berg een muis gebaard!

Niemand wordt door uw communicatie om de tuin geleid wat de zwakke punten in deze minihervorming betreft: het systeem is in een context van vergrijzing niet houdbaar op lange termijn, er bestaat geen zekerheid over de middelen uit het Europese relanceplan en er is evenmin sprake van een herwaardering, aangezien er geen fiscale

tente vite fait, sur le coin d'une table, une deuxième salve de réformes sur le volet des pensions. hervorming is.

La réforme dont question va porter sur 0,4 ou 0,5 % du PIB alors que l'Europe attendait deux à trois fois plus d'ampleur. Il est ici question d'un bonus pension dont on manie le chiffre pour essayer de faire languir les uns ou les autres, mais qui risque, finalement, de ne concerner que fort peu de monde et de n'attirer que des personnes qui souhaitaient déjà prolonger leur carrière, surtout parce qu'il n'y a rien sur les métiers pénibles, ni sur l'aménagement des fins de carrière.

Je vous remercie d'ailleurs de bien vouloir nous préciser si ce bonus pension pourrait être versé au choix sous forme de capital ou de rente. L'octroi d'un capital pourrait effectivement apparaître séduisant à première vue, mais il n'est pas sans inconvénient puisque, contrairement à la rente, le bonus pension n'est pas indexé et il est indépendant de la durée de vie, ce qui pénalise les femmes dont la durée de vie est plus longue. De plus, ramené à un montant mensuel, il représente moins que le bonus de 120 euros décidé il y a un an.

Vous dites que la péréquation ne va pas concerner beaucoup de monde. Pourtant, vous annoncez 2,4 milliards de recettes. Soit les chiffres sont mauvais, soit (...)

De hervorming zal betrekking hebben op 0,4 à 0,5 % van het bbp, terwijl Europa twee à drie keer meer verwachtte. De pensioenbonus dreigt uiteindelijk enkel in de smaak te vallen bij degenen die hun loopbaan sowieso al wilden verlengen.

Zal die pensioenbonus naar keuze uitbetaald worden in de vorm van een kapitaal of van een rente? De toekenning van een kapitaal zou aantrekkelijk kunnen lijken, maar in tegenstelling tot een rente, wordt de pensioenbonus niet geïndexeerd en is hij onafhankelijk van de levensduur. Wanneer men die bonus bovendien terugbrengt tot een maandbedrag, bedraagt hij minder dan de bonus van 120 euro waarover er vorig jaar een beslissing genomen werd.

U zegt dat de wijzigingen in de péréquation niet veel ambtenaren zullen treffen, maar u stelt wel dat ze 2,4 miljard zullen opleveren. Kortom, dit is slechts een pseudo-hervorming. Wanneer komt er een echte pensioenhervorming?

03.05 Ellen Samyn (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, wie denkt dat deze regering het niet nog slechter kan doen, vergist zich. Vivaldi heeft nog geen enkele van de beloofde hervormingen tot een goed einde gebracht, de arbeidsmarkthervorming noch de fiscale hervorming of de pensioenhervorming.

Mijnheer de eerste minister, zou het kunnen dat deze zogenaamde pensioenhervorming dient als bliksemafleider, omdat de gesprekken over de fiscale hervorming muurvast zitten? U hebt dan maar de papieren bovengehaald die reeds sinds maart in uw schuif liggen te beschimmelen. Vreesde u soms voor het verpletterende rapport van de Studiecommissie voor de Vergrijzing en wilde u de vlucht vooruit nemen?

We staan nu voor een zoveelste oefening. Opnieuw werden nog niet alle elementen doorgerekend door het Planbureau. Een besparing van 0,5 % van het bbp tegen 2070 zal in de verste verte niet volstaan om de vergrijzingskost op te vangen, laat staan om aan de voorwaarden te voldoen van de Europese Commissie voor de uitbetaling van bijna 1 miljard euro aan relancesteun.

Mevrouw de minister, er is nog iets wat mij zeer verwondert. U beschrijft zichzelf steeds als de feminist der feministen, maar als u daadwerkelijk het verschil had willen maken met betrekking tot de ongelijkheid tussen

03.05 Ellen Samyn (VB): La coalition Vivaldi n'a encore mené à bien aucune des réformes promises. Cette soi-disant réforme des pensions sert probablement de paratonnerre par rapport, notamment, à l'absence de réforme fiscale. Il s'agit d'un énième exercice dont tous les éléments n'ont pas été calculés par le Bureau fédéral du Plan. Une économie de 0,5 % du PIB d'ici 2070 sera bien loin de suffire pour résorber les coûts du vieillissement ou pour obtenir un milliard d'euros de fonds européens à la relance. Si la ministre avait vraiment voulu supprimer l'inégalité entre les hommes et les femmes en matière de pensions, elle aurait dû instaurer le partage des droits à la pension. Pourtant, l'accord de gouvernement fédéral comporte l'engagement d'étudier la question.

mannen en vrouwen inzake het pensioendossier, dan had u de pensioensplit ingevoerd, de verdeling van pensioenrechten tussen partners. U weet immers net zo goed als ik dat vrouwen er eerder voor kiezen om te zorgen voor de kinderen. Dat vertaalt zich in een lager pensioen en is bijzonder pijnlijk bij een scheiding of het overlijden van de werkende partner. Nochtans stond in regeerakkoord: "Het principe van de pensioensplit zal worden bestudeerd." Het is een beetje symptomatisch voor deze regering: bestuderen, evalueren, overleggen, om uiteindelijk adviezen en berekeningen naast zich neer te leggen.

Mijnheer de eerste minister, mevrouw de minister, hoe zult u met dit akkoord de pensioenen van onze kinderen en kleinkinderen garanderen?

03.06 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le premier ministre, madame la ministre, "Patience et longueur de temps font plus que force ni que rage", disait fort à propos Jean de La Fontaine, il y a déjà bien longtemps. La patience et votre ténacité ont payé puisque la réforme est là aujourd'hui. Le groupe socialiste s'en réjouit. Il a fallu que les sept partis de la Vivaldi se mobilisent pour arriver à ce résultat.

Cette réforme est, de notre point de vue, positive et équilibrée. Elle encourage celles et ceux qui peuvent et souhaitent travailler au-delà de l'âge de la pension anticipée, mais elle ne sanctionne pas celles et ceux qui souhaitent arrêter. Cette réforme renforce la solidarité entre les hautes et les basses pensions et ne sacrifie pas la pension légale au deuxième pilier. Elle répond à l'impératif de la soutenabilité mais elle ne fait pas de coupes budgétaires sur le dos des basses et moyennes pensions. Cette réforme assouplit la condition de travail effectif pour tenir compte de la réalité des femmes qui interrompent plus souvent leur carrière pour s'occuper d'un parent ou d'un enfant. Je pense en particulier aux aidants proches qui sont souvent des aidantes, et dont le congé spécifique sera comptabilisé pour obtenir ces droits à la pension minimum.

Pour ce qui concerne la fonction publique, cette réforme plafonne la péréquation mais ne la supprime pas et, bien entendu, elle ne touche pas à l'indexation, qui est maintenue.

Certains parlent de "réformette". Si l'on regarde l'ensemble de la législation, avec la revalorisation des pensions légales et de l'ensemble des pensions, sachant qu'en mai 2024 les pensions minimales auront augmenté de 350 euros net par mois, soit un réinvestissement de près de 2 milliards d'euros, je n'appelle pas cela une réformette. Ce n'est pas accessoire, mais essentiel pour les pensionnés.

Je n'ai pas vraiment de questions, madame la ministre. Je voudrais simplement savoir quel est le calendrier à la rentrée pour la mise en œuvre de cette réforme que nous soutiendrons pleinement.

03.07 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de premier, mevrouw de minister, de regering heeft een pensioenakkoord. U hebt moedige beslissingen genomen en ik wens u daar oprecht voor te feliciteren. Het is een rechtvaardig akkoord, wij zijn daar

Comment cet accord permettra-t-il d'assurer les pensions de nos enfants et de nos petits-enfants?

03.06 Jean-Marc Delizée (PS): Mijnheer de eerste minister, mevrouw de minister, geduld en uw doorzettingsvermogen hebben geloond: de hervorming is een feit. De PS-fractie verheugt zich daarover.

Deze hervorming is positief en evenwichtig. Ze geeft werknemers die tot na de leeftijd voor het vervroegd pensioen willen blijven werken een stimulus om dat te doen, zonder degenen die willen stoppen met werken te sanctioneren. Ze versterkt de solidariteit tussen de hoge en de lage pensioenen en offert het wettelijke pensioen niet op aan de tweede pensioenpijler. Ze komt tegemoet aan de vereiste inzake de betaalbaarheid zonder over de rug van mensen met een laag of middenpensioen budgettaire besparingen door te voeren. Voor de ambtenaren voorziet deze hervorming in een plafonnering van de péréquatie zonder die péréquatie af te schaffen en zonder aan de indexering te raken.

Sommigen hebben het over een 'minihervorming'. Tijdens de huidige zittingsperiode werden alle pensioenen opgetrokken en tegen mei 2024 zullen de minimumpensioenen met 350 euro netto per maand gestegen zijn – en dat is niet niets!

Wat is het tijdspad voor de uitvoering van deze hervorming?

03.07 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Cet accord équitable sur les pensions est le résultat de décisions courageuses.

tevreden mee.

Beste collega's, wat de vivaldimeerderheid in deze legislatuur gedaan heeft voor de pensioenen, mag gezien worden. Ik haal er drie dingen uit.

Eerst en vooral is er een ongeziene stijging van de minimumpensioenen, bijna 350 euro netto extra per maand voor wie het minimumpensioen krijgt. Dat is een forse, nodige en terechte investering.

Ten tweede, de pensioenrechten voor vrouwen zijn versterkt. Toen ik een tijd geleden het pensioendossier overnam, werd me één ding vrij snel duidelijk: vrouwen zijn bijna altijd in het nadeel, de vrouwen zijn geïjst. Wij zorgen ervoor dat belangrijke taken, die – al zeker in het verleden – vaker door vrouwen worden opgenomen, meetellen om pensioenrechten op te bouwen, zoals zorg voor kinderen, mantelzorg en zorg voor zieken. Dat is een heel belangrijk onderdeel van dit pensioenakkoord.

Ten derde, de hoogste pensioenen dragen meer bij zodat de laagste kunnen stijgen. Dat is waar Groen voor staat: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Niet de gewone leerkracht zal meer bijdragen, wel de allerhoogste pensioenen.

Beste collega's, ondanks die forse investeringen zijn wij er tegelijkertijd in geslaagd om de totale kostprijs van de pensioenen te doen dalen. Dat is heel belangrijk om de overheidsfinanciën onder controle te houden voor de volgende generaties.

Ik weet ook dat dit niet voldoende zal zijn voor de toekomst. Er zullen nog pensioenhervormingen moeten komen. Volgende regeringen zullen opnieuw moedige beslissingen moeten nemen, maar deze stap wordt tenminste eindelijk gezet.

Mijnheer de premier, mevrouw de minister, hoe hoog schat u zelf het belang van deze hervorming in?

03.08 Nahima Lanjri (cd&v): Mijnheer de eerste minister, mevrouw de minister, afgelopen weekend bent u er met de regering in geslaagd een pensioenakkoord tot stand te brengen. Het is een stap naar een pensioensysteem waarin mensen die werken, beloond worden. Die stap brengt ons ook bij de Europese middelen, die wij echt wel nodig hebben.

Dit akkoord bevat heel wat bemoedigende elementen. Wij zorgen ervoor dat werken loont en dat wie langer doorwerkt in plaats van vroegtijdig met pensioen te gaan, een mooie bonus krijgt van maar liefst 22.600 euro. Dat kan tellen.

Wij hervormen ook het ziektepensioen voor ambtenaren, waarvoor wij van cd&v al langer pleiten en waarvoor ik ook concrete voorstellen heb ingediend. Eindelijk wordt er komaf gemaakt met het onherroepelijk jaarlijks aan de kant schuiven van maar liefst 3.000 ambtenaren. Nu investeren wij in hen en integreren wij hen opnieuw op de werkvloer.

Het akkoord houdt ook rekening met de bijzondere situatie van vrouwen. Het is al gezegd, vrouwen hebben vaak een veel lager pensioen, tot een derde lager, omdat vrouwen minder lang werken, omdat zij vaker voor de kinderen of voor zieken moeten zorgen. Wel, wij vinden dat die

Sous la majorité Vivaldi, les pensions minimales ont augmenté de près de 350 euros nets par mois. Il s'agit d'un investissement nécessaire et justifié. Les droits des femmes en matière de pensions ont été renforcés. Des tâches importantes telles que les soins prodigués en tant qu'aidant proche et les soins aux enfants, qui sont souvent assumés par les femmes, sont désormais prises en compte pour la constitution des droits à la pension. Les pensions les plus élevées contribuent davantage, de sorte que les pensions les plus faibles pourront augmenter. Les épaules les plus larges supportent les charges les plus lourdes.

Malgré ces investissements importants, le gouvernement est parvenu à réduire le coût total des pensions. Des avancées sont enfin réalisées, même si les gouvernements suivants devront encore mettre en œuvre d'autres réformes des pensions.

Quelle importance le premier ministre et la ministre accordent-ils à cette réforme?

03.08 Nahima Lanjri (cd&v): Cet accord sur les pensions constitue un pas en avant vers un régime de pension qui récompense les personnes qui travaillent.

Il est encourageant de constater que celles et ceux qui travaillent plus longtemps au lieu de prendre une retraite anticipée recevront une prime de 22 600 euros. La pension de maladie pour les fonctionnaires sera réformée. L'accord tient également compte de la situation particulière des femmes. La prise en charge des enfants ou des malades ne sera plus pénalisée.

Nous devons également prendre des mesures au cours des prochaines années. Nous avons besoin

zorg niet gepenaliseerd mag worden, of het nu gaat over mannen of vrouwen.

Maar wij zijn er nog niet. Dat moeten wij durven toe te geven. Wij zullen ook in de volgende jaren nog stappen moeten ondernemen voor een echte hervorming. Er is een betere koppeling nodig tussen werk en pensioen; wij moeten de verschillende statuten harmoniseren en we moeten werk maken van meer transparantie voor de burgers. Wij willen de handen zeker aan de ploeg slaan. De vraag is evenwel of het akkoord ook voor Europa voldoende zal zijn.

Wij zien gelukkig nog andere pistes. Minister Van Peteghem heeft zijn fiscale hervorming klaar. Die kan ook bijdragen tot het langer aan de slag houden van mensen. Wie netto meer kan overhouden, zal natuurlijk (...)

03.09 Wim Van der Donckt (N-VA): Het was haast aandoenlijk toen u maandag euforisch uw pensioendeal aan de wereld bekendmaakte. Vivaldi was nog wel degelijk in staat om verregaande hervormingen door te voeren. Ik kreeg eigenlijk een déjà-vugevoel naar diezelfde euforie van exact een jaar geleden, een euforie die toen snel verzandde in een diepe malaise. Vandaag zijn de kritieken op uw deal zowaar nog krachtiger dan vorig jaar, en terecht.

U maakt zich eigenlijk schuldig aan creatieve boekhouding, met de plafonnering van de perequatie van de ambtenarenpensioenen. U moet mij toch eens uitleggen hoe u komt tot een besparing van 0,39 % van het bbp, terwijl de totale pensioenlasten van de ambtenaren tussen 2022 en 2070 stijgen met 0,4 % van het bbp? Dat is ongeloofwaardig.

De pensioenbonus van netto 22.000 euro; het is toch al sinds jaar en dag bekend dat een loutere pensioenbonus, losgekoppeld van een malussysteem, niet werkt, integendeel. Toch houdt men stevig vast aan deze socialistische fetisj. U zult dus geld besparen door geld uit te geven. U schuift met andere woorden de factuur netjes door naar de volgende generatie; onbegrijpelijk!

Een bijkomende aanslag van 3 % op het aanvullend pensioen is pure contractbreuk. U verkoopt een verdubbeling van belastingen als besparingen. Dat is onvoorstelbaar.

De berekeningsbasis is onrealistisch. Uit de realistische cijfers van het Planbureau, rapport 2019 en rapport 2023, blijkt ondubbelzinnig dat de vergrijzingsfactuur onder Vivaldi gestegen is met 1 % van het bbp en niet met die 0,4 % waarmee u altijd schermt en waarmee u de bevolking in Europa een rad voor de ogen draait. Dat is onverantwoordelijk.

Hebt u de moed om deze plannen te laten doorrekenen door het Planbureau?

03.10 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mijnheer de eerste minister, mevrouw de minister, ik zal beginnen met een getuigenis: "Beste Gaby, ik ga in het voorjaar na 44 jaar hard werken met vervroegd pensioen.

d'un meilleur lien entre le travail et les pensions, nous devons harmoniser les différents statuts et nous devons travailler à une plus grande transparence pour les citoyens.

La question est de savoir si l'Europe jugera suffisant l'accord actuel.

La réforme fiscale du ministre Van Peteghem peut également contribuer à maintenir les personnes au travail plus longtemps.

03.09 Wim Van der Donckt (N-VA): L'accord qui a été conclu récemment suscite de vives critiques. Le gouvernement se rend coupable de comptabilité créative s'agissant du plafonnement de la péréquation pour les pensions des fonctionnaires. Comment arrive-t-on à une économie de 0,39 % du PIB, alors que les charges totales des pensions des fonctionnaires augmenteront de 0,4 % entre 2022 et 2070?

Nous savons depuis longtemps qu'un simple bonus pension ne fonctionne pas s'il est dissocié d'un système de malus. Il est incompréhensible qu'on refille la facture à la génération suivante.

Une imposition supplémentaire de 3 % sur les pensions complémentaires équivaut purement et simplement à une rupture de contrat. Un doublement de l'imposition est présenté fallacieusement comme une économie.

La base de calcul est irréaliste. Selon le Bureau fédéral du Plan, la facture du vieillissement n'a pas augmenté de 0,4 % sous la Vivaldi, comme celle-ci le prétend, mais de 1 % du PIB.

Le gouvernement a-t-il le courage de faire examiner ces projets par le Bureau fédéral du Plan?

03.10 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): La réforme des pensions ne

Als ik langer zou werken, zou ik in theorie kunnen gebruikmaken van die zogezegde bonus. Ik werk in de zorg en mijn lichaam is kapotgewerkt. En ja, ik kijk al vele jaren uit naar mijn vervroegd pensioen. Stoppen met werken is voor mij de enige optie die ik heb, bonus of geen bonus." Wat de regering met die pensioenhervorming mag doen volgens die man zal ik u besparen, want dat zal niet door de censuurcommissie raken.

Dat is een van de honderden reacties die de voorbije weken in onze postbussen zijn gekomen. De pensioenhervorming voldoet totaal niet aan wat de mensen van u verwachten. De pensioenleeftijd blijft 67 jaar en het uitgangspunt blijft gewoon langer werken. Dat is voor veel mensen absoluut niet haalbaar. Wat verwachten de mensen wel? Een oplossing voor de zware beroepen en de pensioenleeftijd weer naar 65 jaar, omdat zowel de PS als Vooruit dat hebben beloofd. De hele tijd opnieuw hebben zij dat beloofd aan de mensen, maar wij zien er niets van.

U zei dat de pensioenen geen budgettaire kostenpost zijn, mevrouw de minister, en dat u er niet op zou besparen. Dat waren uw woorden, maar nu voert u een besparing van 3 miljard euro uit.

Mijnheer de eerste minister, tijdens de persconferentie zei u dat de regering, zelfs met de verhoging van de minimumpensioenen, in totaal wel zal besparen op de pensioenen. Kunt u dat hier nog eens bevestigen?

Mevrouw de minister, vanwaar die woordbreuk? U zou niet besparen en toch staan wij weer voor een besparing van 3 miljard euro.

[03.11] Eerste minister **Alexander De Croo**: Mevrouw de voorzitter, geachte leden, deze regering heeft de pensioenen versterkt. Ze heeft ook de bijstellingen gedaan die daarvoor nodig waren.

Het optrekken van de minimumpensioenen stond in de verkiezingsprogramma's van elke partij in dit halfrond. Iedereen vond dat de minimumpensioenen moesten verhogen en u hebt allemaal gelijk. Terecht, het gaat vaak over mensen die keihard werken, die de nodige carrières gehad hebben, maar die vroeger eindigden met pensioenen die veel te laag waren. Dat is niet aanvaardbaar. Ook die mensen hebben recht op een deftig pensioen, bijvoorbeeld zoveel zelfstandigen die lange carrières hadden, maar die eindigden met pensioenen die veel te laag waren. Deze regering heeft in plaats van erover te spreken en er karikaturen van te maken, het gedaan. Deze regering heeft beslist om de minimumpensioenen op te trekken, en terecht.

En ja, als men meer uitgeeft aan pensioenen, dan is het logisch dat de Vergrijzingscommissie een berekening doet voor de bijsturing komt en dan zegt dat de kosten van de vergrijzing gestegen zijn. Wie daar kritiek op geeft, zou dan ook de moed moeten hebben om naar de mensen te gaan die hun pensioen verhoogd hebben gezien. U zou die mensen moeten zeggen dat ze van u die verhoging niet krijgen, want dat zou uw boodschap zijn. Wij hebben ervoor gekozen om die verhoging wel te geven, maar ook om bij te sturen, wat nodig was om dat mogelijk te maken.

Het gaat over drie principes. Het eerste principe is: werken is werken. Laten we stoppen met verschil te maken tussen iemand die gewerkt

répond pas du tout à ce que la population attend du gouvernement. L'âge de départ à la retraite est maintenu à 67 ans, et le principe consiste toujours à travailler plus longtemps. Ce n'est absolument pas tenable pour de nombreuses personnes. Elles veulent une solution pour les métiers pénibles, et elles veulent que l'âge de la retraite soit ramené à 65 ans, car le PS et Vooruit l'ont promis.

La ministre Lalieux a déclaré que les pensions n'étaient pas un poste budgétaire de dépenses et qu'elle ne réaliserait pas d'économies sur les pensions, mais elle met désormais en œuvre un plan d'économies de 3 milliards d'euros. Pourquoi la ministre ne tient-elle pas sa parole?

Le premier ministre a expliqué lors de la conférence de presse qu'au final, le gouvernement, même avec la hausse des pensions minimum, réalisera bien des économies sur les pensions. Le confirme-t-il?

[03.11] **Alexander De Croo**, premier ministre: Ce gouvernement a renforcé les pensions, moyennant les ajustements requis à cette fin. Le relèvement des pensions minimales figurait, à juste titre, dans les programmes électoraux de l'ensemble des partis représentés au Parlement. De fait, ce gouvernement a joint le geste à la parole.

En effet, si l'on dépense davantage en matière de pensions, le calcul effectué par le Comité d'Étude sur le Vieillissement pointera inévitablement des coûts plus élevés dus au vieillissement. C'est pourquoi des ajustements sont effectués à cet égard.

Tout d'abord, nous abandonnons la distinction entre les différents statuts.

heeft als ambtenaar, iemand die gewerkt heeft als zelfstandige en iemand die gewerkt heeft als werknemer.

C'est la même chose. C'est le même travail. Cela doit donc se refléter dans le même système de pension. Oui, c'est pour cela que nous faisons des réformes. C'est pour cela que nous avons ajusté le système de la péréquation pour le ramener vers le système de l'enveloppe bien-être. Oui, nous rapprochons les pensions les unes des autres. Je pense qu'il est normal de le faire.

Werken is werken, en dat moet in eenzelfde pensioensysteem weerpiegeld worden. Dat is de reden waarom we hervormen. Zo hebben we de perequatie gewijzigd om dat systeem meer in lijn te brengen met de welvaartsenveloppe.

Mijnheer Van der Donckt, u vraagt vanwaar de cijfers komen en of ik de moed heb om ze te laten narekenen. De cijfers zijn inderdaad berekend door het Planbureau. Het Planbureau is immers de referentie voor de berekening van de vergrijzingskosten en organiseert de Studiecommissie voor de Vergrijzing. Zij hebben deze berekening gemaakt en besluiten dat het resultaat overeenkomt met een bijsturing van 0,4 % van het bbp. Wie zou ik anders moeten vertrouwen dan het Planbureau? Zij maken namelijk al decennialang deze berekeningen.

Les chiffres ont effectivement été calculés par le Bureau du Plan, qui est la référence par excellence en matière de calcul des coûts du vieillissement. Selon ces calculs, le résultat correspond à un ajustement de 0,4 % du PIB.

Mijnheer Van der Donckt, u zegt eveneens dat de Wijninckxbijdrage gestegen is. Weet u echter over hoeveel mensen dat gaat? Dat gaat over 2.941 mensen met hoge pensioenen en voor wie de toekomstige bijdrage verhoogt. Dat is dus geen contractbreuk, want het gaat over toekomstige bijdragen. Dat is een kleine bijsturing, die in mijn ogen absoluut te verdedigen is wanneer men de totaliteit van het pakket bekijkt.

L'augmentation de la cotisation Wijninckx concerne 2 941 personnes qui perçoivent des pensions élevées pour lesquelles la cotisation future augmente. Il ne s'agit pas d'une rupture de contrat, puisqu'il s'agit de cotisations futures, et l'ajustement est acceptable.

Laten we wel wezen, werken moet ook echt werken zijn. Dat is dan ook wat deze regering ingevoerd heeft. Voor deze hervorming kon iemand met pensioen gaan na wat men een volledige loopbaan zou noemen, zonder ooit effectief gewerkt te hebben. Dat was een anomalie in ons systeem. Deze regering heeft echter een effectieve werkvoorwaarde van 20 jaar ingevoerd. Ik vind dat absoluut te verdedigen. Als u recht wilt hebben op deze verhoogde minimumpensioenen, dan moet u ook wel het minimum gewerkt hebben.

Soyons clairs: le travail doit être un vrai travail. Avant cette réforme, une personne pouvait prendre sa retraite après une carrière prétendument complète sans avoir jamais travaillé effectivement. Il s'agissait d'une anomalie dans notre système et nous avons maintenant introduit une condition de travail effectif de 20 ans, ce que je trouve tout à fait défendable.

Naturellement, avec Mme la ministre, nous avons fait des ajustements qui sont tout à fait défendables. Quand quelqu'un pratique des soins palliatifs ou élève des enfants, cela me semble normal et légitime.

Onze aanpassingen zijn verdedigbaar. Het is legitiem dat er rekening wordt gehouden met niet gewerkte periodes wegens het verstrekken van palliatieve zorg of het opvoeden van kinderen.

Deze regering voert als eerste regering in ons land die bijsturing in.

Het laatste element is dat werken moet lonen. Werken loont door de pensioenbonus die tastbaar en transparant is en die duidelijk toont wat een, twee of drie jaar langer werken oplevert, namelijk een nettobedrag tot 22.000 euro.

Le travail doit aussi être récompensé. C'est pourquoi un bonus pension tangible et transparent sera octroyé. Ce bonus pension montrera clairement ce que rapporte le fait de travailler un, deux ou trois ans de plus, à savoir un montant net pouvant atteindre 22 000 euros.

Madame la présidente, je prends encore vingt secondes pour conclure.

De vraag wordt hier gesteld of dit de finale pensioenhervorming is. Neen, natuurlijk niet. De voorgaande twee hervormingen waren ook niet de finale hervormingen. De hervorming van de heer Di Rupo was een belangrijke stap vooruit, maar dat was niet de finale hervorming. De hervorming van de heer Michel was ook niet de finale hervorming. Deze hervorming heeft ook absoluut niet de pretentie om finaal te zijn.

Hervormen in pensioenen doet men stap voor stap. Daarin neemt men mensen mee. Daar stelt men mensen niet voor een voldongen feit. Wat deze regering wel gedaan heeft, is niet in de woorden blijven steken van de oppositie, maar daden stellen en pensioenen eerlijker en lonender maken.

03.12 Karine Lalieux, ministre: Madame la présidente, chers collègues, j'ai lu et écouté beaucoup de commentaires. Pour les uns, ce n'est effectivement jamais assez et il faut couper à la hache dans l'unique revenu de 25 % de la population belge, c'est-à-dire nos pensionnés. Pour les autres, il ne faut rien faire, surtout rien faire! Or, on le sait, il y a une augmentation du nombre de pensionnés et il y a une diminution d'actifs. Nous devons donc pouvoir réformer de manière juste et réfléchie. Je pense que ce dossier vaut mieux que des slogans, des mots vides de sens et des "il n'y a qu'à".

Je ne le répéterai pas, mais survolons ce que le gouvernement a fait. La revalorisation de la pension minimum, personne ne la conteste mais tout le monde, l'opposition, oublie de le dire. La suppression du coefficient de correction pour les indépendants, vous n'en parlez pas. Évidemment, quand c'est positif, cela ne vous intéresse pas. Un bonus de 22 645 euros net pour des personnes qui ont le courage de travailler plus longtemps et qu'elles recevront après les efforts supplémentaires qu'elles auront accompli, vous oubliez évidemment de le dire! Il en va de même pour la revalorisation du temps partiel pour les femmes; mais il n'y a pas que ça qui a été fait en faveur des femmes. On a assoupli l'accès à la pension minimum pour les gardiennes d'enfants et les conjoints aidants. On a revalorisé l'allocation de transition pour les jeunes veuves. On a aussi revalorisé la possibilité d'obtenir une pension de survie et on a comptabilisé des périodes effectives de travail quand il s'agit de soins, parce que les femmes ont des carrières plus chaotiques que les hommes.

Alors, oui, nous avons travaillé aussi pour l'égalité hommes-femmes et réduit le *gap* au niveau des pensions. Un peu de solidarité, est-ce que cela dérange les gens ici? Nous avons renforcé la solidarité entre les hautes et les basses pensions et doublé la cotisation Wijninckx. Ce n'est pas un drame! La solidarité pour ce gouvernement, ce n'est pas un mot vain. Pour d'autres, effectivement!

S'agissant de la soutenabilité et des chiffres toujours contestés, sincèrement, je trouve certaines remarques très déplaisantes au regard du travail poursuivi depuis deux ans par nos fonctionnaires et le Bureau du Plan. Monsieur Prévot, cet accord ne s'est pas conclu sur le bord d'une table, mais à la suite d'un travail accompli par les administrations, le Bureau du Plan, les experts, ainsi que par l'ensemble des membres du gouvernement. Les négociations se sont peut-être déroulées dans la discrétion, mais les chiffres sont publics. Bien évidemment, le rapport de la Commission du Vieillissement - qui ne dispose pas encore des textes - n'a pas encore introduit toutes les réformes entreprises par ce gouvernement et qui équivalent à 0,5 % du PIB. Ce n'est pas la ministre

On vient de me demander si cette réforme des pensions était la dernière. Bien sûr que non. Les deux réformes précédentes - celle de M. Di Rupo et celle de M. Michel - ne l'étaient pas non plus. Réformer les pensions se fait étape par étape. Ce gouvernement a pris des mesures afin de rendre les pensions plus équitables et plus rémunératrices.

03.12 Minister Karine Lalieux: Voor sommigen is het nooit genoeg en moet er in de inkomsten van de gepensioneerden gesnoeid worden; anderen willen niets doen. Het aantal gepensioneerden gaat echter in stijgende lijn en er zijn steeds minder actieven. We moeten dan ook op rechtvaardige en doordachte wijze hervormen.

Velen vergeten liever dat de regering het minimumpensioen verhoogd heeft, de correctiecoëfficiënt voor zelfstandigen afgeschaft heeft en een pensioenbonus van 22.645 euro netto zal toekennen aan wie langer werkt. Deeltijdwerk van vrouwen werd opgewaardeerd, en de overgangsuitkering voor jonge weduwen werd opgetrokken. We hebben de toegang tot het overlevingspensioen en tot het minimumpensioen voor onthaalmoe- ders en meewerkende echtgenoten gefaciliteerd. We hebben periodes van verschillende zorgverloven gelijkgesteld met gewerkte periodes. Vrouwen hebben nu eenmaal onregelmatigere loopbanen. We hebben de pensioenkloof tussen mannen en vrouwen verkleind. We hebben de solidariteit tussen hoge en lage pensioenen versterkt en de Wijninckxbijdrage verdubbeld. Dat is geen drama!

Het is niet prettig dat sommige mensen de cijfers over de betaalbaarheid en houdbaarheid betwisten, terwijl de administratie en het Planbureau daar twee jaar aan gewerkt hebben. De Vergrijzingscommissie zal de hervormingen verrekenen zodra ze over de teksten beschikt. De

des Pensions qui a sucé les chiffres de son pouce... Vous pouvez répondre non. En tout cas, bien entendu, vous recevrez tous les tableaux du Bureau du Plan.

Ce qui vous dérange dans cette réforme, c'est que non seulement elle assure la soutenabilité financière et sociale des pensions, mais également qu'elle n'est pas là pour punir les travailleurs. Elle ne les punit pas, mais les encourage à travailler plus longtemps. Ce n'est pas en sanctionnant que nous y parviendrons, comme vous vouliez le faire précédemment. Voilà la seule différence.

J'ai aussi entendu les syndicats à propos de la péréquation. D'abord, c'est pour rire: essayez de recalculer vos 3 milliards et d'apprendre ce qu'est une fraction, comme à l'école primaire, et puis vous pourrez venir avec vos calculs. (*Brouhaha sur les bancs PVDA-PTB*)

Alors, s'il vous plaît, ce ne sont pas les syndicats! C'est le slogan du PTB!

Madame la présidente (...) (*Brouhaha sur les bancs PVDA-PTB*)

J'ai justement rencontré les syndicats ce matin pour leur fournir des explications; la concertation syndicale aura bien lieu. (*Brouhaha sur les bancs PVDA-PTB*)

La **présidente**: Chers collègues, permettez à madame la ministre de s'exprimer, s'il vous plaît!

03.13 Karine Lalieux, ministre: Arrêtez de faire peur aux gens! Arrêtez de faire peur aux fonctionnaires! Arrêtez vos slogans et vos "il n'y a qu'à"! Vous n'avez encore rien fait pour les citoyens.

Je termine. Effectivement, nous avons demandé aux syndicats de travailler sur la dimension familiale parce que, là aussi, il y a encore des questions qui se posent, dont le *splitting*. J'espère obtenir des réponses d'ici la fin de l'année.

Je pense que vous pouvez avoir votre appréciation sur cette réforme et la qualifier comme vous le voulez. En tout cas, vous avez ici une ministre satisfaite, non pas pour elle-même, mais pour les pensionnés et pour les travailleurs et travailleuses. Le but est de garantir une pension digne et un système soutenable à l'avenir.

Je vous remercie.

03.14 François De Smet (DéFI): Merci pour vos réponses.

L'autre jour, je réfléchissais au bilan de votre coalition. Cela m'a quand même pris deux bonnes minutes. Et cela m'est apparu: vous ne gouvernez pas, vous meublez. Vous meublez entre des gouvernements qui n'ont pas eu le courage de faire les réformes nécessaires et un chaos annoncé si les scores de l'extrême gauche et de l'extrême droite se confirment, selon les sondages. Vous meublez de temps en temps à coups de rustines, et c'est le cas de cette réforme-ci, et de temps en temps à coups de discours sur ce qu'il faudrait faire, monsieur le premier ministre, mais que vous ne ferez pas.

Soyons clairs, tout le monde est d'accord pour rehausser la pension minimum, madame Lalieux. Ce n'est pas le problème. Le problème est

hervormingen vertegenwoordigen 0,5 % van het bbp. U zult de tabellen van het Planbureau krijgen.

Deze hervorming zint u niet omdat ze de financiële en sociale houdbaarheid van de pensioenen verzekert en mensen ertoe aanzet om langer te werken. Dat zullen we niet bereiken door sancties op te leggen, zoals u wilt.

Ik heb gehoord wat de vakbonden over de perequatie zeggen. U moet uw bedrag van 3 miljard eens opnieuw trachten te berekenen en leren rekenen met breuken! (*Protest bij de PVDA*)

Er zal overleg gevoerd worden: ik heb de vakbonden vanmorgen gesproken. (*Geroep bij de PVDA*)

03.13 Karine Lalieux, ministre: Stop met de mensen en de ambtenaren bang te maken! De PVDA moet stoppen met haar slogans en oproepen, uw partij heeft nog niets voor de burgers gedaan!

Ik ben tevreden over deze hervorming, die een fatsoenlijk pensioen waarborgt en het systeem betaalbaar houdt.

03.14 François De Smet (DéFI): U regeert niet, maar vult enkel de leegte op tussen enerzijds de regeringen die geen hervormingen hebben durven doorvoeren en anderzijds de toekomstige chaos indien de scores van extreemlinks en extreemrechts bevestigd worden. U hebt de mond vol over wat er zou moeten gebeuren zonder de daad bij het woord te voegen en stelt zich tevreden met lapmiddelen, zoals deze hervorming. Iedereen steunt

que vous envoyez la facture aux générations suivantes. Et c'est là toute la réalité de ce dossier, malheureusement. Vous condamnez les gouvernements futurs et les générations futures à avoir le courage que vous n'avez pas eu aujourd'hui.

03.15 Maggie De Block (Open Vld): Mijnheer de premier, mevrouw de minister, u hebt zeer passioneel uw pensioenmaatregelen verdedigd. Ik ken u zo allang en het is goed dat u daar volledig voor gaat. Het is goed dat alle mensen die werken zullen kunnen rekenen op een beter pensioen. Dat garandeert hun een beter leven na hun loopbaan. Het is op het vlak van pensioenen belangrijk om stapsgewijs hervormingen door te voeren. Op die manier bereikt men een beter resultaat. Men moet immers alles ook narekenen. Het is daarom gepast dat u geen revolutie op het pensioengebied ontketent.

03.16 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mijnheer de premier, mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

De N-VA beschuldigde mij daarnet van het verspreiden van fakenieuws. Ik geef u de cijfers. Onder u bedroegen de vergrijzingskosten 13,2 %, met dit akkoord 13 %. Dat zijn de cijfers, met één groot verschil. We hebben gezorgd voor hogere minimumpensioenen en we laten werken opnieuw lonen. Bovendien geven we ook ruimte voor tijd en zorg.

Mijnheer Van der Donckt, op wie wilt u dan verder besparen? Op de gezinnen, die nu al onder druk staan? Op de mensen die ouderschapsverlof nemen en wachten op een plek in de kinderopvang? Of op de mensen die wachten op een zorgbudget voor hun kind met een handicap? Ik denk het niet. Dat is alleszins niet ons uitgangspunt. De socialisten zullen verder hervormen. Wij stoppen daar niet mee. Wij accepteren geen stilstand. Dit is een eerste stap en morgen volgt een andere. Socialisten geven nooit op, ook nu niet.

03.17 Maxime Prévot (Les Engagés): Madame la ministre, je n'ai pas dit que le travail en amont avait été réalisé au coin d'une table. J'ose d'ailleurs espérer que, si toute votre administration travaille sur ce dossier depuis deux ans, elle vous a fait d'autres propositions que les maigrelettes formules finales que vous avez retenues. Par contre, l'accord a bien été rédigé au coin d'une table, à la faveur d'un blocage sur la réforme fiscale et d'un coup de fil passé à Paris.

Madame la ministre, vous prétendez assurer la soutenabilité du système, mais même le premier ministre a reconnu, juste avant que vous n'interveniez, que ce n'était qu'une étape et qu'il faudrait encore remettre les mains dans le cambouis. Cela relève de la méthode Coué que de croire que votre réforme garantit, pour reprendre vos mots, "la soutenabilité structurelle du système". Cela ne leurre personne!

Il y a une taxation sur le second pilier dont on ne connaît pas encore tous les contours. Ce n'est pas encore chiffré. Il s'agit d'une taxe qui ne porte pas son nom et qui intervient en dehors de toute réforme fiscale.

de verhoging van het minimumpensioen, maar wij weigeren om de factuur naar de volgende regeringen en generaties door te schuiven!

03.15 Maggie De Block (Open Vld): Il est positif que toute personne qui travaille puisse compter sur une meilleure pension. En la matière, des réformes progressives sont importantes afin d'aboutir à un meilleur résultat. En effet, tous les calculs doivent aussi être vérifiés.

03.16 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Les coûts du vieillissement étaient de 13,2 % sous la Suédoise et s'élèvent aujourd'hui à 13 %. La différence réside dans le fait que nous offrons des pensions minimales plus élevées, que nous valorisons davantage le travail et que nous accordons de la place au temps et aux soins. Alors, sur qui la N-VA souhaite-t-elle faire des économies supplémentaires? Sur les ménages, qui sont déjà sous pression? Sur les personnes qui prennent un congé parental et attendent une place en crèche? Sur les personnes qui attendent un budget de soins pour leur enfant handicapé?

Après cette première étape, nous continuerons à réformer. Nous n'accepterons pas la stagnation. Les socialistes ne renoncent jamais.

03.17 Maxime Prévot (Les Engagés): Men mag inderdaad hopen dat het voorbereidende werk dat tot dit akkoord leidde ernstig uitgevoerd werd en dat uw administratie u iets anders voorgesteld heeft dan wat er in deze afgezwakte hervorming opgenomen werd. Het akkoord werd daarentegen wel degelijk in een achterkamertje bedisseld, dankzij een patstelling over de fiscale hervorming en een telefoontje naar Parijs.

U beweert dat u de houdbaarheid van het systeem verzekert: u praat dat zichzelf aan! De belasting van de tweede pijler is een platte belasting. U gaat prat op maatregelen

Vous vous réjouissez de l'égalité des chances et des mesures prises, mais vous ne faites que corriger les erreurs de votre réforme de juillet 2022. À l'époque, nous avons attiré l'attention sur tous les oubliés de votre réforme. C'est juste la correction d'un oubli!

Pour le reste, il y a encore du pain sur la planche. Soyons-en conscients au lieu de se féliciter d'avoir procédé à la réforme du siècle. Quoi qu'il en soit, c'est toujours ça de pris!

03.18 Ellen Samyn (VB): Mijnheer de eerste minister, mevrouw de minister, heel deze pensioenmisvorming is koterij op koterij, gerommel in de marge. Er is absoluut geen sprake van een fundamentele hervorming waarin rekening wordt gehouden met de financiële houdbaarheid van ons pensioenstelsel op lange termijn, met maatregelen om de werkgelegenheidsgraad, vooral in Wallonië, op te krikken en om vrouwen daadwerkelijk het verschil te laten voelen in hun pensioen.

Sinds de regering-Verhofstadt weten wij al dat paarsgroen donkerrood eindigt. Mijnheer de eerste minister, nu maakt u, nu maakt Vivaldi, het werk af. Het garanderen van de betaalbaarheid van onze pensioenen op lange termijn was essentieel om het vertrouwen van onze jongeren in ons pensioensysteem te herstellen en om de solidariteit tussen generaties te versterken. Het is schuldig verzuim om dit na te laten.

Mijnheer de eerste minister, mevrouw de minister, het is in feite tijd voor uw vervroegd pensioen, voor het vervroegd pensioen van Vivaldi.

03.19 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le premier ministre, madame la ministre, merci pour vos réponses.

Bien entendu, il s'agit ici d'un exercice de questions d'actualité, et nous reviendrons sur le sujet en détail en commission une fois que nous aurons les textes.

À ce stade, je voudrais juste répéter que, pour nous, cette réforme est positive sur plusieurs points. Comme je l'ai dit, elle encourage le travail au travers d'un mécanisme de bonus pension, qui sera plus efficient que les formules antérieures, et je pense que cela a été salué par plusieurs groupes de l'opposition. Je salue également le fait que cette réforme assurera davantage de solidarité entre les hautes et les basses pensions sans casser le système, et qu'elle permettra de réduire les inégalités de fait entre les hommes et les femmes face à la pension.

Alors oui, il reste des questions, oui, il reste des chantiers pour l'avenir mais, en attendant, c'est avec conviction que notre groupe soutiendra ce projet dans les travaux à venir.

03.20 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Beste collega's, het belangrijkste signaal dat met de pensioenhervorming wordt gegeven, is dat de vivaldiregering beslissingen neemt en hervormt. Punt.

Beste vrienden van de N-VA, uw denigrerende reacties tijdens het de-

waarmee u de gelijke behandeling van mannen en vrouwen bevordert, maar u zet alleen maar de vergissingen van de hervorming van 2022 recht. Kortom, dit is verre van de hervorming van de eeuw en er is nog veel werk aan de winkel.

03.18 Ellen Samyn (VB): La réforme des pensions est un véritable bric-à-brac. Il n'est pas question d'une réforme fondamentale. L'on ne tient pas compte de la viabilité financière de notre régime de pension, l'on ne prévoit pas de mesures visant à relever le taux d'emploi, surtout en Wallonie, et à envoyer un signal fort aux femmes en matière de pension. Depuis le gouvernement Verhofstadt, nous savons que le vert violet de la coalition arc-en-ciel finit inmanquablement par se muer en rouge carmin. La garantie du financement des pensions était essentielle pour rétablir la confiance des jeunes dans notre régime de pension et renforcer la solidarité entre les générations. Le fait que ce financement n'est pas garanti est une abstention coupable.

03.19 Jean-Marc Delizée (PS): Voor ons is deze hervorming positief in verscheidene opzichten: werken wordt aangemoedigd via een pensioenbonusmechanisme dat adequater is dan de vorige formules, en dat werd erkend door een aantal oppositiefracties. De hervorming zal ook de solidariteit tussen hoge en lage pensioenen versterken en de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen verminderen.

Er blijven natuurlijk nog werven over voor de toekomst, maar onze fractie zal dit plan met overtuiging steunen.

03.20 Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen): Le signal le plus important de la réforme des pensions est que la Vivaldi prend des décisions et mène des réformes. Pour la N-VA,

bat vind ik ongepast. Mijnheer Van der Donckt: ai, ai, ai, de 3.000 allerhoogste pensioenen zullen iets meer moeten bijdragen! Voorwaar een ramp, zo vindt de N-VA. Zes jaar geleden lag er een pensioenhervorming van de Zweedse regering op tafel en die hervorming zou pas het verschil maken. Het substantiële verschil, beste vrienden, is dat die hervorming nog altijd op tafel ligt en daar blijft liggen. De vivaldihervormingen worden uitgevoerd.

Het feit dat de vivaldiregering ook nu nog beslissingen neemt en hervormt, sterkt me in de overtuiging dat we hier binnenkort opnieuw zullen staan om het te hebben over de fiscale hervorming. Mijnheer de premier, dat is wat ik hierover nog altijd zeg aan mijn vrienden.

03.21 Nahima Lanjri (cd&v): Mijnheer de premier, mevrouw de minister, werken moet lonen, natuurlijk niet alleen op het einde van de carrière als men het pensioen ontvangt, maar ook tijdens de carrière, want ook als men aan het werk is, wil men zien dat werken loont. Maak daarom ook werk van de fiscale hervorming en zorg ervoor dat mensen die werken netto meer overhouden. Ik hoop dat u niet zuinig zult zijn met uw ambities op dat vlak. Zorg voor een goed akkoord dit weekend met heel de regering.

Ten tweede, werk is werk. Ook wijzelf hebben gepleit voor een harmonisering van de statuten van werknemers, ambtenaren en zelfstandigen. Zorg dan ook voor een echte hervorming, zorg voor een aanvullend pensioen voor iedereen. Zorg ervoor dat we verder gaan, dat we het ziektepensioen bij ambtenaren volledig afschaffen en vervangen door een ziekteverzekering, zoals bij werknemers.

Mijnheer de premier, u hebt gezegd dat dit niet de finale hervorming is, dat er nog hervormingen komen. Welnu, zorg mee voor de basis daarvoor. Leg die basis nu, zodat er nog verdere stappen gezet kunnen worden, want die zijn broodnodig. Met het nu bereikte akkoord zullen we er niet komen, we zullen nu en in de toekomst nog bijkomende stappen moeten zetten. Ik hoop dat deze regering daarvoor de basis wil leggen, want dan denk ik dat wij de pensioenen kunnen garanderen voor iedereen.

03.22 Wim Van der Donckt (N-VA): Mijnheer de premier, mevrouw de minister, uw antwoord is anekdotisch, mossel noch vis. Eigenlijk zijn uw hervormingen een slag in het water en vooral een slag in het gezicht van alle Vlamingen die elke dag gaan werken, die elke dag opnieuw ondernemen en sparen. Het zijn die mensen die u hier in de kou laat staan. U biedt hen geen enkele garantie op een deftig pensioen. Integendeel, u schuift het altijd maar door en door. Diegenen na ons zullen het wel oplossen.

Denkt u nu echt dat uw goednieuwsshow nog iemand overtuigt? Denkt u dat nu echt? Noch de pers, noch de experts, noch de Vergrijzingscommissie – waarvan u de teksten beter moet lezen –, noch Europa, noch de werkende burgers geloven er een snars van. Vivaldi is op dit ogenblik enkel en alleen met zichzelf bezig en vergeet het algemeen belang en de toekomst. Wel, bedankt.

03.23 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Mijnheer de premier, mevrouw de minister, "een karikatuur", "holle woorden", dat zeggen de mensen die hier niet meteen durven te schakelen inzake de pensioenen van de ex-Kamerleden die 20 % extra krijgen. Dan verwijten ze mij holle

le léger renforcement de la contribution des 3 000 pensions les plus élevées est une mesure calamiteuse. Il y a six ans, une réforme des pensions était sur la table de la Suédoise, mais elle n'a jamais été concrétisée. La Vivaldi, elle, met réellement en œuvre les réformes. Je suis conforté dans ma conviction qu'une réforme fiscale est incontournable à court terme.

03.21 Nahima Lanjri (cd&v): Le travail doit être rémunérateur non seulement après une carrière, mais également pendant celle-ci. J'espère que le gouvernement élaborera une réforme fiscale ambitieuse ce week-end. Nous insistons également pour que des initiatives supplémentaires soient prises en matière d'harmonisation des statuts et des régimes de pension. Le travail est un travail, qu'il soit effectué par un fonctionnaire, un travailleur salarié ou un travailleur indépendant. Il convient de remplacer la pension de maladie pour les fonctionnaires par une assurance maladie comme celle des travailleurs salariés. J'espère que le gouvernement va jeter les bases de réformes ultérieures car celles-ci seront indispensables.

03.22 Wim Van der Donckt (N-VA): Les réformes sont une gifle au visage des Flamands qui travaillent. Ils ne reçoivent aucune garantie d'une pension décente. Tout est reporté. Qui est encore convaincu par ce festival de bonnes nouvelles? Personne n'y croit, ni la presse, ni les experts, ni le Comité d'Étude sur le Vieillissement, ni l'Europe. La Vivaldi ne pense qu'à elle et oublie le bien commun.

03.23 Gaby Colebunders (PVDA-PTB): Les députés qui n'osent pas intervenir sur les 20 % de pension supplémentaire pour les anciens

woorden te gebruiken en een karikatuur te maken, omdat ik vraag hoe het staat met de verlaging van de pensioenleeftijd tot 65 jaar en wat u zult doen met de zware beroepen. Het waren uw woorden, mijn 'holle woorden' waren uw woorden. Stop met die verwijten naar mij. U zegt dat de pensioenen onbetaalbaar zijn, maar ze zijn perfect betaalbaar. Het is gewoon een politieke keuze. Uw politieke keuze is geld geven aan de bazen en niks voor de gewone werkende klasse. Daar stopt het bij ons. Dat is niet onze keuze.

députés parlent ici de discours creux. On m'accuse d'en faire une caricature parce que je pose des questions sur l'abaissement de l'âge de la pension à 65 ans et sur un régime pour les métiers pénibles. Les pensions ne sont absolument pas impossibles à financer. Il s'agit d'un choix politique. Le gouvernement fait le choix de donner de l'argent aux patrons et rien aux travailleurs ordinaires.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

04 Question de André Flahaut à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le sommet de l'OTAN et le recours aux armes à sous-munitions" (55003723P)

04 Vraag van André Flahaut aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De NAVO-top en het gebruik van clustermunitie" (55003723P)

04.01 André Flahaut (PS): Madame la présidente, monsieur le premier ministre, vous revenez d'un sommet important au niveau de l'OTAN, avec des conclusions positives et négatives: le plancher qui devient un plafond, ou plutôt le plafond qui devient un plancher, et des élargissements. Mais en deux minutes, nous n'allons pas discuter de l'ensemble de ces conclusions. Ce serait bâcler le débat. Nous aurons l'occasion d'y revenir.

Je voudrais aujourd'hui vous interroger sur la problématique des armes à sous-munitions. Vous savez qu'en 2006, sous le gouvernement Verhofstadt, nous avons adopté une loi visant à interdire l'utilisation de ces armes à sous-munitions. Nous étions des précurseurs. En effet, la convention d'Oslo a été ratifiée par 155 pays.

Nous avons appris, avant le sommet de l'OTAN, que le président des États-Unis, M. Biden, avait décidé de livrer des armes à sous-munitions à l'Ukraine. Nous pouvons difficilement accepter – comprendre, oui, mais pas accepter – une telle décision. C'est impossible pour nous. Dès lors, avant le sommet, nous avions demandé que vous puissiez exprimer le désaccord de la Belgique, et notre désaccord, au président des États-Unis, et oser dire non à cette disposition.

Monsieur le premier ministre, je ne sais pas si vous avez eu l'occasion de vous entretenir directement avec le président des États-Unis pour lui faire part de notre refus, et si d'autres pays de l'OTAN nous ont suivis dans cette démarche, qui nous distingue sans doute de l'ensemble des Alliés. Peut-être cela caractérise-t-il l'Europe et la politique européenne au sein de l'Alliance atlantique.

04.02 Alexander De Croo, premier ministre: Monsieur Flahaut, vous êtes l'un des membres de cette Assemblée qui connaissent le mieux ce genre de sujet. En effet, au sommet de l'OTAN, de nombreux sujets ont été traités, mais cela s'est fait le lendemain d'une annonce des États-Unis quant à une livraison d'armes à sous-munitions.

Vous savez que l'OTAN proprement dite n'est pas partie à ce conflit

04.01 André Flahaut (PS): In 2006 keurde de regering-Verhofstadt een wet goed waarbij het gebruik van clustermunitie verboden werd. Wij waren voorlopers ten opzichte van de top in Oslo, en het Verdrag van Oslo werd daarna door 155 landen geratificeerd.

Nu heeft de president van de Verenigde Staten vóór de NAVO-top beslist om dergelijke wapens aan Oekraïne te leveren. Die beslissing valt te begrijpen, maar is geenszins aanvaardbaar. We hadden u dan ook gevraagd om president Biden duidelijk te maken dat we daar niet mee instemden, en om nee te zeggen tegen die maatregel.

Ik weet niet of u hem hebt kunnen ontmoeten en of andere NAVO-landen hetzelfde standpunt als België ingenomen hebben, waarmee we ons van de NAVO in haar geheel onderscheiden. Misschien is dat kenmerkend voor de Europese pijler van de NAVO.

04.02 Eerste minister Alexander De Croo: De beslissing om wapens te leveren aan Oekraïne werd genomen in de context van bilaterale betrekkingen. De NAVO is daar als dusdanig niet bij betrokken. Ons

entre l'Ukraine et la Russie et que les livraisons d'armes relèvent de décisions bilatérales des pays. La Belgique le fait également, et l'OTAN n'est pas impliquée là-dedans. Outre les livraisons d'armes, notre pays offre également un soutien humanitaire à la population.

Vous avez en effet raison de rappeler ce traité d'Oslo, que la Belgique a ratifié à l'instar de plus de 100 pays dans le monde. Cela témoigne d'une prise de conscience de nombreux pays que ces armes à sous-munitions ont beaucoup d'effets néfastes. Il s'agit d'armes qui ne font pas la différence entre des objectifs militaires et des civils et, souvent, ces sous-munitions restent éparpillées et ont ainsi beaucoup d'effets ultérieurs.

La Belgique, comme je l'ai déjà exprimé en début de semaine, appelle tous les acteurs de tous les conflits à renoncer à l'utilisation d'armes à sous-munitions et à honorer les obligations qui découlent du droit international humanitaire, pour bien faire la distinction entre la population civile et les combattants. Nous prenons acte du fait que les États-Unis ont décidé de livrer ces armes, mais la Belgique ne le fera pas. Nous ne produisons plus ce genre d'armes et appelons tous les pays à ne pas les utiliser.

Comme vous le savez, les livraisons d'armes se font au niveau bilatéral, mais il est clair que la Belgique prend acte et découragera tout le monde de faire ce genre de livraisons.

land levert trouwens niet alleen wapens, maar ook humanitaire hulp aan de Oekraïense bevolking.

Uit het Verdrag van Oslo, dat door België en meer dan 100 andere landen geratificeerd werd, blijkt dat men zich ervan bewust is dat clustermunitie, die zonder onderscheid militaire en burgerlijke doelwitten treft, heel wat uitgestelde nefaste effecten heeft.

België roept alle actoren die in conflicten verwickeld zijn, ertoe op zulke wapens niet te gebruiken en de verplichtingen die uit het internationale humanitaire recht voortvloeien, bijvoorbeeld de verplichting om een onderscheid te maken tussen militairen en burgers, te eerbiedigen. België neemt akte van de Amerikaanse beslissing, maar zal die niet volgen en roept alle landen ertoe op dergelijke wapens niet te leveren.

04.03 André Flahaut (PS): Monsieur le premier ministre, il faut effectivement prendre acte de notre positionnement et espérer qu'il sera rejoint par d'autres pays de l'OTAN et européens. Une fois de plus – et ce n'est pas courant –, nous avons osé dire clairement non à une initiative des États-Unis, comme nous avons dit non en 2003 à la participation de la Belgique à la guerre en Irak.

04.03 André Flahaut (PS): We moeten voet bij stuk houden en hopen dat andere NAVO-lidstaten en Europese landen zich bij ons standpunt aansluiten. Eens te meer hebben we duidelijk nee gezegd tegen een initiatief van de Verenigde Staten, net zoals we in 2003 nee gezegd hebben tegen de Belgische deelname aan de oorlog in Irak.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

05 Samengevoegde vragen van

- Kurt Ravyts aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Het regeringsstandpunt over de natuurherstelwet" (55003716P)
- Mélissa Hanus aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De Europese natuurherstelwet" (55003730P)

05 Questions jointes de

- Kurt Ravyts à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La position du gouvernement concernant la loi sur la restauration de la nature" (55003716P)
- Mélissa Hanus à Alexander De Croo (premier ministre) sur "La loi européenne sur la restauration de la nature" (55003730P)

05.01 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de premier, enkele weken geleden wilde u dat men op de pauzeknop zou duwen voor de Europese Green Deal. Dat is echter niet gebeurd, integendeel zelfs. Het Europees Parlement heeft gisteren met een uiterst nipte meerderheid een weliswaar bijgestelde natuurherstelwet goedgekeurd. In uw regering heerst er grote tevredenheid bij de groene ministers. De cd&v-ministers van uw

05.01 Kurt Ravyts (VB): Le Parlement européen a approuvé hier, à une très courte majorité, la loi sur la restauration de la nature. Le gouvernement fédéral est divisé, mais

regering communiceerden hier helemaal niet over. Cd&v huldigt in de federale regering het motto 'wie geschoren wordt, moet stilzitten'. Uw eigen liberale familie stemde voor de galerij verdeeld.

Het moet en mag echter gezegd worden dat de voorstanders van de natuurherstelwet van de vivaldiregering wel weer de uitdrukkelijke steun van de N-VA kregen. Mevrouw Demir probeerde gisteren zichzelf en de bevolking wijs te maken dat de nipte meerderheid in het Europees Parlement de N-VA-visie had gevolgd richting een redelijke en goede natuurherstelwet. De land- en tuinbouw in Vlaanderen wist al sinds de stikstofdiscussie waar men met de N-VA aan toe is. Vandaag komt de aap definitief uit de mouw en weet men dat de N-VA perfect matcht met Vooruit en Groen op het vlak van het de land- en tuinbouw moeilijk maken. Nochtans werd het standpunt van de lidstaten om in de nationale natuurherstelwetplannen rekening te houden met landenspecifieke kenmerken en de bevolkingsdichtheid, niet gevolgd door de meerderheid van de Europarlementariërs. Er is helemaal geen volledige flexibiliteit voor dichtbevolkte gebieden zoals Vlaanderen.

De pijnpunten voor onze landbouwers en het vergunningenbeleid in Vlaanderen zijn niet weggewerkt. De inspanningsverbintenis en resultaatverbintenis inzake het zogenaamde verslechteringsverbod nemen de twijfel en scepsis bij de landbouw- en werkgeversorganisaties niet weg, zo blijkt uit de reacties, mijnheer de premier. Het wetsontwerp wordt de volgende maanden verder besproken tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie.

Welke van uw (...)?

05.02 Méliissa Hanus (PS): Monsieur le premier ministre, la bonne nouvelle est tombée hier: le Parlement européen a adopté la loi pour la restauration de la biodiversité, la plus ambitieuse de ces 30 dernières années. C'est un pas en avant que nous devons absolument accomplir.

Le déclin drastique de la biodiversité entraîne des conséquences certaines sur le climat, mais aussi sur la santé et la sécurité des gens. En 2022, plus de 60 000 personnes ont succombé aux fortes chaleurs. Aujourd'hui, nous pensons tout particulièrement à toutes les victimes des inondations qui ont touché le territoire belge voici deux ans, jour pour jour.

Monsieur le premier ministre, ces phénomènes ne feront qu'empirer si rien n'est entrepris aujourd'hui. Protéger la biodiversité, c'est faire en sorte que notre planète reste habitable pour les gens qui y vivent. Aussi, je le répète, le vote au Parlement européen constitue un véritable pas en avant.

Face aux climatosceptiques en tout genre et aux *fake news*, il faut en revenir aux faits et suivre ce que la science nous démontre. Que l'on soit de gauche ou de droite, flamand ou wallon, l'avenir de notre planète nous concerne tous. Pourtant, devant moi se trouve un bloc quasi homogène qui s'est élevé contre le texte adopté au Parlement européen – à part quelques personnalités que je tiens à saluer pour leur courage. Ce texte a été voté. À présent, il ne faut pas en rester là. Il reviendra sur la table des discussions en septembre.

Monsieur le premier ministre, ma question est à la fois simple et essentielle: entendez-vous plaider pour un accord ambitieux en faveur de la

les partisans ont reçu le soutien explicite de la N-VA. La ministre flamande Zuhal Demir tente de faire croire à la population que la loi sur la restauration de la nature a été réorientée vers une plus grande rationalité. Après le débat sur l'azote, le secteur agricole sait à présent assurément à quoi s'en tenir avec la N-VA. La version retouchée de la loi sur la restauration de la nature ne prévoit pas non plus de flexibilité pour les territoires densément peuplés. Les points problématiques pour les agriculteurs flamands n'ont pas été résolus.

Le texte continuera d'être discuté ces prochains mois au Parlement européen, au Conseil et à la Commission. Sera-t-il encore modifié?

05.02 Méliissa Hanus (PS): Gisteren heeft het Europees Parlement de meest ambitieuze wet van de jongste dertig jaar op het stuk van het herstel van de biodiversiteit aangenomen. Dat was een onontbeerlijke stap voorwaarts. De drastische achteruitgang van de biodiversiteit heeft een impact op het klimaat, maar ook op de gezondheid en de veiligheid van de mens. In 2022 zijn er meer dan 60.000 personen aan hittegolven bezweken. We denken ook aan de slachtoffers van de overstromingen in ons land twee jaar geleden. Als er niets ondernomen wordt, zullen zulke fenomenen alleen maar rampzaliger worden. Door de biodiversiteit te beschermen zorgen we ervoor dat onze planeet bewoonbaar blijft. Ten aanzien van de klimaatsceptici en om nepnieuws te counteren moet men zich aan de feiten houden en de wetenschap volgen. De toekomst van onze planeet belangt ons allen aan, ongeacht of men links of rechts, Vlaaming of Waal is. Nochtans heeft een homogeen blok zich verzet tegen

loi européenne de restauration de la nature et, ce faisant, respecter les ambitions de ce gouvernement?

die tekst, die in september opnieuw besproken zal worden.

Zult u overeenkomstig de ambities van de regering voor een ambitieus akkoord pleiten?

05.03 Eerste minister **Alexander De Croo**: Na de Raad heeft nu ook het Europees Parlement zijn positie bepaald ten opzichte van het voorstel van de natuurherstelwet. Net zoals de Raad zegt het Parlement dat er in het initiële voorstel van de Europese Commissie onvoldoende rekening werd gehouden met bezorgdheden die werden geuit door landen zoals België.

Dat is een goed zaak. Het is goed dat de tekst fors werd bijgestuurd. Dat was ook nodig, bijvoorbeeld om de impact op vergunningen buiten Natura 2000-gebieden onder controle te kunnen houden. We moeten er ook voor zorgen dat we in ons land nog landbouwactiviteit kunnen ontplooiën, dat onze industrie kan werken en dat onze burgers nog steeds kunnen bouwen.

Nu komt inderdaad de dialoog. Dat is een onderhandeling tussen de lidstaten, de Commissie en het Europees Parlement. De voorzitter van de Europese Commissie, mevrouw Von der Leyen, heeft onder andere op aandringen van ons land, via mij, een aantal zaken verduidelijkt ten opzichte van het initiële voorstel.

Ceci crée la possibilité que le Conseil et le Parlement européen puissent bouger dans le sens demandé par notre pays.

Wat wil dat concreet zeggen? Dat wil concreet zeggen dat een aantal zaken dat in onze richting gaat, verankerd kan worden, onder andere om de bezorgdheden in de Vlaamse regering weg te nemen.

Quelle est l'importance de ce que nous avons fait? C'est que l'un et l'autre ne sont pas en opposition. Le climat et la nature ne sont pas en opposition avec l'agriculture, les besoins de nos PME et la soutenabilité par notre population.

Daar is geen tegenstelling tussen. Sommigen van u proberen een tegenstelling te creëren: het is ofwel het klimaat en de natuur, ofwel onze economie. Dat is absoluut de foute aanpak.

De juiste aanpak bestaat erin dat men een maximaal draagvlak creëert, om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat onze landbouwers hieraan kunnen meewerken. Onze landbouwers zijn vandaag de beste verdediging tegen onder andere bodemerosie. Niemand zal de natuur beter verdedigen dan de landbouwers, want zij zijn ervan afhankelijk. Net zozeer moeten wij het mogelijk maken voor onze kmo's om de innovatie te bieden waarmee de zeer ambitieuze doelstellingen gerealiseerd kunnen worden en net zozeer moeten wij ervoor zorgen dat onze bevolking de uitdagingen nog steeds aankan.

05.03 **Alexander De Croo**, premier ministre: Au même titre que le Conseil, le Parlement européen affirme que la proposition initiale de la Commission européenne prenait insuffisamment en considération les inquiétudes de pays tels que la Belgique. Il est heureux que le texte ait été modifié pour veiller à ce que l'incidence sur les permis relatifs à des terrains situés en dehors des zones Natura 2000 reste acceptable et à ce que l'agriculture, l'industrie et la construction de logements restent possibles dans notre pays.

Le trilogue est à présent lancé. La présidente de la Commission européenne a clarifié certains aspects, notamment à ma demande.

Het is dus mogelijk dat de Raad en het Europees Parlement opschuiven in de door ons gewenste richting.

Une série de points sont bétonnés afin de répondre notamment aux préoccupations du gouvernement flamand.

Er is geen tegenstelling tussen het klimaat en de natuur, enerzijds, en de landbouw, de behoeften van de kmo's en het draagvlak bij onze bevolking, anderzijds.

Il ne s'agit pas de choisir entre, d'un côté, le climat et la nature, et d'un autre côté l'économie. Il s'agit simplement de créer un maximum de convergences entre nos agriculteurs, pour qu'ils souhaitent participer à la protection de la nature, nos PME, pour qu'elles puissent apporter l'innovation nécessaire à la réalisation de nos objectifs ambitieux et notre population, pour qu'elle puisse relever le défi.

Je suis convaincu que la majorité de la population a compris que c'est nécessaire, et que cela demandera des efforts et des moyens. Mais elle est prête à faire ces efforts s'ils sont homogènes, graduels et faisables.

De meerderheid van de bevolking heeft begrepen dat er inspanningen nodig zijn en is ook bereid om die inspanningen te leveren, als deze homogeen, geleidelijk en haalbaar zijn.

Tegenover de tegenstelling die sommigen hier creëren, plaatsen wij iets anders. Onze natuur beschermen, de klimaatopwarming tegengaan, dat is perfect mogelijk en perfect verenigbaar met economische groei, met de juiste economische groei, met de creatie van jobs en met ondersteuning van de burger om die doelstellingen mee te realiseren.

Il est tout à fait possible de concilier la protection de notre nature avec la croissance économique, la création d'emplois et l'aide au citoyen pour contribuer à atteindre les objectifs.

05.04 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de premier, luistert u nog wel naar uw partijgenote, mevrouw Vautmans, Europarlementslid, die aanklaagt dat de wet niet evenwichtig is voor onze boerenmiddenklasse en kmo's? Er is geen maximaal draagvlak bereikt, mijnheer de premier. Luistert u nog naar Voka? Luistert u nog naar de voorzitter van de grootste landbouworganisatie in Vlaanderen, die onderstreept dat de aanpassingen in de wet alleen voor meer interpretatieruimte zullen zorgen? Het is een juridisch moeras, waar het Europees Hof van Justitie door een strenge invulling ervoor zal zorgen dat onze land- en tuinbouwers daarin zullen wegzinken.

05.04 Kurt Ravyts (VB): Le premier ministre écoute-t-il sa collègue de parti, Mme Vautmans, le Voka et les organisations agricoles, qui estiment que la loi n'est pas équilibrée pour le secteur agricole et les PME, que l'adhésion est insuffisante et que la marge d'interprétation est trop grande? Les agriculteurs et les horticulteurs s'enfonceront dans ce borbier juridique. En effet, le gouvernement flamand ne renonce pas à la restauration de la nature, comme l'a affirmé la ministre Demir dans un tweet, mais il laisse tomber le secteur agricole et horticole.

Wat de N-VA en mevrouw Demir betreft, kan ik inderdaad beamen wat zij twitterde: "De Vlaamse regering laat het natuurherstel niet los." Inderdaad, maar wel de land- en tuinbouwsector.

05.05 Mélissa Hanus (PS): Monsieur le premier ministre, défendre aujourd'hui la nature, la biodiversité et le climat, ce n'est pas, comme je l'ai déjà dit, une question de gauche ou de droite, c'est une question de sécurité et de survie des autres espèces comme de la nôtre.

05.05 Mélissa Hanus (PS): Door de biodiversiteit en het klimaat te verdedigen, verdedigen we onze veiligheid en het voortbestaan van onze planeet. De achteruitgang van de biodiversiteit heeft gevolgen voor onze gezondheid. De hittegolven tonen aan welke risico's de klimaatverandering inhoudt. Wij moeten onze inspanningen opvoeren om ervoor te zorgen dat iedereen een toekomst heeft. Er moet concreet werk worden gemaakt van de klimaatambities van de regering. Wij vragen u dat engagement voort te zetten.

Le covid nous l'a rappelé, le déclin de la biodiversité a des effets globaux sur la santé. Les chaleurs plus importantes en été nous montrent les risques liés au changement climatique, comme nous avons pu le constater de manière très violente lors des inondations.

Aujourd'hui, plus que jamais, il faut éteindre l'incendie et quand la maison brûle, on soutient les pompiers et on ne leur demande pas de faire une pause.

Il nous revient donc de redoubler d'efforts pour garantir à chacun un avenir juste et durable.

Pour ce qui concerne le dossier de la loi sur la restauration de la nature, mais aussi les autres dossiers environnementaux et climatiques, il est nécessaire de concrétiser les ambitions élevées de ce gouvernement. Nous vous appelons, une fois encore, à poursuivre scrupuleusement cet engagement pour garantir un avenir juste et durable pour toutes et tous. Je vous remercie.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

06 Question de Raoul Hedebouw à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Le sommet UE-CELAC"

(55003720P)**[06] Vraag van Raoul Hedebouw aan Alexander De Croo (eerste minister) over "De EU-CELAC-top" (55003720P)****[06.01] Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Monsieur le premier ministre, lundi et mardi prochains aura lieu un sommet important entre les instances de l'Union européenne et les pays d'Amérique latine. Je pense que ce sera un moment important aux niveaux politique et économique.**[06.01] Raoul Hedebouw** (PVDA-PTB): Volgende week maandag en dinsdag zal er een belangrijke top tussen de EU en de landen van Latijns-Amerika plaatsvinden.

Dit komt op een moment in onze geschiedenis waarop een unipolaire wereld ...

D'un monde unipolaire sous domination américaine, nous avons basculé vers un monde multipolaire, où d'autres continents, d'autres nations qui, jadis, étaient opprimés – notamment par les États-Unis d'Amérique – se relèvent avec fierté pour développer leur économie ou leur culture. Finie cette doctrine Monroe des États-Unis d'Amérique!

De eens unipolaire wereld onder Amerikaanse heerschappij is een multipolaire wereld geworden. De landen die vroeger onderdrukt werden, staan nu trots op om hun economie te ontwikkelen. Het is gedaan met de monroeleer!

De Verenigde Staten van Amerika beschouwden Latijns-Amerika gewoon als hun achtertuin.

Mais cela, c'est terminé! Ces nations s'adressent aujourd'hui à l'Union européenne. Je voudrais dès lors connaître votre position stratégique. Continuerons-nous à suivre cette doctrine néocoloniale? Je parle par exemple de M. Borrell, ministre des Affaires étrangères de l'Union européenne. Voici quelques mois, il a dit: "L'Europe est un jardin. Le reste du monde est une jungle." Quel mépris!

Zal Europa die traditionele neokoloniale Amerikaanse doctrine nieuw leven inblazen? Onlangs noemde Josep Borrell Europa een tuin en de rest van de wereld een jungle. Wat een minachting!

Wat een misprijzen voor al die volkeren van de wereld!

Quelle pensée néocoloniale!

Lundi et mardi, vous aurez l'occasion d'avoir un autre discours, monsieur le premier ministre. Je sais que la Belgique peut jouer un rôle important en cette matière. L'égalité entre nos deux continents et cette volonté de construire un monde multipolaire vont-elles constituer le fil conducteur de la Belgique et des instances européennes dans ces discussions?

Volgende week heeft België de gelegenheid om een belangrijke rol te spelen inzake de gelijkheid tussen onze beide continenten en de uitbouw van een multipolaire wereld. Vormen die waarden de rode draad doorheen de besprekingen?

Ma deuxième question porte sur l'embargo frappant Cuba. Quels sont les enjeux que cela représente? Cet embargo coûte 4 à 5 milliards par an à Cuba. S'il était imposé pendant 48 heures à la Belgique, son économie serait détruite. Je sais que l'Union européenne et la Belgique sont contre cet embargo. Lundi et mardi, allez-vous prendre position pour dénoncer l'embargo américain et enfin faire du commerce équitable avec Cuba?

Het embargo tegen Cuba kost dat land 4 à 5 miljard per jaar. De EU en België zijn tegen dat embargo. Zult u uw ongenoegen uiten over dit embargo om eindelijk op een billijke manier handel te kunnen voeren met dat land?

[06.02] Alexander De Croo, premier ministre: Monsieur Hedebouw, parfois, on a l'impression que vous vivez quelque peu dans votre propre monde, et vous venez de le confirmer. Cette vision que vous avez de ce monde unipolaire où tout le monde serait dirigé par les États-Unis et dans lequel l'Europe n'aurait pas sa propre opinion et n'aurait pas développé ses relations commerciales et politiques elle-même, je ne la vois pas confortée par la réalité. Peut-être que vous la voyez dans vos magazines à vous, ceux du Parti du travail. Mais honnêtement, je ne**[06.02] Eerste minister Alexander De Croo**: Het is alsof u in uw eigen wereldje leeft. Uw visie van een unipolaire wereld die door de VS geleid wordt en waarin Europa geen mening en geen autonome handelsbetrekkingen en politieke relaties

vois pas cette Europe.

Wat ik zie, is een Europa dat openstaat voor de wereld en een Europa dat niet in karikaturen denkt. U bent een specialist in het proberen karikaturiseren van alles.

Ondertussen doen wij iets anders. Ondertussen zijn wij in dialoog. Ondertussen proberen wij elkaar te begrijpen. Ondertussen weten wij dat op een moment waarop er oorlog is op het Europese continent, de Europese landen niet kunnen beslissen eens naar de Latijns-Amerikaanse landen te gaan om eens over andere zaken te spreken en hun te vragen ons te steunen.

Vele Latijns-Amerikaanse landen geven echter wel aan dat het opbouwen van relaties en het sluiten van handelsakkoorden en commerciële akkoorden daarbij ook kunnen helpen. Het zijn die commerciële akkoorden waar u altijd tegen bent. U bent tegen. U hebt CETA bijvoorbeeld gediaboliseerd. Wie zijn echter degenen die het meeste hebben gewonnen bij het CETA? Dat zijn onze kmo's. Zij hebben het meeste uit dat akkoord gehaald.

U hebt een heel gesloten visie op de wereld. Voor u is de wereld iets waartegen u zich moet afzetten en zijn relaties iets waarvoor u schrik moet hebben. Voor ons geldt net het tegenovergestelde. Wij staan open voor het gesprek. Wij luisteren naar elkaar. Wij zijn het niet altijd eens met elkaar, maar wij begrijpen wel dat de wereld sterker is wanneer er handel wordt gedreven met elkaar, wanneer in elkaar wordt geïnvesteerd en wanneer op die manier stabiele partnerschappen worden opgebouwd.

Dat is wat maandag en dinsdag op tafel ligt. U kunt proberen dat te diaboliseren. Voor ons is dat iets wat in de kern van ons land en in de kern van het beleid van de huidige regering zit.

06.03 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Mijnheer de eerste minister, ik geef applaus. Dat is wat ik aangeef. Ik geef aan dat er vandaag een debat is in Europa over de weg die wij moeten volgen. U stelt dat wij Amerika niet langer blindelings moeten volgen. Dat is positief. Tot op heden is dat immers altijd het geval geweest.

De heer Borrell stelt dat wij hier een tuin zijn en dat de rest een jungle is. Dat is misprijzen. Ik hoor hier vandaag een ander geluid. Ik hoor hier het geluid van een België dat de discussie wil voeren over een eerlijk partnerschap met Latijns-Amerika. Dat schuif ik als positief naar voren.

Mijnheer de minister, dat is positief. Ik weet niet of alle landen ter zake akkoord gaan met ons. België moet echter een voortrekkersrol spelen in de multipolaire wereld.

Oui, ce sont les Américains qui décident de beaucoup de choses.

Vous avez répondu précédemment à une question sur les bombes à fragmentation. Vous avez du mal à condamner. Vous avez honte de condamner. Pourquoi les États-Unis doivent-ils faire exception quand ils font des choses illégales? Osez le dire, monsieur le premier ministre. Ce n'est pas grave. Nous devons suivre notre propre voie et pas celle des États-Unis d'Amérique.

heeft, strookt niet met de werkelijkheid.

Je vois une Europe ouverte sur le monde. Alors que M. Hedebouw souhaite tout caricaturer, nous dialoguons et essayons de comprendre le reste du monde. Les accords commerciaux peuvent y contribuer.

Le PVDA-PTB a toujours diabolisé les accords comme le CETA, alors que ce sont les PME qui en ont tiré le meilleur parti. Le PTB a une vision très fermée du monde. Nous pensons le contraire, nous sommes ouverts à la conversation et nous comprenons que le monde est plus fort lorsque nous faisons du commerce les uns avec les autres. Ce point est à l'ordre du jour lundi et mardi. C'est le cœur de notre politique.

06.03 Raoul Hedebouw (PVDA-PTB): Je félicite le premier ministre d'avoir déclaré que nous ne devrions plus suivre aveuglément l'Amérique. Il est positif que la Belgique veuille discuter d'un partenariat équitable avec l'Amérique latine. Notre pays doit également jouer un rôle de pionnier dans le monde multipolaire.

Ik blijf erbij dat de Amerikanen over veel zaken beslissen. Wat de clusterbommen betreft, waarom durft u die beslissing niet te veroordelen? Wanneer de Verenigde Staten illegale daden stellen, moet u dat durven te zeggen!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

07 **Samengevoegde vragen van**

- Peter Mertens aan Alexander De Croo (eerste minister) over "Een nieuw geval van sociale dumping bij Democo" (55003707P)
- Anja Vanrobaeys aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De sociale dumping bij Democo" (55003711P)
- Jean-Marie Dedecker aan Pierre-Yves Dermagne (VEM Economie en Werk) over "De reactie van de minister op de vermeende wantoestanden bij Democo" (55003722P)

07 **Questions jointes de**

- Peter Mertens à Alexander De Croo (premier ministre) sur "Un nouveau cas de dumping social chez Democo" (55003707P)
- Anja Vanrobaeys à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "Le dumping social chez Democo" (55003711P)
- Jean-Marie Dedecker à Pierre-Yves Dermagne (VPM Économie et Travail) sur "La réponse du ministre aux allégations de situations intolérables chez Democo" (55003722P)

07.01 **Peter Mertens** (PVDA-PTB): Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, Cerim bouwde als gevelwerker mee aan een Antwerpse school, toen die instortte, twee jaar geleden. Cerim werd daarbij heel zwaar gewond, net als acht andere mensen. Er vielen toen ook vijf doden.

Cerim kwam eerst niet voor op de lijst van de slachtoffers omdat men gewoon geen flauw idee had wie er aanwezig was op de bouwwerf op de dag dat die school instortte. Vandaag is Cerim invalide, maar hij heeft nog niets gehoord van de verzekeringsmaatschappijen. Dit is de realiteit van de instorting van die school, twee jaar geleden, in Antwerpen.

Als ik vandaag de getuigenissen hoor vanop de werf voor de bouw van een nieuw provinciehuis in Gent, door precies dezelfde hoofdaannemer, komt voor mij heel de film van die school in Antwerpen terug.

Want wat zeggen de mensen die actief zijn op de werf in Gent? Daar zijn vijf of zes niveaus onderaannemers. Daar zijn duizend onderaannemers. Een onderaannemer per vijs op de werf, waarschijnlijk.

Zo wordt er ingeboet op de kwaliteit: stellingen die los tegen de gevels staan, zonder verzekerd te worden; Manitous van 20 ton die op een binnenplein rijden dat bestand is tegen 6 ton, enzovoort.

Opnieuw heeft men geen flauw idee van wie er aan het werk is op die werf. De poorten staan soms helemaal open, en in het weekend is er zo goed als geen controle.

Na al die getuigenissen is mijn vraag: hoe kan het dat dit in ons land opnieuw gebeurt, met precies dezelfde firma, die twee jaar geleden ook actief was en toen in opspraak kwam in Antwerpen? De bouwvakkers zeggen ons dat er nog doden zullen vallen als dit zo doorgaat.

Niemand in dit Parlement kan zeggen dat hij niet gewaarschuwd is. Er zullen nog doden vallen.

Vandaar twee eenvoudige vragen.

Ten eerste, wat vindt u van het idee om de hoofdelijke aansprakelijkheid

07.01 **Peter Mertens** (PVDA-PTB):

Il y a deux ans, cinq personnes ont trouvé la mort et neuf ont été blessées grièvement lors de l'effondrement d'une école à Anvers. Dans un premier temps, un façadier ne figurait pas sur la liste des victimes, parce que l'on n'avait aucune idée des travailleurs présents sur le chantier à ce moment-là. Aujourd'hui, nous entendons des témoignages similaires à propos du chantier d'une nouvelle maison provinciale à Gand, dont l'entrepreneur principal est précisément le même. Pas moins de 1 000 sous-traitants sont impliqués dans ce chantier mais, à nouveau, l'on n'a aucune idée des personnes qui y travaillent. Il est incroyable qu'une telle situation puisse se reproduire. Il y aura d'autres morts. Le ministre engagera-t-il la responsabilité solidaire de l'entrepreneur principal et du maître de l'ouvrage? Pourquoi n'a-t-on pas effectué de contrôles ciblés auprès de Democo?

bij de hoofdaannemer te leggen en bij de opdrachtgever?

Ten tweede, waarom zijn er geen gerichte controles geweest bij Democo? Men wist dat het daar fout kon gaan.

07.02 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mevrouw de minister, veilig zijn werk kunnen doen zou in ons land vanzelfsprekend moeten zijn, maar dat is het niet. Of het nu gaat over fietskoeriers, pakjesbezorgers of bouwvakkers, zoals nu: allemaal hebben zij iets gemeen, namelijk dat een sterke overheid ontbreekt. Dat leidt alleen maar tot wantoestanden.

Die stilstand leidt tot enorm veel ellende. Nog geen maand geleden herdenken wij immers de slachtoffers van het ingestorte schoolgebouw in Antwerpen. Deze week hoorden wij over Democo in Gent, dezelfde firma en hetzelfde patroon: een kluwen van onderaannemers, bodemprijzen, onderaannemers die met kruimels gaan lopen en uitbuiting en sociale dumping op de bouwwerf. Dat men niet weet wie voor iemand bouwt, kan alleen maar omdat de ketenverantwoordelijkheid in ons land niet voldoet. Vooruit doet een pak voorstellen om dat aan te pakken, zowel bij ons als internationaal.

Democo is niet de enige aannemer die werkmensen in gevaar brengt. Eind juni was er een controle van de inspectiediensten en de helft van de bouwbedrijven werd stilgelegd. De helft! De opdrachtgever in dezen is de provincie. Die zou zelf ook de bouwwerf kunnen controleren, maar zij sluit gewoon de ogen, doet alsof er niets aan de hand is en wijst alle verantwoordelijkheid af.

Collega's, wie pleit tegen strenge wetgeving, pleit voor stilstand en meer ongevallen. Niet met Vooruit. Voor ons is de tijd van vriendelijk vragen en verzoeken echt voorbij. De opdrachtgever en de hoofdaannemer moeten echt verantwoordelijk worden. Als er zwartwerk is, dan moeten zij de lonen uitbetalen en moet er worden vervolgd. Als er wantoestanden zijn op het vlak van de veiligheid, dan moeten de werven worden stilgelegd.

Ik heb daarom één vraag, mevrouw de minister. Zult u werk maken van de verscherpte ketenaansprakelijkheid en zult u de sterke overheid zijn die de veiligheid garandeert?

07.03 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Kameraden, gisterenavond zag ik in het nieuws: "Bouwpromotor Democo speelt met levens." Vanochtend stond in *Het Laatste Nieuws*: "De aannemer valt niets te verwijten, want hij heeft alle wettelijke procedures gerespecteerd."

Minister Dermagne verklaarde dat Democo misdadig is. Waarom belangt mij dat aan? Democo bouwt een prachtig gebouw, dat vorige week nog de World Landscape Architecture Award won. Democo is bekroond met zeventien awards, waaronder de prijs voor de beste werkplek van België. Ik ben geen pleitbezorger voor Democo, integendeel, maar ik vraag waar de bewijzen zijn. Er is geen enkel lopend onderzoek, noch in Gent, noch in Middelkerke. Ik heb het vanochtend gecontroleerd.

07.02 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Qu'il s'agisse de coursiers cyclistes, de livreurs de colis ou d'ouvriers du bâtiment, il va de soi que chacun doit pouvoir exercer son métier en toute sécurité. Cependant, l'absence d'autorités fortes conduit à des abus. Il y a moins d'un mois, nous avons commémoré les victimes de l'effondrement d'une école à Anvers. Cette semaine, la même chose s'est passée à Gand: la même entreprise, une lasagne de sous-traitants, de l'exploitation et du dumping social sur le chantier.

En Belgique, la responsabilité en chaîne ne suffit apparemment pas. C'est pourquoi Vooruit émet une série de propositions pour y remédier, tant au niveau national qu'international. Fin juin, la moitié des entreprises de construction ont été fermées à la suite d'un contrôle effectué par les services d'inspection. Le maître d'ouvrage – dans ce cas, la province – ferme les yeux et rejette toute responsabilité.

Ceux qui s'opposent à une législation stricte préconisent la stagnation et promeuvent indirectement davantage d'accidents. Pour nous, le temps des demandes et des requêtes amicales est vraiment révolu. La ministre s'efforcera-t-elle de renforcer la responsabilité en chaîne? Veillera-t-elle à ce que les autorités soient fortes et garantissent la sécurité?

07.03 Jean-Marie Dedecker (IN-DEP): À Middelkerke, Democo construit un magnifique bâtiment qui a remporté la semaine dernière le World Landscape Architecture Award. L'entreprise a reçu 17 récompenses, dont le prix du meilleur lieu de travail de Belgique. Je ne me fais pas l'avocat de Democo, mais si le ministre qualifie cette entreprise de criminelle, il doit en apporter les

Heren communisten, wij doen zelf onderzoek. Eind mei hebben wij alle werven in onze gemeente gecontroleerd. Negen waren er niet in orde. Ik heb de lijst bij en ik kan ze u overhandigen, mevrouw de minister. Samen met de Arbeidsinspectie hebben we 35 overtredingen van Checkinatownk vastgesteld, maar geen enkele op de casinowerf. De ruwbouw is klaar. Er werken 185 werknemers, waarvan 62 Portugezen, maar geen enkele Waal. Wallonië ligt wellicht wat verder dan Portugal. Er is geen enkel probleem geweest. Elke dag controleren twee gemeentelijke inspecteurs – ingenieurs – de werf.

Als u een bedrijf misdadig noemt, geef mij dan de bewijzen. Gaat het hier soms om een verdoken communistische agenda? Dit artikel werd immers tegelijk ook gepubliceerd op uw website. Gaat het soms om een verborgen agenda van een persoon die ontslag heeft gekregen? Ik kan zijn naam noemen als dat nodig is, mijnheer Mertens.

07.04 Minister **Karine Lalieux**: Geachte collega's, het dodelijk arbeidsongeval in Antwerpen ligt nog vers in het geheugen. Hoewel het nog wachten is op een vonnis, lijkt het weinig twijfel dat er zware fouten zijn gemaakt op de werf. Dat het bouwbedrijf geen gevolgen koppelt aan wat er is gebeurd, is niet te vatten. Dit is gewoonweg misdadig. De getuigenissen geven aan dat op de bouwwerf in Gent verschillende problemen zouden samenkomen: sociale dumping, fraude en onverantwoorde werkomstandigheden die de veiligheid van de arbeiders hypothekeren.

Rond elk van die problemen, die ook op vele andere plaatsen opduiken, heeft minister van Werk Pierre-Yves Dermagne sinds de zomer van vorig jaar maatregelen ondernomen. Samen met de sociale partners van de bouwsector werd een verplichte basisveiligheidsopleiding ingevoerd voor iedereen op de werf, ook wie er sporadisch werkt, zoals zelfstandigen, elektriciens enzovoort. Er moeten in het kader van de opmaak van het veiligheidsplan sinds kort concrete afspraken worden gemaakt over duidelijke communicatie in een meertalige werkomgeving.

Een definitie van sociale dumping wordt in het Sociaal Strafwetboek opgenomen. Een duidelijk omschreven fraudefenomeen moet bijdragen tot betere Europese en internationale samenwerking in de strijd tegen sociale dumping. Tegelijk wordt de huidige bestraffing van sociale dumping verhoogd naar een nieuw niveau 5, dat voorziet in een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en in een strafrechtelijke geldboete van 800 tot 8.000 euro, of een van beide, hetzij in een administratieve geldboete van 400 tot 4.000 euro.

Samen met ministers Vandenbroucke en Clarinval heeft minister Dermagne via de SIOD de voogdijministers opgeroepen tot extra waakzaamheid van de instellingen onder hun bevoegdheid. In 2023 kunnen er 140 sociaal inspecteurs worden aangeworven, waarbij degenen die ingezet zullen worden in de strijd tegen mensenhandel en sociale dumping op specifieke competenties en profielen worden geselecteerd.

Minister Dermagne heeft samen met ministers Vandenbroucke en Clarinval de sociale partners van de bouw-, vlees- en transportsector gevraagd zich uit te spreken over de beperking van de aannemingsketen en de hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden. Op basis hiervan werkt mijn administratie een voorontwerp van wet uit, dat voorziet in drie maatregelen om de strijd tegen sociale dumping efficiënter en

preuves. Fin mai, nous avons contrôlé tous les chantiers de notre commune, et seuls neuf d'entre eux n'étaient pas en règle. Deux inspecteurs communaux contrôlent chaque jour le chantier du casino, et aucun problème n'a encore été constaté. A-t-on affaire en l'occurrence à un complot de communistes déguisés ou à une dénonciation malveillante d'une personne licenciée? Je peux citer son nom si nécessaire.

07.04 **Karine Lalieux**, ministre, au nom du ministre Dermagne: L'accident de travail mortel survenu à Anvers est encore frais dans nos mémoires. Bien qu'il faille encore attendre le jugement, il fait peu de doute que de graves erreurs ont été commises sur le chantier. C'est tout simplement criminel. Les témoignages indiquent que, sur le chantier de construction de Gand également, différents problèmes coexisteraient: dumping social, fraude et conditions de travail peu sûres. Depuis l'été dernier, des mesures ont été prises: une formation de base obligatoire à la sécurité, une communication claire dans un environnement de travail multilingue, une définition du dumping social dans le Code pénal social, des peines plus sévères en ce qui concerne le dumping social et l'engagement de 140 inspecteurs sociaux supplémentaires.

Le ministre Dermagne a, en concertation avec les ministres Vandenbroucke et Clarinval, demandé aux partenaires sociaux des secteurs de la construction, de la viande et du transport de se prononcer sur la limitation de la chaîne de sous-traitance et sur la responsabilité solidaire en matière de dettes salariales. C'est sur cette base que l'administration élabore un avant-projet de loi, qui doit rendre plus efficace et intensifier la lutte contre le dumping social par une limitation du nombre de niveaux de la chaîne

sterker te maken, namelijk een beperking van het aantal niveaus van de verticale keten van aanneming, een absoluut verbod op puur financiële aanneming, waarbij de onderaannemer de opdracht onmiddellijk verder uitbesteedt zonder zelf werken uit te voeren, en de oprichting van een databank van loonschulden om de bestaande hoofdelijke aansprakelijkheid beter te kunnen handhaven.

Ten slotte pakken onze inspectiediensten deze problematiek ook bijzonder sterk aan. Het aantal gemeenschappelijke SIOD-controles gericht op sociale dumping werd in het actieplan 2023-2024 met 1.000 controles per jaar verhoogd. Minister Dermagne is de klokkenluiders erkentelijk voor hun meldingen. De handeling is van algemeen belang. Als minister van Economie werkte hij vorig jaar ook een betere bescherming uit voor klokkenluiders.

Ik kan u wat deze concrete werf betreft enkel meedelen dat het gerechtelijk onderzoek lopende is, gestart in februari 2022, op initiatief van het arbeidsauditoraat. Helaas kan ik u om die reden geen nadere details geven.

Daarnaast hebben de inspectiediensten na onderzoek op eigen initiatief hun bevindingen overgemaakt aan het openbaar ministerie.

verticale de sous-traitance, une interdiction absolue de la sous-traitance purement financière et la création d'une banque de données des dettes salariales afin de permettre une meilleure application de la responsabilité solidaire actuelle. Le nombre de contrôles communs organisés par le Service d'information et de recherche sociale (SIRS), axés particulièrement sur le dumping social, a été augmenté de 1 000 contrôles par an dans le plan d'action 2023-2024.

Le ministre Dermagne est reconnaissant envers les lanceurs d'alerte pour leurs signalements. L'enquête judiciaire étant en cours, il n'est pas possible de fournir plus de détails. Les services d'inspection ont transmis de leur propre initiative leurs conclusions au ministère public.

07.05 Peter Mertens (PVDA-PTB): Mijnheer Dedecker, u vraagt of er een geheime agenda is. Nee, er is gewoon een heel open agenda en die is heel duidelijk. Het probleem is dat u het als geheim beschouwt, want die open agenda is overduidelijk. Ten eerste, de hoofdaannemer en de opdrachtgever moeten hoofdelijk aansprakelijk zijn. Ten tweede, er moeten meer inspecties komen. Dat is een klare, heldere, niet-geheime agenda die vandaag al toegepast had moeten worden.

U geeft zelf aan dat in Middelkerke elke dag twee inspecteurs van de stad de werf controleren. Mijn vraag is net of dat ook gebeurd is in Gent. Ik kan u zeggen dat het in ieder geval niet gebeurd is in Antwerpen. Daar gaat het over, er moeten controles plaatsvinden. Bouwvakkers zeggen dat vandaag hetzelfde gebeurt als in Antwerpen, zij weten niet wie er aan het werk is, de poorten staan open en op zaterdag vinden er geen controles plaats.

Vandaag zegt de provincie Oost-Vlaanderen dat de naleving van de sociale verplichtingen een zaak is van Democo, niet van de provincie. Daar ligt net het hele probleem. Ook voor de hoofdopdrachtgever zou het verplicht moeten zijn te weten wie er voor hem bijvoorbeeld scholen bouwt.

Mijnheer Dedecker, tot slot, als u van plan bent om een jacht te ontketen op de klokkenluiders en de namen te noemen van diegenen die durven te spreken, dan zou u beschaamd moeten zijn, want dat is een parlementslid onwaardig.

07.06 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Mensen in de bouw werken keihard. Ze staan vroeg op. Ze doen zwaar werk. Ze maken lange dagen. Ze klagen eigenlijk zelden. Wij moeten hetzelfde doen: geen politieke spelletjes meer, maar aan de slag. Men kan wetgeving niet tegenhouden enkel omdat men bepaalde belangen dient.

07.05 Peter Mertens (PVDA-PTB): Nous n'avons pas d'agenda secret, mais au contraire un agenda très ouvert et très clair: l'entrepreneur principal et le maître d'ouvrage devraient être solidairement responsables et le nombre d'inspections doit augmenter. Le chantier à Gand a-t-il été inspecté? Aujourd'hui, la province de Flandre orientale affirme que le respect des obligations sociales est du ressort de Democo et non de la province. C'est précisément là que le bât blesse. Il devrait également être obligatoire pour le maître d'ouvrage principal de savoir qui effectue la construction pour son compte.

Par ailleurs, M. Dedecker devrait avoir honte s'il a l'intention de lancer une chasse aux lanceurs d'alerte et de nommer ceux qui osent parler. Ce comportement est indigne d'un député.

07.06 Anja Vanrobaeys (Vooruit): Les travailleurs de la construction bossent très dur et se plaignent rarement. Nous devons en faire de même: cessons les jeux politiques et passons plutôt à l'action.

Mijnheer Dedecker, u komt altijd op voor uw casino. Hier staan echter gewoon mensenlevens op het spel. Daarover gaat het. Wij mogen niet meer wegstijgen. We moeten de opdrachtgever en de hoofdaannemer aansprakelijk houden en zelf hier onze verantwoordelijkheid nemen. Die wetgeving had inderdaad al langer dan vandaag aangepast moeten zijn.

M. Dedecker défend son casino, mais ce sont des vies humaines qui sont en jeu! Nous devons prendre nos responsabilités et tenir le maître d'œuvre pour responsable. Il aurait fallu appliquer cette législation depuis longtemps.

07.07 Jean-Marie Dedecker (ONAFH): Mevrouw Vanrobaeys, ik kom niet alleen op voor mijn casino. Ik kom op voor de mensen die werken in het casino. Ik heb al gezegd dat wij dat controleren. Als dat elders niet gebeurt, is dat hun probleem.

07.07 Jean-Marie Dedecker (IN-DEP): Je défends les travailleurs du casino. Nous procédons aux contrôles requis, ce qui entre parenthèses ne se pratique pas toujours ailleurs. On ne peut pas proférer ici des accusations sans apporter la moindre preuve. Des témoignages isolés ne constituent pas une base suffisante, l'Inspection du travail doit au moins être impliquée. Si l'on peut me prouver que l'entreprise concernée commet des actes délictueux, j'ordonnerai l'interruption immédiate des travaux. Dans le cas contraire, ces allégations relèvent d'une rhétorique purement populiste.

Mijnheer Mertens, als u iemand beschuldigt, zoals de minister doet, stel ik de vraag waar die beschuldiging op gebaseerd is. Is die gebaseerd op anonieme getuigenissen of heeft de overheid haar werk niet gedaan? Wij hebben ons werk gedaan. Wij hebben arbeidsinspectie uitgevoerd van alle bedrijven. Er waren 35 overtredingen. Wij hebben ons werk gedaan. Als u iemand of een bedrijf beschuldigt, hebt u minimaal de Arbeidsinspectie ingeschakeld. Dan gaat u niet voort op losse getuigenissen. Als u een klokkenluider hebt, moet u dat controleren. Sinds het ongeval in Antwerpen zijn drie jaar verstreken. Het kan mij niet schelen dat er geen arbeidsinspectie uitgestuurd werd, niet in Gent, niet in Antwerpen en niet in Hasselt. Dan blijft u in gebreke. Geef mij bewijzen van de beschuldiging dat die firma misdadig is en ik zet onmiddellijk alle werken stil. U kunt dit echter niet bewijzen. Het is platte populistische retoriek.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

08 Question de Séverine de Laveleye à Zakia Khattabi (Climat, Environnement, Développement durable et Green Deal) sur "La loi sur la restauration de la nature" (55003714P)

08 Vraag van Séverine de Laveleye aan Zakia Khattabi (Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal) over "De natuurherstelwet" (55003714P)

08.01 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Madame la présidente, madame la ministre, hier, la nature a gagné! Après des mois de négociations intenses, après des mois de mobilisation citoyenne comme on l'a rarement vu, après des mois à entendre trop de politiques demander de faire des pauses, à jouer la chaise vide et à créer des doutes sur les évidences scientifiques, le Parlement européen a enfin voté la loi sur la restauration de la nature. C'est un incroyable soulagement!

08.01 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Gisteren heeft de natuur gezegevierd! Na moeizame onderhandelingen, een uitzonderlijk burgeractivisme, een 'politiek van de lege stoel' en de pogingen van sommigen om evidenties ter discussie te stellen, heeft het Europees Parlement de natuurherstelwet aangenomen.

En effet, ce vote a lieu à un moment crucial, tout d'abord parce qu'en Europe, c'est déjà 80 % de nos habitats protégés qui sont en mauvais état mais aussi parce qu'on sort tout juste de la semaine la plus chaude jamais enregistrée au niveau mondial. Or on connaît les effets climatiques qui y sont liés. On parle d'inondations et de sécheresses qui touchent toute l'Europe et le monde entier, avec leur lot de catastrophes en termes de droits humains pour les populations mais aussi de revenus pour nos agriculteurs. Et puis, aujourd'hui, nous commémorons les inondations qui, voici déjà deux ans, ont tué 39 personnes dans notre pays et laissé des milliers d'autres dans une énorme détresse, nous rappelant l'urgence d'agir.

Dit komt geen minuut te vroeg. In Europa verkeert 80 % van de beschermde habitats in slechte staat. We hebben net de warmste week op onze planeet achter de rug en de klimaatverandering heeft rampzalige gevolgen voor het milieu, de mensenrechten en de inkomsten van onze landbouwers. Vandaag gedenken we ook de 39 landgeno-

Alors, oui, nous avons besoin de ce vote sur la restauration de la nature et c'est une énorme victoire pour les citoyens et les citoyennes. C'est

une énorme victoire pour les écologistes, leurs alliés et la société civile qui n'ont jamais lâché le combat. Mais on sait aussi que le contenu de cette loi a été en partie détricoté sous les coups de plusieurs conservateurs de différentes couleurs politiques qui ont préféré placer les intérêts de quelques lobbies avant les intérêts de notre sécurité sur cette planète.

Les négociations vont maintenant se poursuivre au sein du trilogue. La Belgique a donc encore une carte importante à jouer. Nous avons entendu le premier ministre voici un instant et je prends acte de sa réponse. À présent, c'est évidemment vers vous que je me tourne, madame la ministre. La Belgique va-t-elle garder le cap durement obtenu au sein du Conseil notamment grâce à vos négociations? Serons-nous à la hauteur de nos engagements internationaux, notamment ce prix à la COP15 (...)

08.02 Zakia Khattabi, ministre: Madame de Laveleye, comme vous, c'est avec soulagement que j'ai accueilli l'issue du vote hier. Soulagement, tant nous savons que la crise climatique et la perte de biodiversité sont les deux faces d'une même médaille, qu'elles sont inextricablement liées et qu'imaginer que l'on puisse résoudre l'une en mettant en pause l'autre est une hérésie scientifique.

La loi de restauration de la nature, l'équivalent de la loi climat pour ce qui concerne la biodiversité, vient ainsi compléter le dispositif du Green Deal afin de réduire nos émissions de gaz à effet de serre.

C'est vrai, vous l'avez dit, le texte est moins ambitieux que ce que, moi également, j'aurais voulu. Ceci étant, je ne boude pas mon plaisir; parce qu'il valait mieux un texte, il valait mieux ce texte, que rien. C'est en effet aujourd'hui le seul texte qui traite de la restauration de la nature, et pas seulement de sa protection.

Grosso modo, quand même, 80 % du texte est maintenu. Les 20 % restants portent sur l'agriculture. Je voudrais dire ici, notamment à Mme Fonck, que j'ai entendue réagir, qu'il n'y a pas d'un côté ceux qui s'inquiètent de notre souveraineté alimentaire ou des prix, du coût, etc., et de l'autre, les inconscients, ceux qui ne s'inquiètent pas de la situation de nos agriculteurs.

Je voudrais dire ici que c'est précisément au nom de la protection de nos agriculteurs que nous devons agir parce qu'aujourd'hui, ils sont en première ligne les victimes du dérèglement climatique et de la perte de biodiversité. Oui, nous restons évidemment à leurs côtés.

Vous l'avez dit: place, désormais, au trilogue, mais surtout, poursuivons le dialogue. Et comptez sur moi, madame de Laveleye, pour continuer à porter une ambition à la hauteur des enjeux qui nous occupent. Je vous remercie.

08.03 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Madame la ministre, je vous remercie de vos propos on ne peut plus clairs.

Vous avez d'abord rappelé votre ambition, qui est aussi celle du gouvernement, quand il s'agit de négocier notre avenir sur la planète, de la protection des plus fragiles d'entre nous et des intérêts de nos

ten die het leven lieten en de ontreding bij de bevolking tijdens de overstromingen van 2021.

Het aannemen van deze wet is een enorme overwinning voor de burgers, de groenen en het maatschappelijk middenveld, ondanks pogingen van de conservatieven om de wet af te zwakken – zij stelden de lobby's boven onze veiligheid.

Bij het driehoeksoverleg is er een belangrijke rol voor ons land weggelegd. Zal ons land zijn koers aanhouden? Zullen we onze internationale verbintenissen nakomen?

08.02 Minister Zakia Khattabi: Ik was opgelucht toen ik de uitslag van de stemming gisteren vernam. De klimaatcrisis en het verlies aan biodiversiteit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De natuurherstelwet is een aanvulling op het Green Dealpakket voor het terugdringen van de broeikasgasuitstoot. De tekst is minder ambitieus dan we gehoopt hadden, maar het is de enige tekst die gaat over natuurherstel en niet alleen over natuurbescherming.

Mevrouw Fonck, we zitten niet in een situatie met aan de ene kant personen die zich zorgen maken over onze voedselsoevereiniteit of over de prijzen en aan de andere kant lichtzinnigen die niet geven om onze landbouwers. We moeten net actie ondernemen om de boeren te beschermen, want zij zijn de slachtoffers van de klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit.

Nu is het tijd voor dialoog en dialoog, zodat we onze ambities kunnen afstemmen op de uitdagingen waar we voor staan.

08.03 Séverine de Laveleye (Ecolo-Groen): Ik dank u voor uw ambitie, die door de regering gedeeld wordt. De economie kan niet bloeien op een zieke planeet en er kan geen landbouw zonder natuur

agriculteurs. Merci aussi de rappeler que le dialogue est encore possible et que vous allez essayer d'obtenir auprès du trilogue ce que vous avez obtenu du Conseil.

Rappelons-nous bien collectivement qu'aucune économie prospère n'est possible sur une planète malade et qu'il n'existe pas d'agriculture sans nature. Il faut se le rappeler à chaque moment. Il n'est pas de vie digne sur une planète dégradée – cela n'existe pas!

Nous vous faisons confiance, madame la ministre, ainsi qu'au gouvernement, pour tout entreprendre en vue de protéger notre nature et de garantir un avenir souhaitable sur une planète habitable. J'ai entendu notre premier ministre parler de la nécessité d'aboutir à des consensus. Nous sommes d'accord qu'il n'en faut pas au sujet du climat et de la nature. En revanche, soyons tous aux côtés des plus fragiles d'entre nous et des agriculteurs. C'est ce à quoi nous devons aboutir dans les mois à venir.

La **présidente**: Allez, essayons de ne plus accrocher sur ce genre de systématisme. Madame Fonck, vous avez droit à la parole pour quelques secondes.

Fait personnel **Persoonlijk feit**

08.04 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, il n'est pas question de systématisme, mais de respect du Règlement. En l'occurrence, il s'agit d'un fait personnel.

Je répondrai ceci. Certains points posaient en effet question dans la version initiale du texte qui a été discuté au Parlement européen - en particulier du point de vue des agriculteurs. Faut-il rappeler que leurs produits sont bien plus respectueux de la nature que tous ceux qui sont importés du bout du monde? Il est donc extrêmement positif que ce texte ait été voté hier après avoir été amélioré en certains aspects par la prise en compte de la réalité de nos agriculteurs - ceux d'aujourd'hui, mais aussi ceux de demain!

08.05 Barbara Pas (VB): Mevrouw de voorzitter, ik zou u willen vragen welke reglementswijziging ik het voorbije half jaar gemist heb.

Ik begrijp dat u het woord geeft aan mevrouw Fonck voor een persoonlijk feit. Toen een collega van mijn fractie echter destijds het woord vroeg voor een persoonlijk feit, was het antwoord dat dat niet kon in het vragenuurtje. Mijn vraag is dus welke reglementswijziging ik sindsdien gemist heb. Vandaag kan het namelijk wel.

08.06 Sander Loones (N-VA): Ik wil u bedanken, mevrouw de voorzitter, om terug aan te sluiten bij de traditie in dit Parlement om wanneer er een persoonlijk feit is, het woord ook aan de geviseerde persoon te geven. Een aantal maanden geleden ben ik immers ook door de premier gevisceerd, maar toen kreeg ik het woord niet. Dat ging eigenlijk tegen de traditie in.

Ik vind het echter een goede zaak dat we opnieuw aansluiten bij deze traditie en dat mevrouw Fonck het woord gekregen heeft.

zijn. We vertrouwen erop dat u onze natuur beschermt en ons een toekomst op een bewoonbare planeet garandeert. We moeten schouder aan schouder met de meest kwetsbaren en met onze landbouwers staan.

08.04 Catherine Fonck (Les Engagés): Met de oorspronkelijke versie van de tekst van het Europees Parlement leek het lot van de landbouwers hoogst onzeker. Hun producten zijn ecologischer dan de producten die van de andere kant van de wereld geïmporteerd worden. Het is dus een goede zaak dat de aangepaste tekst het gehaald heeft!

08.05 Barbara Pas (VB): Lorsqu'un collègue de mon groupe a demandé à l'époque la parole pour répondre à un fait personnel, il lui a été répondu que cela n'était pas possible pendant l'heure des questions orales. Pourquoi est-ce alors possible aujourd'hui pour Mme Fonck? Le Règlement a-t-il peut-être été modifié?

08.06 Sander Loones (N-VA): Il y a quelques mois, j'ai moi-même été visé par le premier ministre, mais je n'ai pas reçu la parole. Ce refus était en fait contraire à la tradition de ce Parlement. C'est pourquoi je remercie la présidente de revenir aujourd'hui à cette tradition en donnant la parole à Mme Fonck en tant que personne visée.

La **présidente**: La tradition n'est pas rétablie pour autant, chers collègues. Ce n'est pas une tradition.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 Questions jointes de

- **Georges Dallemagne à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Le survol de Bruxelles" (55003712P)**
- **Bert Wollants à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "L'absence d'accord concernant Brussels Airport" (55003717P)**
- **Florence Reuter à Georges Gilkinet (VPM Mobilité) sur "Les nuisances liées au survol par les avions au départ de et vers Brussels Airport" (55003721P)**

09 Samengevoegde vragen van

- **Georges Dallemagne aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De vluchten boven Brussel" (55003712P)**
- **Bert Wollants aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "Het uitblijven van een akkoord met betrekking tot Brussels Airport" (55003717P)**
- **Florence Reuter aan Georges Gilkinet (VEM Mobiliteit) over "De overlast door de vluchten van en naar Brussels Airport" (55003721P)**

09.01 Georges Dallemagne (Les Engagés): Madame la présidente, monsieur le ministre, chers collègues, nous assistons à un nouveau crash retentissant dans le dossier du survol de Bruxelles, cet échec grave des états généraux qui avaient été demandés par la justice. Un échec grave de l'avis de l'ensemble des participants, avec les associations et les bourgmestres autour de la table qui pointent le doigt vers vous, parce que vous portez, semble-t-il, une responsabilité très importante dans cet échec. Il n'y avait apparemment, et cela a été confirmé par plusieurs sources, ni ordre du jour, ni procès-verbal, ni liste de participants. En outre, le rapport final n'a pas été relu ni approuvé par les participants. Dès lors, un grave problème de méthodologie.

Cet échec était donc attendu, mais pas à ce point, de manière aussi lourde. On a l'impression que vous avez bâclé ce dossier parce que vous ne vouliez pas que ces états généraux réussissent, et vous avez laissé croire que les riverains n'étaient pas d'accord entre eux et n'avaient pas de points de convergence. Je vous rappelle néanmoins que les riverains sont d'accord entre eux sur une série de points: ils sont d'accord sur le plafonnement du nombre de vols sur Bruxelles, sur le bruit maximum des avions et sur le fait qu'on respecte définitivement la nuit et la nuit européenne. Telle est la convergence de l'ensemble des riverains de cet aéroport.

Ce que je vous demande, monsieur le ministre, c'est d'enfin prendre vos responsabilités et d'enfin avancer sur ce dossier. C'est d'enfin faire en sorte qu'il y ait moins de nuisances, moins de nuisances sonores, moins de nuisances environnementales dans et autour de Bruxelles, et que vous preniez vos responsabilités en vue d'un vrai plan. Que pouvez-vous apporter aux riverains en matière de nuisances sonores au niveau de l'aéroport?

09.02 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de minister, al twee jaar lang verschuilt u zich achter het Overlegcomité rond de luchthaven, zodat u zelf geen actie moet ondernemen. In uw wildste dromen bereikten de economische groeimotor en de omwonenden een pact. In de realiteit bleek dat overleg een lege doos, een praatbarak, te zijn. Niet alleen waren de Vlaamse gemeenten en de luchthavensector ondervertegenwoordigd, zelfs over iets eenvoudigs als een huishoudelijk reglement is

09.01 Georges Dallemagne (Les Engagés): De staten-generaal die door het gerecht in het dossier over de vluchten boven Brussel afgedwongen werd, is op een grote mislukking uitgedraaid. De verenigingen en burgemeesters leggen de verantwoordelijkheid voor die mislukking bij u. Volgens verschillende bronnen waren er geen agenda, geen notulen, geen deelnemerslijst en het eindverslag zou niet door de deelnemers goedgekeurd zijn!

U hebt dit dossier verknoeid. In tegenstelling tot wat u beweert, zijn de omwonenden het onderling eens over het beperken van het aantal vluchten, over een maximumgrens voor het vliegtuiglawaai en over de naleving van de 'Europese nacht'. Ik vraag u actie te ondernemen om de lawaaihinder en milieuvervuiling in Brussel te beperken en voor een echt plan te zorgen.

Wat kunt u de omwonenden bieden op het gebied van de door de luchthaven veroorzaakte geluidsoverlast?

09.02 Bert Wollants (N-VA): Le comité de concertation relatif à l'aéroport, derrière lequel le ministre se retranche depuis deux ans déjà pour ne pas avoir à agir lui-même, s'avère être une coquille vide. Non

er geen akkoord gevonden. Dan belandt men in een situatie waarin er geen degelijk verslag is, noch een agenda, noch een consensus en geen goedgekeurd eindverslag. De vraag dringt zich dan op in welke richting dit moet evolueren. Op elke vergadering waren er immers steeds minder deelnemers die zich nog in dat circus wilden mengen, waardoor iedereen in de kou blijft staan.

Ondertussen moet de federale regering tientallen miljoenen euro aan dwangsommen betalen. U werkt dan in alle stilte aan een vliegwet, maar u weet goed genoeg dat die vliegwet geen zin heeft als u geen afspraken maakt over waar er effectief gevlogen mag worden. Naar verluidt zou u morgen in beperkte kring een aantal voorstellen naar voren schuiven. Hoe zal dat verder verlopen? Moet u daar niet mee aan de slag gaan? Eigenlijk begraaft u daarmee het grote luchthavenakkoord. U moet aan dit Parlement duidelijk meedelen waarover dit zal gaan. Op welke manier zullen die dwangsommen in de toekomst worden vermeden? Welke perspectief kunt u bieden aan de luchthavensector en alle omwonenden? Tot slot, bent u van plan om tijdens deze bestuursperiode nog iets fundamenteels te verwezenlijken in dit dossier?

seulement les communes flamandes et le secteur aéroportuaire y étaient sous-représentés, mais on n'est même pas parvenu à s'entendre sur un règlement d'ordre intérieur. De ce fait, il n'y a eu ni rapport de qualité, ni ordre du jour, ni rapport final approuvé. À l'heure actuelle, toutes les parties concernées sont laissées pour compte, tandis que le gouvernement fédéral doit payer des dizaines de millions d'euros d'astreintes. Le ministre planche certes en toute discrétion sur une loi sur les procédures de vol, mais à défaut d'accords effectifs, elle ne sera d'aucune utilité. Il compte apparemment présenter certaines propositions à un cercle restreint demain.

Et maintenant? Le ministre enterrera-t-il le grand accord aéroportuaire? Comment compte-t-il éviter les astreintes à l'avenir? Quelles perspectives peut-il offrir au secteur aéroportuaire et aux riverains? Souhaite-t-il encore réaliser quelque chose de fondamental dans ce dossier au cours de cette législature?

09.03 Florence Reuter (MR): Monsieur le ministre, je ne vous cache pas que cela me désole de vous le dire, mais c'était la chronique d'un échec annoncé!

On vous a laissé le bénéfice du doute. Vous avez mis beaucoup de confiance et beaucoup d'espoirs dans cette plateforme de concertation. Je vous ai imploré à plusieurs reprises à cette tribune de ne pas encommissionner le débat pendant deux ans. Aujourd'hui, nous sommes à une semaine du 21 juillet et vous avez annoncé un grand accord. On se demande comment il est possible de concilier les avis de 80 personnes autour d'une table qui ont des intérêts diamétralement opposés, sans même avoir des pistes de propositions de la part de votre cabinet.

Beaucoup d'associations et des bourgmestres – dont je fais partie – pointent la méthode, le règlement d'ordre intérieur qui a été évoqué au bout de la cinquième réunion, l'absence de procès-verbaux des réunions et aucune piste de propositions. On se demande donc comment cela aurait pu fonctionner.

Vous avez annoncé un accord avant le 21 juillet. Il reste sept jours. Les riverains sont à bout. Il en va de leur santé et on ne joue pas avec la santé des habitants.

Monsieur le ministre, qu'en est-il de la méthode? Qu'allez-vous faire pendant sept jours? Allez-vous continuer à contraindre le gouvernement à payer des millions d'astreintes suite aux recours? Il me semble que cet argent pourrait être utilisé à meilleur escient.

09.03 Florence Reuter (MR): Het was de kroniek van een aangekondigde mislukking! Ik heb u meermaals gevraagd om het debat niet door te schuiven naar allerlei commissies. U stelt een groot akkoord van het overlegplatform in het vooruitzicht tegen 21 juli. Hoe kunnen de standpunten van 80 stakeholders met tegengestelde belangen met elkaar verzoend worden zonder voorstel van uw kabinet? Verenigingen en burgemeesters hekelen de gehanteerde methode: het huishoudelijk reglement werd tijdens de vijfde vergadering te berde gebracht en er werden geen verslagen opgesteld! De omwonenden zijn ten einde raad. Men speelt niet met de gezondheid van de buurtbewoners.

Welke methode zal er gehanteerd worden? Zult u miljoenen euro aan dwangsommen blijven betalen, terwijl dat geld verstandiger gebruikt zou kunnen worden? U hebt enkele voorstelletjes aangekondigd, maar

Vous avez annoncé de petites propositions mais il faut un grand accord et la fin de la législature, c'est dans moins d'un an. J'attends vos réponses.

09.04 **Georges Gilkinet**, ministre: Chers collègues, ce document que je tiens en main est le résultat de près de deux ans de travail dans le cadre de la plateforme, dont Mme Reuter était membre à défaut d'être présente, à laquelle 80 entités différentes ont été invitées à neuf reprises: les riverains, les communes, les Régions, l'aéroport, le contrôleur aérien, les compagnies aériennes, les syndicats, les employeurs, les associations environnementales et notre administration.

Ni le processus ni le document ne sont parfaits. Je suis d'accord de le dire avec certains participants, même si certaines critiques me semblent largement exagérées et pas du tout conformes à la réalité, monsieur Dallemagne.

Par contre, que vous le vouliez ou non, ces états généraux sont inédits dans leur forme, dans leur objectif et dans leurs résultats. Aucun de mes prédécesseurs en charge du domaine aérien n'a pu ou voulu réunir autour d'une même table l'ensemble des protagonistes de cet épineux dossier, de manière publique et collective et non au cas par cas, de manière subjective et sélective comme par le passé. C'est la première fois que les associations de riverains et les communes ont pu interpellier en direct les représentants des compagnies aériennes et de l'aéroport de Bruxelles-National et entendre ceux-ci leur expliquer la réalité économique et l'engagement qu'ils ont à rendre les activités aériennes plus respectueuses de la planète et de l'environnement.

Que la démarche n'ait pas abouti à des conclusions communément partagées n'a vraiment rien d'étonnant. Les intérêts et les approches divergent fondamentalement entre les différents acteurs mais elle nous a permis de faire des pas dans la bonne direction. Ce rapport a un triple mérite. Il répond à une obligation imposée par la justice préalablement à toute décision dans ce dossier. Il rassemble en un seul document l'ensemble des informations utiles à la compréhension et à la résolution de ce dossier complexe, ce qui constitue une nouveauté très utile pour la suite. Il propose une série de pistes pour améliorer la situation et la santé des personnes survolées, ce qui est mon objectif majeur dans ce dossier, conformément à l'accord de gouvernement. C'est un point d'appui indispensable pour répondre aux attentes légitimes des communes et associations wallonnes, flamandes et bruxelloises qui m'interpellent depuis le début de la législature afin de savoir pourquoi la situation dont j'ai hérité est telle.

Il revient maintenant aux responsables politiques, à moi, au gouvernement, de compléter les mesures déjà prises ou en cours. Je vous en rappelle quelques-unes, monsieur Dallemagne: une contribution à l'embarquement dans un avion (contribution qui n'existait pas avant en Belgique), des redevances variables pour les compagnies aériennes en fonction du niveau de pollution des flottes (une première européenne), de nouvelles techniques d'atterrissage et de décollage qui seront testées dès septembre. A cela s'ajoute un projet d'arrêté sur l'interdiction des vols courts, projet dont le contenu a d'ailleurs déjà été adapté à la concertation avec les Régions. Cette interdiction s'étendra jusqu'à

er is nood aan een alomvattend akkoord en het einde van de zittingsperiode nadert.

09.04 **Minister Georges Gilkinet**: Aan het document dat ik in handen heb, heeft het platform twee jaar gewerkt. Mevrouw Reuter maakte daar deel van uit, ondanks haar afwezigheid. Negen keer werden er 80 stakeholders uitgenodigd, meer bepaald de omwonenden, de gemeenten, de gewesten, de luchthaven, de luchtverkeersleiding en de luchtvaartmaatschappijen.

Het proces noch het document zijn perfect, maar een aantal punten van kritiek zijn overdreven. Die staten-generaal was een primeur: nooit eerder zijn alle hoofdrolspelers in dit netelige dossier openlijk en collectief om de tafel gebracht. De verenigingen van de omwonenden en de gemeenten konden de actoren van Brussels Airport om uitleg vragen en luisteren naar hun toelichting bij de economische realiteit en naar hun engagement om de planeet meer te ontzien.

Het is niet verbazend dat die stap geen gezamenlijke conclusies opgeleverd heeft, aangezien de belangen van de verschillende betrokkenen zo ver uiteenlopen. Niettemin heeft het rapport een drievoudige verdienste. Het voldoet aan de door de rechtbank opgelegde verplichting voorafgaand aan elke beslissing. Het brengt de informatie samen die nodig is om het dossier op te lossen. Er worden opties naar voren geschoven om de gezondheid van de inwoners van de gebieden waarboven er gevlogen wordt te verbeteren, wat mijn prioriteit is in overeenstemming met het regeerakkoord. Het is een uitgangspunt om tegemoet te komen aan de verwachtingen van de gemeenten en de verenigingen die het probleem sinds het begin van de regeerperiode bij mij aanklaarten.

Nu zijn de beleidsmakers aan zet om de reeds genomen maatregelen

25 kilomètres au-delà du territoire belge pour couvrir des aéroports situés à nos frontières.

aan te vullen. Denk maar aan de inschepingstaks, de variabele heffingen in functie van de door de vliegtuigen veroorzaakte vervuiling, het testen van nieuwe technieken om op te stijgen en te landen in september, een ontwerp van besluit houdende een verbod op korteaafstandsvluchten, dat een gebied zal bestrijken tot 25 kilometer buiten onze landsgrenzen.

Die aanpassing komt er op suggestie van Vlaanderen, mijnheer Wollants, en dat is principieel en inhoudelijk een zeer goed ding. Bedankt voor het nuttige voorstel. Samen staan we immers sterker en komen we verder, zelfs letterlijk.

Cette modification a été suggérée par la Flandre et elle est très utile, tant sur le plan du contenu que sur celui du principe. Bien sûr, il est exact qu'il n'y a toujours pas de consensus dans ce dossier. C'est le cas depuis 20 ans. Je continue à œuvrer pour trouver des solutions qui améliorent la vie des riverains et qui permettent à l'aéroport de se développer davantage. À présent que cet écheveau est quelque peu démêlé, que l'obligation légale est respectée et que les premières actions sont une réalité, je présenterai de nouvelles propositions claires avant le 21 juillet.

Mijnheer Wollants, er is inderdaad nog altijd geen consensus in het dossier. Dat is geen echte scoop, er is al meer dan 20 jaar geen consensus in het dossier. Ik werk echter methodisch om oplossingen te vinden, het leven van de omwonenden te verbeteren en de verdere ontwikkeling van de luchthaven mogelijk te maken.

Nu het kluwen van het dossier verder ontward is, ik aan de wettelijke verplichtingen voldaan heb en de eerste acties heb ondernomen, zal ik met nieuwe en duidelijke voorstellen komen. Dat zal op zeer korte termijn gebeuren, nog voor 21 juli, zoals beloofd.

Madame Reuter, je me suis engagé devant vous, et je ne change pas d'avis, à soumettre au gouvernement avant le 21 juillet une actualisation des *quotas counts*, c'est-à-dire des niveaux de bruit applicables aux avions fréquentant notre aéroport national. Ce sera fait dans les tout prochains jours, sur base d'un texte que j'ai envoyé il y a un mois déjà au Conseil d'État, qui vise à actualiser un texte dont la dernière version date de 2009, il y a plus de quatorze ans. Ça, c'est mon héritage, l'héritage de M. Wathelet, l'héritage de M. Bellot!

Mevrouw Reuter, ik heb me ertoe verbonden om de regering vóór 21 juli een voorstel te doen voor de actualisering van de geluidsniveaus die van toepassing zijn op de vliegtuigen die Zaventem aandoen. Dat zal gebeuren op basis van een tekst die al naar de Raad van State verzonden werd en die een update is van een tekst uit 2009. Het betreft de erfenis van de heren Wathelet en Bellot.

Mon objectif est très clair: diminuer drastiquement les nuisances sonores, particulièrement aux moments les plus délicats de la journée ou de la semaine, en écartant les avions les plus bruyants de notre aéroport. J'ai bien pris note que je peux compter sur votre soutien dans ce dossier, et je vous en remercie.

Ik wil de geluidsoverlast drastisch verminderen, vooral op de moeilijkste tijdstippen, door de meest luidruchtige vliegtuigen te weren. Ik wil dat dit voorstel een hoge vlucht neemt – no pun intended – waarbij een simpele oplossing niet hetzelfde is als een simplistische oplossing, en er resoluut werk gemaakt wordt van dit dossier, dat al twintig jaar vastloopt.

Sans mauvais jeu de mots, je veux en sortir par le haut, en refusant de confondre simplicité et simplisme, en prenant à bras-le-corps un dossier ensablé depuis vingt ans.

Mevrouw Reuter, mijnheer Dallemagne, mijnheer Wollants, als minister wil ik een duurzame toekomst voor de luchthaven en de luchthavenmedewerkers garanderen en rust brengen voor de buurtbewoners, die het

J'œuvre pour un avenir durable pour l'aéroport et pour la quiétude des riverains.

verdienen.

Tous les riverains de l'aéroport, qu'ils habitent à Bruxelles, en Wallonie ou en Flandre – soit 1,1 million de Belges –, ont en effet droit à l'amélioration de leur qualité de vie, à laquelle je travaille.

09.05 Georges Dallemagne (Les Engagés): Monsieur le ministre, la fonction d'un ministre n'est pas d'essayer de passer entre les gouttes. La fonction d'un ministre, c'est d'agir vraiment, c'est de ne pas continuer à évoquer le passé, quatre ans après le début de la législature. La fonction d'un ministre, c'est d'avoir un vrai plan et pas de proposer des mesures plic-ploc dont on peut se demander quelle en sera l'efficacité en termes de nuisances sonores et environnementales.

Qu'allez-vous faire pour ce qui concerne la nuit? Vous ne dites rien à ce sujet. Qu'allez-vous faire pour ce qui concerne le plafonnement du nombre de vols? Vous ne dites rien à ce sujet. Qu'allez-vous faire pour que l'on puisse dormir de 6 à 7 heures du matin à Bruxelles? Vous ne dites rien à ce sujet.

Tels sont les sujets qui font l'objet d'un total consensus de tous les riverains, qu'ils habitent en Flandre, en Wallonie ou à Bruxelles.

Vous ne travaillez pas sur le fond du sujet. Vous travaillez sur la périphérie de ce dernier. Vous n'abordez pas les questions centrales qui permettraient, enfin, aux riverains de cet aéroport de vivre en meilleure santé, en tenant compte de l'environnement.

09.06 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de minister, in dit dossier is een groot luchthavenakkoord nodig en geen losse maatregelen. Wat voorligt zijn de standpunten van alle bewonersgroepen en de luchthaven zelf, standpunten die eigenlijk al tien jaar gekend zijn. We weten hoe dat in elkaar zit.

Als u denkt dat u het dossier zult oplossen door links of rechts een losse maatregel te lanceren, dan zullen we er niet komen. Ik verwacht van u dat u een degelijk plan maakt, dat met alle regio's werd overlegd en waarover een akkoord is gekomen. Dat is een goed idee. Zou u dat dan alstublieft niet willen doen, mijnheer de minister, in de plaats van losse flodders de lucht in te schieten?

09.07 Florence Reuter (MR): Monsieur le ministre, permettez-moi d'abord de vous dire qu'en termes d'absences, que ce soit dans le dossier ou à la plate-forme de concertation, vous n'êtes pas en reste. Il faut savoir que nous connaissons les constats. Au fur et à mesure des réunions, nous les répétons. Jamais au grand jamais vous n'êtes venu avec une, deux ou trois propositions pour demander aux gens autour de la table ce qu'ils pensaient de l'une d'elle, ou de telle piste de solution. Non! Pendant neuf réunions, pendant deux ans, les participants ont continué à dire: "Moi, je ne veux pas d'avions. Moi, j'en veux un là. Moi, je ne veux plus cette piste." C'est cela qui s'est passé.

J'attends évidemment un grand plan avec un équilibre. C'est ce que nous défendons depuis toujours au MR: un équilibre entre la sérénité et la santé des riverains de Bruxelles, de la périphérie et du Brabant wallon, ainsi qu'un développement de l'aéroport. Mais s'il vous plait, prenez vos responsabilités!

09.05 Georges Dallemagne (Les Engagés): Een minister moet actie ondernemen, hij moet het verleden niet als een excuus gebruiken. Een minister moet een degelijk plan hebben om de geluidsoverlast aan te pakken, hij moet niet met halfslachtige maatregelen komen. Wat zult u ondernemen voor de nachtperiode? Wat zult u ondernemen voor de beperking van het aantal vlieguren? U rept daar met geen woord van! Voor die maatregelen is er evenwel draagvlak bij de bevolking.

U gaat niet op de kernissues in, terwijl daar juist de oplossing ligt om de omwonenden een betere leefkwaliteit in een betere leefomgeving te bieden.

09.06 Bert Wollants (N-VA): Aujourd'hui, nous avons surtout besoin d'un seul accord global sur l'aéroport et non de mesures ponctuelles. Cela fait une dizaine d'années que nous connaissons les points de vue des uns et des autres! Il faut que le ministre prépare un plan solide, consulte toutes les Régions et conclue un accord final. N'est-ce pas une bonne idée? Eh bien, monsieur le ministre, mettez-la en pratique!

09.07 Florence Reuter (MR): Qua afwezigheid hoeft u voor niemand onder te doen, of het nu in dit dossier is of op het overlegplatform! Nooit ofte nimmer bent u met voorstellen naar het overleg gekomen om de actoren rond de tafel naar hun mening te vragen. De vaststellingen zijn echter bekend en dat is al geruime tijd zo.

Ik verwacht een alomvattend en evenwichtig plan. Daarvoor heeft de MR altijd gepleit: een evenwicht tussen de rust en de gezondheid van

de inwoners van Brussel, de Brusselsse Rand en Waals-Brabant, én de ontwikkeling van de luchthaven.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Vraag van Peter De Roover aan Vincent Van Peteghem (VEM Financiën, Coördinatie fraudebestrijding en Nationale Loterij) over "De gaten in de financiering van de taxshift" (55003719P)

10 Question de Peter De Roover à Vincent Van Peteghem (VPM Finances, Coordination lutte contre la fraude et Loterie Nationale) sur "Les trous dans le financement du tax shift" (55003719P)

10.01 **Peter De Roover** (N-VA): Mevrouw de minister, ik wilde mij eigenlijk richten tot minister Van Peteghem, maar u bent zo moedig hem hier te vervangen.

Wij hebben hier vorige week het grote akkoord over de kerncentrales gehad. Nu hebben wij het gigantische akkoord over de pensioenen. Ik vermoed eerlijk gezegd dat wij volgend weekend een of ander akkoord over een fiscale hervorming te horen zullen krijgen. De rode draad zal zijn: wij rekenen erop dat de volgende regering het oplost. Anders gezegd, het lukt nu niet méér te doen dan het absolute minimum. Het probleem dat rijst bij deze fiscale hervorming is dat het budgettaire keurslijf maakt dat elke versoepeling aan de kant van belastingheffing ergens anders een nieuwe belasting moet teweegbrengen om het gat te vullen.

Bovendien geldt dit ook voor de begroting als zodanig. Vandaag rijst er een aantal nieuwe uitdagingen. U zou een digitaks invoeren. Dat is niet oninteressant. De grote internetspelers kunnen misschien een klein beetje de kas helpen spekken. Maar, u wacht daarvoor op internationale akkoorden, en als die er niet komen, zegt de heer Van Peteghem, zult u zelf initiatieven nemen. Wij zien echter niets, terwijl het internationaal inderdaad niet lukt.

Eigenlijk doet hetzelfde zich voor – en dit is in budgettaire termen zelfs belangrijker – met de zogenaamde minimumtaks op multinationals. Die maakt een serieus deel uit van de begrotingsinkomsten, maar ook daarover lezen wij in de internationale pers dat er vooral in de Verenigde Staten hard op de rem gedruwd wordt.

Mijn vraag is heel eenvoudig. Hoe worden die gaten opgevuld? Want het zijn geen kleine gaten.

10.02 Minister **Annelies Verlinden**: Mevrouw de voorzitter, mijnheer De Roover, u zult het inderdaad met mevrouw de minister moeten doen, want mijnheer de minister is op de Ecofin-Raad.

Behalve de fiscale hervorming, die het nationale fiscaal systeem beoogt te verbeteren, heeft de huidige regering onder leiding van de minister van Financiën sinds haar aantreden ook een voortrekkersrol ingenomen om tot een herziening van het internationale belastingsysteem te komen. Dat hebben wij met succes gedaan. Vanaf 2024 zullen bijvoorbeeld alle multinationals in België minimum 15 % belastingen betalen. De regering heeft daartoe recent een voorontwerp goedgekeurd, dat zij

10.01 **Peter De Roover** (N-VA): Le point commun à tous les grands dossiers traités par ce gouvernement est l'espoir que le gouvernement suivant trouvera des solutions. Dans aucun dossier la Vivaldi ne parvient à faire plus que le strict minimum. En ce qui concerne la réforme fiscale annoncée, le carcan budgétaire implique que chaque assouplissement au niveau des impôts doit s'accompagner d'une nouvelle taxe afin de combler le trou creusé.

Le gouvernement souhaite mettre en place une taxe numérique, ce qui n'a rien de déraisonnable. Pour ce faire, il compte sur des accords internationaux et il a affirmé que si ceux-ci ne voyaient pas le jour, le gouvernement prendrait lui-même les initiatives nécessaires. Eh bien, ces accords n'arrivent pas. Par conséquent, où restent les initiatives promises? Il en va de même pour la taxe minimale pour les multinationales. Cette taxe devrait générer des recettes budgétaires mais nous lisons à présent dans la presse que les États-Unis, principalement, freinent des quatre fers. Comment le gouvernement compte-t-il combler ces grands trous?

10.02 **Annelies Verlinden**, ministre: Je réponds au nom du ministre Van Peteghem qui participe au Conseil Ecofin.

Outre la mise en œuvre d'une réforme fiscale nationale, le gouvernement souhaite également être un pionnier dans la réforme du système fiscal international, ce qu'il a

in het najaar van 2023 aan het Parlement zal kunnen voorleggen. Ook inzake de zogenaamde digitaks, die bij de OESO bekend staat als pijler 1, zijn onder onze impuls belangrijke stappen gezet.

Uiteraard is het niet eenvoudig geweest om een systeem van verdeling van heffingsrechten te hervormen dat altijd op die manier heeft bestaan. Voorbij dinsdag nog zijn 38 landen het echter eens geworden over de manier waarop die hervorming moet worden gefinaliseerd. Daarbij zal vanaf het najaar van 2023 een verdrag ter ondertekening voorliggen en wordt beoogd dat de herverdeling van heffingsrechten vanaf 2025 een feit zal zijn. Dat is zonder meer een historische stap in het internationale fiscaal recht. De termijn van 2025 is inderdaad later dan voorzien. Wij hebben echter liever een goed akkoord dan een snel akkoord dat achteraf onuitvoerbaar zou blijken te zijn.

Bovendien kadert de digitaks in een breder internationaal kader om de internationale verschuiving van winsten voor belastingdoeleinden tegen te gaan. Binnen dat kader zijn er ons inziens nog voldoende maatregelen te treffen die de geraamde budgettaire opbrengst zullen kunnen verzekeren.

déjà fait avec succès dans l'intervalle. À partir de 2024, toutes les multinationales établies en Belgique paieront un impôt minimum de 15 %. L'avant-projet sera présenté à l'automne. Sous notre impulsion, des étapes importantes ont également été franchies en matière de taxe numérique. Réformer les droits d'imposition n'est pas chose aisée, mais 38 pays sont nonobstant parvenus à un accord à ce sujet. Un traité sera signé à l'automne. À partir de 2025, la redistribution des droits d'imposition sera un fait. C'est plus tard que prévu, mais un accord lent et applicable vaut mieux qu'un accord rapide mais inapplicable.

La taxe numérique s'inscrit dans le cadre de la lutte contre le transfert de bénéfices au niveau international à des fins fiscales. Dans ce cadre, d'autres mesures sont envisageables qui pourraient générer les budgets estimés.

10.03 Peter De Roover (N-VA): Ik ben een redelijk man. Ik ga dus absoluut akkoord met het feit dat dit een moeilijke aangelegenheid is en dat dit niet allemaal gemakkelijk te realiseren is. Mijn vraag ging echter over het feit dat u dit, niettegenstaande alle voorziene moeilijkheden, al inschrijft in de begroting. Dat is mijn punt en ik wil weten hoe u dat oplost.

Ik hoor dat er nog alternatieven en mogelijkheden zijn, maar ik hoor er u geen enkel noemen. Dat betekent dat u voor nieuwe budgettaire uitdagingen staat. 2025 is immers niet het jaartal dat genoemd werd in de begroting. In 2023 heeft men het al op nul gezet en in 2024 wordt ervan uitgegaan dat het wel degelijk een opbrengst teweeg zal brengen. Als u zegt dat 2025 heel knap is, wil ik dat aannemen, maar dan is het wel bijzonder dat u deze opbrengst al inschrijft voor 2024 en nu zegt dat het een mooie prestatie is. Hoe zult u dus het gat van 2024 opvullen?

In alle eerlijkheid en gezien de budgettaire toestand waarin we ons nu bevinden, is elk bijkomend gat van enkele honderden miljoenen een heel groot probleem. Mijnheer Van Peteghem heeft daarop echter geen antwoord kunnen geven.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

11 Samengevoegde vragen van

- Kathleen Verhelst aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "Het voorstel voor een tweede maand gewaarborgd loon voor rekening van de werkgever" (55003709P)
- Christophe Bombled aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De tweede maand ziekteverlof voor rekening van de werkgever en de impact op het concurrentievermogen" (55003726P)

11 Questions jointes de

10.03 Peter De Roover (N-VA): Mon objectif était d'apprendre comment le gouvernement allait résoudre toutes ces difficultés au niveau du budget. La conclusion de la ministre est que des solutions de rechange sont encore possibles, mais elle n'en mentionne aucune. Le gouvernement est confronté à de nouveaux défis budgétaires si tant est qu'une recette soit escomptée en 2024. Je le répète, comment le gouvernement va-t-il combler les déficits en 2024? Notre situation budgétaire implique que tout déficit supplémentaire de plusieurs centaines de millions d'euros constitue immédiatement un très gros problème.

- **Kathleen Verhelst à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "La proposition d'un deuxième mois de salaire garanti par l'employeur" (55003709P)**
- **Christophe Bombled à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Le deuxième mois de congé maladie à charge de l'employeur et l'incidence sur la compétitivité" (55003726P)**

11.01 Kathleen Verhelst (Open Vld): Mijnheer de minister, ons land telt nog steeds een half miljoen langdurig zieken. Dat is een gigantisch probleem; daarover zijn we het allemaal eens. Erger, hun aantal neemt toe. De regering heeft beslissingen genomen om het probleem aan te pakken. Ziekenfondsen en andere instanties zouden hierin hun verantwoordelijkheid opnemen, maar de resultaten zijn duidelijk onvoldoende.

Wij kunnen het ons economisch en sociaal niet veroorloven om ruim een half miljoen mensen aan de kant te laten. Dat is ook niet waar wij als liberalen voor staan. Men steekt mensen niet in een dure vergeetput of een vangnet. Bovendien smeken bedrijven om arbeidskrachten. Samen met collega's De Block en De Jonge diende ik recent nog een voorstel van resolutie in voor een meer werkbare aanpak inzake langdurig zieken.

Vandaag konden we kennisnemen van uw voorstel om bedrijven ook te laten opdraaien voor de kosten van de tweede maand ziekte van hun personeel. Werkgevers verantwoordelijk maken voor de duur van ziekte en genezing van hun werknemers is echt ongepast. Zelfs controleartsen durven niet in te gaan tegen het advies van andere collega-artsen.

Mijnheer de minister, werkgevers hebben hun personeel meer dan ooit nodig. Zij hebben er geen enkel belang bij om werknemers in de arbeidsongeschiktheid te laten. Daar ligt dus het probleem niet. Men pakt de zaak verkeerd aan, des te meer omdat de oorzaak van de arbeidsongeschiktheid in de meeste gevallen niet bij de werkgever ligt. Ik hoef niemand te herinneren aan de coronacrisis.

De liberale fractie verwierpt uw voorstel van aanpak. Wij vragen u om met een eerlijk en werkbaarder plan te komen om de uitval van werknemers te voorkomen en een snellere re-integratie mogelijk te maken.

Welke resultaten leverden de voorgaande maatregelen al op? Plant u ook de ziekenfondsen en de artsen aan te spreken en ook de werknemers meer te responsabiliseren om zo tot een evenwichtig voorstel te komen waarin iedereen zijn of haar rol kan spelen?

11.02 Christophe Bombled (MR): Madame la présidente, monsieur le ministre, le gouvernement s'est fixé comme objectif d'atteindre un taux d'emploi de 80 %. Or nous avons aujourd'hui 500 000 malades de longue durée, 300 000 demandeurs d'emploi et, maintenant, 160 milliers déclarés en pénurie.

11.01 Kathleen Verhelst (Open Vld): Nous dénombrons toujours un demi-million de malades de longue durée et ce chiffre ne cesse d'augmenter. Nous ne pouvons pas nous le permettre sur le plan économique et social. Le gouvernement a pris des décisions à cet égard. Les mutuelles et d'autres organismes étaient censés prendre leurs responsabilités dans ce domaine, mais les résultats sont loin d'être concluants.

Les entreprises sont à la recherche de main-d'œuvre. L'Open Vld a récemment déposé une proposition de résolution prônant une approche plus efficace de la problématique des maladies de longue durée.

Le ministre a élaboré une proposition visant à faire supporter aux entreprises le coût du deuxième mois de maladie de leur personnel. Il est inapproprié de rendre les employeurs responsables de la durée de la maladie et de la guérison de leur personnel. Ce n'est pas là que réside le problème. Les employeurs ont plus que jamais besoin de leur personnel et n'ont donc aucun intérêt à laisser des travailleurs en incapacité de travail.

L'Open Vld demande au ministre un meilleur plan pour prévenir l'absentéisme des travailleurs pour cause de maladie et permettre une réintégration plus rapide. Quels résultats ont-ils déjà été obtenus grâce aux mesures précédentes? Le ministre interpellera-t-il également les mutuelles et les médecins tout en responsabilisant davantage les travailleurs?

11.02 Christophe Bombled (MR): De regering streeft naar een werkgelegenheidsgraad van 80 %, terwijl er 500.000 langdurig zieken, 300.000 werklozen en 160 knel-

Ce gouvernement travaille actuellement à mener des réformes pour redonner du pouvoir d'achat aux travailleurs mais aussi pour soutenir la compétitivité de nos entreprises. Vous ne pouvez pas ignorer que cette compétitivité a vraiment été mise à mal avec les dernières indexations salariales: +11 % en un an!

Voici quelques mois, le gouvernement a mis en place un réel trajet de retour au travail qui vise à responsabiliser tous les acteurs, tant les travailleurs, les employeurs, les médecins que les mutuelles. On a aussi supprimé l'usage du certificat médical pour une absence d'un jour à raison de trois fois par an pour soulager les médecins. Voici quelques semaines, vous nous proposiez même de supprimer les certificats médicaux de moins de quatre jours. À présent, vous nous proposez de faire porter un deuxième mois garanti à charge des employeurs. Certes, on ne pourra pas vous reprocher de ne pas avoir d'imagination. Certes, vous essayez de trouver des solutions à nos problèmes d'inactivité en Belgique, afin que Luigi ou Arlette retravaillent.

Ou bien s'agit-il en fait d'une tentative d'importation du modèle néerlandais chez nous? Mais on ne peut comparer des pommes et des oranges. Notre marché du travail est particulièrement rigide et nous avons, contrairement aux Pays-Bas, un système d'indexation des salaires.

Monsieur le ministre, ma question est simple. Voulez-vous bien m'expliquer de quelle manière on pourrait espérer, grâce à votre proposition, voir diminuer le nombre de malades de longue durée, le nombre de chômeurs et surtout augmenter le taux d'activité de nos concitoyens?

[11.03] Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Verhelst, mijnheer Bombled, ik ben van oordeel dat het grote aantal mensen dat langdurig ziek geworden is en niet meer aan het werk raakt, een enorme sociale uitdaging vormt.

We hebben met deze regering al belangrijke initiatieven genomen die we uitrollen. We versterken de mutualiteiten in het helpen van mensen om kansen te vinden. We maken de mutualiteiten verantwoordelijk, ook financieel, voor het boeken van resultaten. Dat is maar normaal. We hebben sterke afspraken met de gewestministers, waarbij wij meer mensen aanbieden om kansen te vinden, bijvoorbeeld bij de VDAB in Vlaanderen. De gewestministers helpen daar goed mee. We hebben afspraken met de huisartsen, op basis van fiches die duidelijk maken hoe men meer kan kijken naar de kansen die mensen nog hebben eerder dan te kijken naar wat mensen niet kunnen. We hebben een systeem opgezet waarbij heel veel mensen die uitstromen naar langdurige ziekte, daarop worden aangesproken.

Ik ben van oordeel dat we verder moeten gaan. *De Tijd* heeft mij een vraag gesteld over een voorstel van de federale regering dat op tafel ligt en dat om de een of andere reden bij *De Tijd* is terechtgekomen; niet via mij, want ik vind dat een beetje jammer. Het voorstel ligt inderdaad op tafel en het is ook correct door *De Tijd* weergegeven, maar ik had dat liever besproken in de luwte van de ministerraad.

Het voorstel komt er niet op neer dat de werkgevers opdraaien voor die kosten. Het voorstel komt erop neer dat men een verschil maakt tussen werkgevers die iets meer succes hebben in het voorkomen dat mensen lang afwezig zijn dan andere werkgevers, en dat men daar aandacht

puntberoepen zijn. Bovendien bedreigt de forse loonindexering het concurrentievermogen van de ondernemingen. De regering wil alle actoren – werknemers, werkgevers, artsen en ziekenfondsen – responsabiliseren om meer mensen opnieuw aan de slag te krijgen. Het ziektebriefje voor één dag ziekte werd afgeschaft om de werklust van de huisartsen te verlichten en er wordt voorgesteld dat de tweede maand ziekteverlof voor rekening van de werkgevers zou vallen. In tegenstelling tot Nederland hebben wij echter een rigide arbeidsmarkt en worden de lonen hier automatisch geïndexeerd.

Hoe zal uw voorstel ervoor zorgen dat het aantal langdurig zieken en werklozen teruggedrongen en de werkgelegenheidsgraad opgekrikt wordt?

[11.03] Frank Vandenbroucke, ministre: Le grand nombre de malades de longue durée qui n'arrivent plus à trouver un emploi, représente un énorme défi social. Le gouvernement a déjà pris d'importantes initiatives à cet égard. Nous responsabilisons les mutualités, y compris sur le plan financier, pour qu'elles obtiennent des résultats. Nous avons conclu des accords solides avec les ministres régionaux et les médecins généralistes. Des fiches indiquent clairement comment se focaliser davantage sur le potentiel restant d'une personne, plutôt que de se concentrer sur ce que cette personne est désormais en incapacité de faire. D'ailleurs, les nombreuses personnes qui quittent leur emploi parce qu'elles sont atteintes d'une maladie de longue durée sont invitées à faire savoir ce qu'elles sont encore capables de faire comme travail.

Il faut maintenant aller plus loin encore. La proposition tend à distin-

voor vraagt.

Ik moet eerlijk zeggen dat de kritiek op het voorstel van Open Vld en MR, en ook van de N-VA lees ik in de pers, een klein beetje verrassend is, want het voorstel is letterlijk overgenomen uit het regeerakkoord van de Zweedse regering, maar met een belangrijk verschil, namelijk dat de Zweedse regering van plan was om het bedrijfsleven daarvoor volledig te laten betalen, zonder meer.

Wat ik wil doen, is daar een ondernemingsvriendelijk voorstel van maken. Wat dat oplevert voor de overheid wil ik volledig recyclen voor de bedrijven. U zegt dat dit onaanvaardbaar is.

guer les employeurs qui enregistrent des résultats légèrement meilleurs que les autres en matière de prévention de l'incapacité de travail de longue durée au sein de leur entreprise. La réaction du MR, de l'Open Vld et de la N-VA me surprend, car cette proposition a été presque textuellement reprise de l'accord de gouvernement de la Suédoise, mais avec une différence importante, à savoir qu'elle prévoyait de faire payer la facture intégralement par les entreprises. Je souhaite présenter une proposition favorable aux entreprises. Les recettes générées seraient ensuite intégralement réinvesties en faveur des entreprises.

Monsieur Bombled, si vous ne comprenez pas du tout pourquoi on peut imaginer une telle proposition, lisez l'accord de la Suédoise, c'était dedans! Lisez la notification du Conseil des ministres de la Suédoise en 2015, cette proposition y figurait! Ma version est beaucoup plus intéressante pour les entreprises parce que je propose de recycler toutes les recettes vers les entreprises, et donc de faire une distinction un peu plus nette dans le financement entre ceux qui font des efforts pour empêcher les gens de tomber dans des situations d'absence de longue durée.

Mijnheer Bombled, leest u het regeerakkoord van de Zweedse coalitie er nog eens op na om de redenen te begrijpen waarom de regering deze voor haar cruciale maatregel neemt.

Et bien évidemment qu'il faut responsabiliser tout un chacun! J'ai encore d'autres propositions sur la table. Il faut un équilibre, une approche globale. Dès lors, j'espère pouvoir convaincre mes collègues de débattre d'une variante d'une proposition de la Suédoise – qui était centrale dans l'accord de gouvernement MR-Open VLD-N-VA –, dans une version beaucoup plus intéressante pour les entreprises, parce que je vais recycler les recettes.

Ik voeg daar nog de financiering aan toe voor degenen die zich inspannen om te voorkomen dat werknemers langdurig afwezig zijn. We moeten ongetwijfeld iedereen responsabiliseren. Ik heb andere voorstellen op tafel liggen die op een evenwichtige totaal aanpak gericht zijn.

11.04 Kathleen Verhelst (Open Vld): Mijnheer de minister, ik ben op de hoogte van die regeringsnota, al was ik toen nog geen parlamentslid. Maar die is niet ingevoerd. Er waren discussies, er werd hard voor gepleit en blijkbaar had men genoeg gezond verstand om te beseffen dat een dergelijke regeling niet haalbaar of aanvaardbaar was. Dat u zich daarop baseert, is eigenlijk jammer, want het is al gebleken dat die regeling niet werkbaar is.

11.04 Kathleen Verhelst (Open Vld): Je connais ce plan élaboré par le gouvernement précédent, mais, à l'époque, l'on a tout de même finalement fait preuve de suffisamment de bon sens pour se rendre compte qu'un tel régime ne serait pas réalisable. La mesure proposée requerrait un effort financier considérable des petits indépendants qui, non seulement font les frais du deuxième mois de congé maladie, mais doivent également chercher un remplaçant. Je suis évidemment favorable à l'idée qu'une entreprise essaie chaque jour de réduire les absences pour cause de maladie et de ramener ses travailleurs au travail. Le principal est de collaborer, mais

U zegt dat die aanpak beter is. Die kan misschien beter zijn, maar die is er niet gekomen. Trouwens, beter is bij lange niet goed genoeg. De voorgestelde maatregel zou heel veel geld kosten aan de kleine zelfstandige, de kmo'er, die niet alleen opdraait voor het loon van de zieke werknemer de tweede maand van diens ziekteverlof, maar ook nog een vervanger moet zoeken.

Ik ben er zeker voorstander van dat een bedrijf elke dag probeert om het ziekteverzuim te doen dalen en zijn werknemers weer aan het werk te brengen. Wij geven het beste van onszelf om onze werknemers op de werkvloer te krijgen. In de bouwsector, waar ik actief ben, geven heel wat werknemers zelfs op oudere leeftijd, ondanks de fysieke last, steeds

het beste van zichzelf. Als werkgever luisteren wij naar hen en wij geven hun alle kansen om een dag thuis te zijn. Die werknemers komen terug en nemen weer hun taak op als verantwoordelijke werknemers, omdat ze gelukkig zijn op hun werk.

Samenwerken is het belangrijkste, maar zo kan het echt niet. Wij vragen een rechtvaardige aanpak.

11.05 Christophe Bombled (MR): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses mais les informations que vous nous donnez, je les ai lues ce matin dans la presse!

En revanche, je ne vois toujours pas comment cette mesure pourrait avoir un impact positif pour l'emploi et la compétitivité de nos entreprises. Vous dites qu'il faut réduire la durée d'absence du travailleur – évidemment! – mais en prolongeant d'un mois le salaire garanti, c'est tout le contraire que vous risquez de faire. Vous pensez réduire la facture de 420 millions mais il ne faudrait pas donner d'une main ce que vous avez pris de l'autre.

Nous voulons des propositions qui vont réellement améliorer le pouvoir d'achat des travailleurs, réellement renforcer la compétitivité de nos entreprises, réellement inciter nos citoyens à participer au marché du travail et ainsi financer la sécurité sociale.

Des discussions sont en cours au sein du gouvernement. Nous vous proposons de saisir cette opportunité.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

12 Vraag van Els Van Hoof aan Frank Vandenbroucke (VEM Sociale Zaken en Volksgezondheid) over "De problemen in de forensisch psychiatrische centra" (55003718P)

12 Question de Els Van Hoof à Frank Vandenbroucke (VPM Affaires sociales et Santé publique) sur "Les problèmes dans les centres de psychiatrie légale" (55003718P)

12.01 Els Van Hoof (cd&v): Mijnheer de minister, vochtschade, schimmelvorming en een gebrek aan koeling zijn enkele van de vaststellingen van de Vlaamse Zorginspectie in de forensisch-psychiatrische centra in Antwerpen en Gent. België is al meermaals veroordeeld voor de vele geïnterneerden in de gevangenissen. Nu blijkt dat wij er zelfs niet in slagen om geïnterneerden die wel het geluk hebben om een plaats te krijgen in een FPC waardige zorg aan te bieden. De FPC's kampen met ernstige personeelstekorten. De mensen krijgen er geen zorg, nee, ze worden opgesloten gedurende 23 uur in een kamer zonder koeling, in een verzengende hitte. Meer dan 50 % van het behandelingsaanbod wordt geschrapt. Niet-dringende zorg wordt uitgesteld. De agressie neemt toe, men zou voor minder. Het personeel gaat lopen. Ongechoolde flexwerkers en jobstudenten worden ingezet. Op de koop toe vragen de commerciële uitbaters nu om de wettelijke personeelsnorm van 0,7 voltijdequivalent per patiënt te herzien.

Ik hoop echter dat we niet wachten op een wetswijziging, maar dat wij dit probleem aanpakken. Ik verwacht meteen actie, want voor cd&v is dit erg belangrijk, aangezien de kwaliteit van onze samenleving ook wordt afgemeten aan de manier waarop wij omgaan met de meest

la proposition en question ne permet vraiment pas de collaborer. Nous réclamons une approche équitable.

11.05 Christophe Bombled (MR): Ik heb die informatie in de pers gelezen, maar begrijp nog steeds niet op welke manier deze maatregel de werkgelegenheid en het concurrentievermogen zal aanzwengelen. De duur van het ziekteverzuim bij de werknemers moet vanzelfsprekend verminderd worden, maar door het gewaarborgd loon nog een maand langer uit te betalen, riskeert u precies het tegenovergestelde te bereiken. U denkt dat u de factuur met 420 miljoen euro zult verminderen, maar het mag geen vestzak-broekzakoperatie worden.

U moet de gelegenheid te baat nemen om met de voorstellen die in de schoot van de regering besproken worden aan de slag te gaan!

12.01 Els Van Hoof (cd&v): La Belgique a été condamnée à plusieurs reprises parce qu'elle incarcère de nombreux internés mais le problème qui se pose aujourd'hui est que les personnes internées dans un centre de psychiatrie légale (CPL) ne bénéficient pas de soins dignes. Les CPL de notre pays sont confrontés à une grave pénurie de personnel. Les personnes y sont enfermées pendant 23 heures dans une pièce non climatisée sous une chaleur torride. Plus de 50 % de l'offre de traitement est supprimée. Les soins non urgents sont reportés. Les agressions augmentent à vue d'œil. Le personnel s'en va, entraînant l'arrivée de travailleurs flexibles non qualifiés et d'étudiants

kwetsbaren, zoals de geïnterneerden.

Mijnheer de minister, hoe gaat u daarmee om als minister van Volksgezondheid, die eigenlijk verantwoordelijk is voor waardige zorg, ook in deze FPC's? Zult u, gelet op het personeelstekort, de overheidsopdracht aanpassen? Zult u de opdracht opnieuw gunnen? De problemen slepen immers al aan sinds 2014. Wij verwachten duidelijk heel wat verbetering.

jobistes. Les opérateurs commerciaux demandent une révision de la norme légale de personnel de 0,7 ETP par patient.

Le cd&v espère qu'il ne sera plus nécessaire d'attendre une modification de la loi pour prendre à bras-le-corps ce problème. En effet, ces problèmes sont non résolus depuis 2014. Compte tenu de la pénurie de personnel, le ministre modifiera-t-il le marché public et le réattribuera-t-il ?

12.02 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mevrouw Van Hoof, de forensisch-psychiatrische centra spelen een bijzondere rol en hebben ook een zeer moeilijke taak. Dit is inderdaad, zoals u zegt, in 2014 uitbesteed aan een commerciële partner. Of we dit moeten uitbesteden aan commerciële partners is iets waarover men misschien eens moet nadenken in de toekomst.

12.02 **Frank Vandenbroucke**, ministre: Les CPL jouent un rôle très important et la tâche qu'ils sont appelés à accomplir est très ardue. Le marché a été passé à un partenaire commercial en 2014.

Ik wil wel zeggen dat niets alles wat daar gebeurt slecht is. Er zijn eigenlijk ook zeer goede punten in het behandelplan en men doet er tegen heug en meug hard zijn best om een aantal zaken goed te doen.

Il convient de bien réfléchir, à l'avenir, quant à l'opportunité d'une sous-traitance à des partenaires commerciaux. Par ailleurs, le plan de traitement comporte également des points très positifs, et l'on s'efforce d'agir le mieux possible dans plusieurs domaines. Pour pallier les carences en personnel, j'ai déposé un arrêté permettant de dégager 1,6 million d'euros pour recruter 21 ETP supplémentaires dans les unités de crise. J'attends à présent une réaction de l'Inspection des finances.

Er zijn inderdaad problemen met de bestaffing. Die hebben te maken met uitval, omkadering en een gebrek aan uitstroom. Wat de bestaffing betreft heb ik een besluit ingediend waarmee ik 1,6 miljoen euro mobiliseer voor 21 extra voltijdequivalenten in de bestaffing van de crisiseenheden. Ik wacht momenteel op een reactie van de Inspectie van Financiën, maar dat ligt klaar. Ik wil dat absoluut doen om zodoende ter hulp te komen.

L'année dernière, j'ai également lancé un appel à projets prévoyant un budget de 7 millions d'euros pour des initiatives visant à améliorer le flux sortant de patients provenant de ces centres. Ce faisant, nous souhaitons créer 324 places afin de réduire la charge. Pour l'encadrement y afférent, j'attends à présent l'avis de l'Inspection des finances.

Ten tweede heb ik vorig jaar een projectoproep gelanceerd met een budget van 7 miljoen euro om het uitstroomprobleem aan te pakken. Daar zijn reacties op gekomen en we willen initiatieven realiseren om de uitstroom van patiënten uit deze centra te verbeteren, waarmee we 324 plaatsen willen creëren om de druk te verminderen. We moeten hier inderdaad meer in investeren en het probleem van de uitstroom aanpakken. We hebben daarvoor de nodige budgetten vrijgemaakt. Voor de omkadering wacht ik momenteel op de Inspectie van Financiën.

De minister van Justitie en ik zijn bezorgd over deze sector en samen proberen we daarvoor een betere toekomst te voorzien. Dit rapport, dat men wel met enige nuance moet lezen, is op dat vlak ook een beetje een wake-upcall en ik hoop daarom dat ik van de Inspectie van Financiën en van Begroting snel groen licht krijg voor deze extra bestaffing.

Le ministre de la Justice et moi-même sommes particulièrement préoccupés par la situation de ce secteur, et ce rapport constitue donc quelque peu un avertissement, bien qu'il faille toujours faire preuve de nuance.

12.03 **Els Van Hoof** (cd&v): Mijnheer de minister, ik dank u voor uw

12.03 **Els Van Hoof** (cd&v): Il est

antwoord. Het is goed dat dit probleem erkend wordt.

U zegt dat het rapport genuanceerd moet worden gelezen, maar het zijn de FPC's zelf die zeggen dat dit problematisch is voor het welzijn van zowel de patiënten als het personeel. Er zijn enorm veel incidenten met agressie. De politie moet meer dan 100 keer per jaar langskomen om de rust te laten terugkeren. De patiënten verdienen zorg die zij vandaag niet krijgen. Mensen opsluiten in hun kamer omdat er geen personeel is, is volgens ons geen zorg.

Ik hoop dat de aanpak die u voorstelt afdoende is. Er wordt hier al meer dan tien jaar om gevraagd. We moeten bekijken of we het in de nieuwe instellingen in Waver, Aalst en Paifve in de toekomst nog op deze manier gaan aanpakken, met een commerciële partner. Dat is een heel terechte vraag. Er waren immers ook andere partners beschikbaar en die hebben gelijk gekregen toen zij stelden één personeelslid per patiënt nodig te hebben. Voor ons is het duidelijk, het basisprincipe van humane zorg is voor iedereen belangrijk, ook voor de geïnterneerden.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

La **présidente**: Ceci clôture la séance de questions orales.

Projets de loi et proposition

Wetsontwerpen en voorstel

13 **Projet de loi portant modification de la loi du 5 mai 2017 relative aux services de médias audiovisuels en région bilingue de Bruxelles-Capitale en vue de la transposition partielle de la directive (UE) 2019/882 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 relative aux exigences en matière d'accessibilité applicables aux produits et services (3412/1-3)**

13 **Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 5 mei 2017 betreffende de audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, ter gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (3412/1-3)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Barbara Creemers, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag.

13.01 **Michael Freilich** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik zal het heel kort houden. In dit wetsontwerp is er heel wat delegatie aan de Koning. U weet dat we niet heel veel van die Koning moeten hebben. Ik heb het niet over de man zelf, uiteraard, ik heb het over de delegatie. Tot daar.

Voorzitter: Valerie Van Peel, ondervoorzitter.

Président: Valerie Van Peel, vice-présidente.

13.01 **Michael Freilich** (N-VA): Le projet de loi à l'examen délègue de nombreux aspects au Roi, et nous le voyons d'un mauvais œil. Je ne parle pas de la personne du roi, mais de la délégation.

13.02 **Erik Gilissen** (VB): Mevrouw de voorzitter, met uw goedvinden wil ik graag dit wetsontwerp en het volgende samen behandelen. De wetsontwerpen nrs. 3412 en 3413 zijn een gedeeltelijke omzetting van Europese richtlijnen. Hierbij stellen we vast dat men voor de zoveelste keer weer te laat is met de omzetting en men dan maar weer om de

13.02 **Erik Gilissen** (VB): Le projet de loi n° 3412 et le suivant à l'ordre du jour, le n° 3413, transposent partiellement des directives européennes. Notre pays est une fois de

urgentie heeft gevraagd om dit nog snel voor het zomerreces door het Parlement te kunnen jagen.

Een bezorgdheid uit de commissie betreft de vrijstelling van de toegankelijkheidsvoorschriften voor micro-ondernemingen met maximaal 10 werknemers en een jaaromzet van minder dan 2 miljoen euro. Het klopt dat kleine ondernemingen vaak niet over de juiste expertise, mankracht of middelen beschikken om te voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften. Een te grote werklast voor dergelijke micro-ondernemingen moeten we dan ook vermijden, maar hiermee ontstaat wel het risico dat er verschillen zullen ontstaan in de toegankelijkheid voor audiovisuele mediadiensten. Het belang van de personen met een handicap moet dan ook worden afgewogen tegenover dat van micro-ondernemingen.

Het is uiteraard geen gemakkelijke opgave om hierin een juist evenwicht te vinden.

De minister repliceerde hierop dat de vrijstelling voor micro-ondernemingen rechtstreeks uit de Europese toegankelijkheidsrichtlijn komt. We beslissen hierover dus niet zelf, want het wordt ons opgelegd door Europa. Er zullen wel een aantal uitsluitingen en vrijstellingen zijn voor aanbieders die kunnen aantonen dat de naleving van deze toegankelijkheidsvoorschriften een onevenredige last zou vertegenwoordigen. Wat is echter een onevenredige last? Hoe bepaalt men dat?

Er worden ook diverse zaken aan de Koning gedelegeerd omdat het technische zaken zouden zijn en om de wet leesbaar te houden. In de commissie stelde de minister dat de koninklijke besluiten zo goed als klaar zijn en dat deze na de stemming van het wetsontwerp aan de Raad van State zullen worden voorgelegd. Een en ander is blijkbaar nog niet op tijd uitgewerkt. Is dat misschien de reden om het in koninklijke besluiten te gieten?

Collega's, aandacht voor personen met een handicap is uiteraard belangrijk. Onze fractie zat dan ook gewrongen tussen een voorstem of een onthouding. Uiteindelijk hebben we toch beslist om ons in de commissie te onthouden op beide teksten. We zullen dat vandaag hier ook opnieuw doen.

13.03 Minister **Petra De Sutter**: Mevrouw de voorzitter, wij hebben in de commissie inderdaad de punten besproken. Ik zal dus niet te uitvoerig spreken.

Niettemin wil ik nog even benadrukken dat de delegatie aan de Koning echt wel het doel heeft om de meer technische en praktische uitwerking te beschrijven, teneinde de wet niet te overbelasten met zaken die trouwens in de toekomst nog kunnen veranderen. Wij weten dat wij ter zake praten over een domein dat snel kan evolueren.

Ik heb in de commissie een aantal voorbeelden gegeven van wat in de

plus en retard et c'est pourquoi on doit donc demander l'urgence.

Les petites entreprises ne disposent généralement pas de l'expertise, de la main-d'œuvre et des moyens adéquats pour répondre aux exigences en matière d'accessibilité. Nous devons les prémunir contre une charge de travail trop élevée, mais une exemption entraîne le risque de l'émergence de disparités dans l'accessibilité des services de médias audiovisuels. L'intérêt des personnes en situation de handicap doit donc être mis en balance avec celui des microentreprises. Il n'est évidemment pas facile de trouver un bon équilibre en la matière.

La ministre a indiqué que l'exonération pour les microentreprises découlait de la directive accessibilité de l'Union européenne. Des exclusions et des exonérations seront prévues pour les fournisseurs qui peuvent démontrer que le respect de ces réglementations imposerait une charge disproportionnée, mais comment déterminer cela?

Plusieurs éléments sont délégués au Roi en raison de leur caractère technique et parce que l'on souhaite que la loi reste lisible. Il semble que les arrêtés royaux soient presque prêts et qu'ils seront soumis au Conseil d'État après le vote du projet de loi. Il semble donc que certains dispositifs n'aient pas été élaborés à temps. Est-ce la raison pour laquelle ils ont été repris dans des arrêtés royaux?

Nous nous abstiendrons lors du vote sur les deux projets.

13.03 **Petra De Sutter**, ministre: La délégation au Roi a bien pour but de définir les aspects plus techniques et pratiques de la mise en œuvre afin de ne pas surcharger la loi d'éléments qui pourraient d'ailleurs encore changer. J'ai donné plusieurs exemples de ces points techniques en commission.

koninklijke besluiten zal komen. Misschien moet ik ze hier vandaag niet opnieuw geven.

Mijnheer Gilissen, het betekent echter echt wel dat het geen kwestie is van te laat zijn om een en ander in de wet in te brengen. Het is een beslissing geweest die logisch en rationeel is. U zult zich de details herinneren van de koninklijke besluiten die meteen naar de Raad van State zullen worden gestuurd. Er is dus geen bijkomende vertraging.

Ook inzake de micro-ondernemingen wil ik nog even benadrukken dat die bepaling uit de richtlijn komt en dat het enkel gaat over micro-ondernemingen die diensten leveren en niet micro-ondernemingen die producten leveren. Een en ander is dus echt wel heel goed omschreven. Het gaat om ondernemingen met minder dan tien werknemers en/of met een jaarlijks balanstotaal van minder dan 2 miljoen euro. Zij kunnen evenwel ook altijd nog op vrijwillige basis de in de tekst beschreven voorschriften toepassen. Dat is dus een goed compromis.

Il s'agit d'une décision logique et rationnelle et il n'est pas question d'un retard supplémentaire. La disposition relative aux microentreprises provient également de la directive, qui concerne uniquement les microentreprises qui fournissent des services et donc pas des produits. Il s'agit d'entreprises comptant moins de 10 travailleurs et/ou dont le total du bilan annuel n'excède pas 2 millions d'euros. Toutefois, les entreprises peuvent toujours décider d'appliquer volontairement les prescriptions définies dans le texte. Il s'agit par conséquent d'un bon compromis.

Mevrouw de voorzitter, ik zal het daarbij laten.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3412/3)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3412/3)**

Le projet de loi compte 10 articles.
Het wetsontwerp telt 10 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 10 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 10 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

[14] Projet de loi portant modification de la loi du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques, en vue de la transposition partielle de la directive (UE) 2019/882 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 relative aux exigences en matière d'accessibilité applicables aux produits et services (3413/1-3)

[14] Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, ter gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (3413/1-3)

Discussion générale ***Algemene bespreking***

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Verhelst, rapporteur, verwijst naar het schriftelijk verslag.

14.01 Michael Freilich (N-VA): Onderhavig wetsontwerp geeft heel veel delegaties aan de Koning. Aangezien wij niet zo veel houden van de Koning, inzonderheid de vele delegaties die de Koning worden gegeven, zullen wij ons onthouden.

14.01 Michael Freilich (N-VA): Dans ce projet de loi, de nombreux aspects sont délégués au Roi. Nous ne l'aimons pas – et par cela, je ne vise pas sa personne, mais bien le fait de lui déléguer autant. C'est pourquoi nous nous abstiendrons.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3413/3)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3413/3)**

Le projet de loi compte 5 articles.
Het wetsontwerp telt 5 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 5 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 5 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

15 **Projet de loi modifiant la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail et la loi du 8 avril 1965 instituant les règlements de travail en ce qui concerne la coïncidence des vacances annuelles et de l'incapacité de travail (3370/1-5)**

15 **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten en de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen met betrekking tot de samenloop van jaarlijkse vakantie en arbeidsongeschiktheid (3370/1-5)**

Discussion générale **Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De rapporteur, de heer Van der Donckt, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)
Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(3370/5)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3370/5)**

Le projet de loi compte 6 articles.
Het wetsontwerp telt 6 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 6 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 6 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

16 **Projet de loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité en ce qui concerne la surcharge pour le câble (3390/1-5)**

16 **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de kabeltoeslag (3390/1-5)**

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De rapporteur, de heer Warmoes, verwijst naar het schriftelijk verslag.

16.01 **Kurt Ravyts (VB):** Mevrouw de voorzitter, ik zou graag hebben dat de minister aanwezig is voor de bespreking van het wetsontwerp. Dat is toch het minste wat we mogen verwachten.

De **voorzitter**: Ik stel voor om even te wachten. Ze is onderweg.

De vergadering wordt geschorst om 16.42 uur.
La séance est suspendue à 16 h 42.

De vergadering is geschorst.
La séance est suspendue.

De vergadering wordt hervat om 16.49 uur.
La séance est reprise à 16 h 49.

De vergadering is hervat.
La séance est reprise.

16.02 **Bert Wollants (N-VA):** Vandaag bespreken we het ontwerp om de kabeltoeslag te kunnen indexeren. Dat is een deel van een grotere maatregel, maar een maatregel die om deze reden specifiek door de Kamer zal moeten worden goedgekeurd. Het probleem dat zich daarbij wel stelt, is dat we moeten vaststellen dat het een maatregel is die natuurlijk maar in één richting werkt.

16.02 **Bert Wollants (N-VA):** Force est de constater que le mécanisme proposé ne fonctionne que dans un sens. Le gouvernement souhaite rendre possible une indexation su-

Concreet wil men ervoor zorgen dat er rekening kan worden gehouden met het feit dat een hogere indexering voor die kabeltoeslag mogelijk moet zijn dan die die is meegerekend door de verschillende mensen die hebben geïnvesteerd in dat windmolenpark. Daar gaat men ervan uit dat 2 % een redelijk verhaal is, maar dat door de huidige omstandigheden de hogere indexering mogelijk moet zijn, gelinkt aan de inflatie, waar men ervoor kiest een 70/30-verhouding te hanteren. Dat wil zeggen dat 30 % van de kostprijs zou kunnen worden geïndexeerd, dat men ervan uitgaat dat dat gelinkt is aan de onderhoudskosten die nodig zijn in dat verhaal.

Het valt op dat de regering ervoor heeft gekozen om zowel voor de offshorewindparken zelf als voor de kabel exact dezelfde verdeling te houden, terwijl het toch wel moeilijk begrijpbaar is dat voor een windpark met heel veel bewegende onderdelen, met heel veel noden aan onderhoud en dergelijke, er in verhouding dezelfde onderhoudskosten zouden zijn als voor een kabel die op de zeebodem ligt.

Wij denken dat daarin differentiatie moet zijn. Wij kunnen geen studie van de CREG terugvinden die een aparte inschatting maakt van de onderhoudskosten voor de kabel. Dat doet ons vermoeden dat men gemakkelijks halve het geheel heeft genomen, dat men heeft gezegd dat die windparken een 70/30-verhouding betreffen en dat men daarom in de hele deal van de windparken voor die offshorekabeltoeslag ervoor gekozen heeft om een 70/30-verhouding te hanteren.

Dat is volgens ons niet de juiste aanpak. Volgens ons moeten die cijfers apart worden vergeleken. Dat is volgens ons in dezen niet gebeurd. Het is voor ons ook niet zo dat omdat de CREG een advies heeft gegeven en de regeling zou steunen, wij daarbij geen kritische vragen meer kunnen stellen. Wij denken dat dit de kostprijs hoger zal maken dan noodzakelijk. In die zin mag daar best wat aandacht naar gaan, om te bekijken hoe dat moet gebeuren.

Het tweede element is natuurlijk het volgende. Er is standaard rekening gehouden met een indexering van 2 %. Uiteraard weten wij dat we de voorbije jaren een aantal momenten hebben gehad dat de effectieve inflatie veel lager was dan 2 %, bijvoorbeeld tijdens de coronaperiode zijn er zulke periodes geweest. Daarmee is geen rekening gehouden in dit voorstel. Het is nogal onevenwichtig om in de ene richting te zeggen dat op het moment dat men over die 2 % gaat, men het zal compenseren in de voorgestelde regeling, maar dat op de momenten dat men onder de 2 % blijft, men helemaal niets zal doen en het een verworven recht is dat die 2 % ermee in zit. Dat lijkt ons niet de goede manier van werken.

Om die redenen denken wij dat de regeling onvoldoende onderbouwd is om op onze goedkeuring te kunnen rekenen.

16.03 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, collega's, zoals de heer Wollants al opmerkte maakt onderhavig wetsontwerp deel uit van een groter geheel. Ik wil daarom ook even uitzoomen op de toekomstige energievisie. De Ecolo-Groenfractie vindt dat dat een lange-termijnvisie moet zijn. Men moet denken op de lange termijn en handelen op korte termijn. Op die manier kunnen en moeten we het energielandschap vormgeven. Daarom moeten we aandacht hebben voor de bevoorradingszekerheid en de betaalbaarheid. Zijn woning verwarmen

périerue à l'indexation standard prévue de 2 % en ce qui concerne la surcharge pour le câble. L'option choisie est celle d'une proportion 70/30, ce qui signifie que 30 % du prix peuvent être indexés. Ce pourcentage est lié aux nécessaires frais de maintenance.

Pour les parcs éoliens offshore, le gouvernement applique la même proportion que pour le câble. Il est difficilement compréhensible qu'on parte du principe que les besoins de maintenance d'un câble déposé sur le fond marin soient aussi importants que ceux d'un parc éolien. Aucune étude de la CREG ne comporte une évaluation séparée des coûts de maintenance du câble. Nous avons l'impression que l'on a appliqué par facilité la proportion 70/30 des parcs éoliens à la surcharge pour le câble offshore. Selon nous, il faudrait agir de manière plus différenciée à cet égard.

Ce n'est pas parce que la CREG soutiendrait la mesure, que nous ne serions pas autorisés à poser des questions critiques à cet égard. Nous craignons vraiment qu'elle ne rende le coût plus élevé que nécessaire. L'indexation standard est de 2 %. Au cours des années précédentes, et notamment lors de la période covid, l'inflation était parfois beaucoup plus faible. Cela n'est pas pris en compte. Prévoir une compensation lorsque l'inflation dépasse les 2 % et ne rien faire lorsqu'elle est inférieure à ce taux n'est pas une démarche équilibrée. Les 2 % sont donc un droit acquis.

Le régime proposé n'étant pas suffisamment étayé, nous ne pourrions le soutenir lors du vote.

16.03 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Ce projet de loi cadre avec la vision énergétique future globale. Nous devons façonner le paysage énergétique en réfléchissant à long terme et en agissant à court terme, en mettant l'accent sur la sécurité

in de winter en het licht aandoen bij het vallen van de avond is geen luxe, maar een basisbehoefte.

Daarnaast moet via energie ingezet worden op de vermindering van de CO₂-uitstoot. We worden dagelijks geconfronteerd met extreme weersomstandigheden, gebroken hittestatistiek, overstromingen en bosbranden. De tol van de klimaatverandering is hoog. De media kopten afgelopen week nog dat er meer dan 60.000 hittegerelateerde sterfgevallen waren in Europa in de zomer van 2022.

Collega's, er is maar één weg vooruit en dat is een beleid waarin we de klimaatverandering een halt toeroepen. Dat gaat dan niet alleen over de verre toekomst, maar ook over het heden. Als u zich afvraagt wat dat te maken heeft met het voorliggende wetsontwerp, dan kan ik u zeggen dat het ongelooflijk veel daarmee te maken heeft. Het gaat namelijk over winning van windenergie op zee en die windenergie maakt deel uit van de energiemix.

Voor onze fractie is het ook belangrijk dat overwinsten worden afgeroomd en daarvoor ligt er nu een mooi en evenwichtig ontwerp ter goedkeuring. De omschakeling naar een *two-way contract for difference* voor de eerste zone voor windenergie op zee, waarvan de indexering van de kabeltoeslag een onderdeel is, is een belangrijke evenwichtsoefening. Enerzijds moet men die belangrijke sector ondersteunen en dus op lange termijn zekerheid bieden, anderzijds moet men ervoor zorgen dat die sector vrijwillig hoge winsten terugbetaalt.

Het akkoord is er gekomen met instemming van alle partijen en dat succes mag beklemtoond worden. Tijdens de besprekingen van het ontwerp in de commissie werd duidelijk dat de CREG, die eerder al gewaarschuwd had dat er een regelgevend kader nodig was, input heeft gegeven en dat ook de Europese Commissie gedurende het hele proces actief betrokken is geweest.

De reden waarom onze fractie het wetsontwerp steunt, is omdat enerzijds de overwinsten belast worden en er anderzijds investeringszekerheid wordt geboden aan een sector die ons land heel hard nodig heeft voor zijn energietransitie.

16.04 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, in de toelichting bij het wetsontwerp wordt de invoering van een gedeeltelijk indexeringsmechanisme voor de kabeltoeslag expliciet gekoppeld aan de hervorming van het ondersteuningsmechanisme voor de vijf jongste windparken.

Ondertussen is de hervorming van het steunregime in koninklijke besluiten gegoten en is het op 1 juni in werking getreden. Men voerde een *two-way contract for difference* in. Als gevolg van de energiecrisis werd vastgesteld dat ook bij de offshoresector overwinsten worden gerealiseerd. Stel u voor. Het komt erop neer dat overwinsten in de sector op een structurele wijze zouden worden voorkomen door de invoering van een plafond. U hebt aangegeven dat op die manier dit jaar 190 miljoen euro naar de Staat terug zou vloeien.

Op zich is dat een goede zaak, maar tegelijk stelt de regering dat de sector te hard wordt getroffen door de energiecrisis en dat er nood is aan een alomvattend en evenwichtig plan om de sector verder te laten ontwikkelen.

de l'approvisionnement, l'accessibilité financière et la réduction de CO₂. Nous sommes quotidiennement confrontés à des phénomènes météorologiques extrêmes, à des records de chaleur et à des incendies de forêt. La seule politique possible est celle qui met fin au changement climatique. L'énergie éolienne en mer en est un aspect.

Pour mon groupe, il est important d'écrêter les surprofits. La proposition allant dans ce sens qui nous est soumise aujourd'hui est séduisante et équilibrée. Le passage à un *two-sided contract for difference* constitue un exercice d'équilibre important. Nous devons soutenir le secteur de l'énergie éolienne, mais également veiller à ce que ce secteur restitue volontairement les bénéfices élevés. Le fait qu'un accord ait été trouvé avec l'assentiment de toutes les parties peut être considéré comme un succès. Tant la CREG que la Commission européenne ont été associées au processus.

Nous soutenons le projet parce qu'il taxe les surprofits tout en garantissant la sécurité des investissements.

16.04 Kurt Ravyts (VB): L'introduction d'un mécanisme d'indexation partielle pour la surcharge pour le câble est reliée à la réforme du mécanisme de soutien pour les cinq parcs éoliens les plus récents.

Les surprofits réalisés dans le secteur des parcs éoliens en mer seront écrémés grâce à l'introduction d'un plafond. De cette manière, 190 millions d'euros seront reversés au Trésor dans le courant de cette année. C'est une bonne chose, mais en même temps, le gouvernement considère que le secteur est trop fortement touché par la crise énergétique et qu'il doit être sou-

Dat plan moet, samengevat, zorgen voor de financiële gezondheid van de sector. Er werd dus beslist om de LCOE op basis waarvan de steun aan de windparken wordt bepaald, gedeeltelijk te indexeren voor 30 % indien de inflatie hoger stijgt dan 2 % per jaar, maar – daarover gaat het in het voorliggende wetsontwerp zeer concreet – dezelfde gedeeltelijke indexering wordt beoogd voor de kabeltoeslag, eigenlijk dus een kabelsubsidie, en daarvoor dient de elektriciteitswet te worden aangepast. Daarom staan wij hier vandaag.

Mevrouw de minister, zoals ik in de commissie al uitgebreid eraan herinnerde was de creatie van een stabiel investeringsklimaat voor de offshoresector in België een werk van zeer lange adem. Op zich heeft dat niets te maken met uw beleidskeuzes in deze legislatuur, maar wel met de beslissingen van uw voorgangers en van voorgaande regeringen. Nationale ondersteuningsmechanismen hebben een essentiële rol gespeeld in de ontwikkeling van projecten waarbij elektriciteit wordt geproduceerd uit hernieuwbare energiebronnen. De paarse regeringen zorgden er destijds voor dat de prijs voor groenestroomcertificaten alleen maar stelselmatig werd verhoogd en dat de garantietijd voor uitbetaling gewoonweg werd verdubbeld. Het groenestroomcertificatensysteem heeft de energiefactuur van de Vlamingen de voorbije 15 tot 20 jaar substantieel bezwaard. De kabeltoeslag was een subsidie die nog eens boven op de groenestroomcertificaten kwam. Niemand zal dat hier ontkennen. Zowel collega Dedeker als de Vlaams Belangfractie hebben dat doorheen de jaren ook hier in het halfroond altijd gehekelde.

In onze buurlanden werd het toewijzingsproces voor de domeinconcessies en meteen ook voor de subsidies veel eerder omgevormd tot een competitief biedproces, waardoor een grotere kostendaling kon worden bewerkstelligd dan in België. Het heeft tot de regering-Michel I moeten duren, een regering zonder socialisten en groenen, voordat er sprake was van de toekenning van de domeinconcessies via een biedproces, maar van het concept van de groenestroomcertificaten, een ondersteuning per megawattuur, werd nooit afgestapt.

Bovendien werd de vraag naar certificaten dan nog eens kunstmatig gecreëerd via opgelegde quota aan in te leveren certificaten. We zijn de Turteltaks nog niet vergeten.

Ook met betrekking tot de financieringsmethode van de subsidiëeringskosten, namelijk via de energiefactuur, werd er lange tijd niet bewogen. Ere wie ere toekomt, men heeft zich pas tijdens deze legislatuur ernstig beziggehouden met het federale gedeelte van de energiefactuur. De minister stelde in dit verband dat het gedeeltelijke indexeringsmechanisme op de kabeltoeslag geen impact zou mogen hebben op de factuur van de eindafnemer, zie de energienorm, en de hoogte van de accijns die wordt afgestemd op het niveau van 2021.

Collega Wollants en mevrouw de minister, u zult echter begrijpen dat onze fractie het verleden niet zomaar kan uitgommen. U kunt het hier straks weliswaar betwisten, maar via het groenestroomcertificatensysteem gecombineerd met een gegarandeerde vaste minimaankoop-prijs voor die certificaten, werd de offshoresector in het verleden nu niet bepaald misdeeld in dit land.

De bewustwording rond mogelijke oversubsidiëring bij hoge elektriciteitsprijzen is met horten en stoten gegroeid. De invoering van het con-

tenu. Le coût actualisé de l'électricité (*levelized cost of electricity* – LCOE), qui détermine le soutien aux parcs éoliens, est indexé à 30 % si l'inflation dépasse les 2 %. La même indexation s'applique à la surcharge pour le câble.

La création d'un climat d'investissement stable pour le secteur offshore a une longue histoire, dans laquelle les mécanismes de soutien nationaux ont joué un rôle essentiel. Les certificats verts de l'ancien gouvernement vert violet ont beaucoup alourdi la facture énergétique des Flamands. La surcharge pour le câble est venue s'ajouter à cela en tant que subvention. Tout comme M. Dedeker, nous l'avons toujours dénoncé dans cet hémicycle.

Le gouvernement Michel s'est efforcé d'attribuer les concessions domaniales par le biais d'un processus concurrentiel de remise d'offres, comme dans les pays qui nous entourent, mais le concept des certificats verts n'a jamais été abandonné.

Pendant longtemps, rien n'a été entrepris non plus concernant le financement des subventions par le biais de la facture d'énergie. Ce n'est qu'au cours de cette législature que le gouvernement s'est sérieusement penché sur la partie fédérale de la facture d'énergie. La ministre a indiqué que le mécanisme d'indexation partielle applicable à la surcharge pour le câble ne devrait pas avoir d'incidence sur la facture du client final. Le niveau des accises est aligné sur le niveau de 2021. Nous ne pouvons toutefois pas effacer simplement le passé. Le secteur offshore a été généreusement servi grâce aux certificats verts.

On s'est rendu compte, petit à petit, qu'il y avait un risque de sursubsidiation si les prix de l'électricité atteignaient un niveau élevé. L'introduction du concept du LCOE était l'expression d'une prise de conscience, mais il a d'abord été décidé

cept LCOE was een uiting van voortschrijdend inzicht, maar de ondersteuningstermijn bleef aanvankelijk behouden op 20 jaar, al werd die nadien wel met enkele jaren ingekort.

In verband met de offshore dateert ook de rol van de CREG eigenlijk, bekeken in een tijdtabel, van vrij recent. De CREG heeft overigens de voorbije jaren al gewezen op de onduidelijkheid omtrent de aansluitingskosten, meer bepaald de investeringskosten voor de aansluitingsinstallaties, waar de domeinconcessiehouders nogal creatief mee omsprongen. Voor de CREG was het zeer moeilijk om de correcte bedragen in te schatten.

Inzake de kabelsubsidie, die hier nu voorligt, hebben wij ons met Vlaams Belang in de commissie aangesloten bij de bezorgdheden van collega Wollants, meer bepaald over de verhouding tussen de investeringsuitgaven en de exploitatie-uitgaven van de kabels. Ook voor ons is onvoldoende bewezen dat het percentage van 30 % exploitatie-uitgaven echt gerechtvaardigd is. Dat de CREG uiteindelijk mee aan de onderhandelingsstafel zat voor deze overeenkomst met de sector is voor ons geen doorslaggevend element om hier zomaar kritiekloos in mee te gaan.

Wij zijn ons ervan bewust dat het bereiken van een kostenefficiënt ondersteuningsniveau een delicate oefening is, waarbij er een evenwicht gevonden moet worden tussen het aanmoedigen van investeringen en het voorkomen van oversubsidiëring. Offshore windenergie behoeft zeker niet langer een teveel aan subsidies, geen enkele technologie trouwens. Wij staan daarom ook niet helemaal kritiekloos tegenover het met een nucleaire exploitant bereikte akkoord over de levensduurverlenging van twee kerncentrales. Wie intellectueel eerlijk is, ziet dat het ook daar gaat om ondersteuning.

Mevrouw de minister, ik zetel nu ruim vier jaar in het Parlement. Wat mij in de voorbije jaren sterk opgevallen is, is het gebrek aan nuchterheid en aan rationaliteit in het omgaan met wat uiteindelijk niet meer dan technologieën voor energieproductie zijn. Windturbines, offshore en onshore, zijn industriële installaties, geen levende wezens, laat staan menselijke wezens. Ik ben een aandachtig volger van uw Facebook- en Twitteraccount, mevrouw de minister. Ik weet niet of u die berichten zelf schrijft, maar wellicht maakt u zelf wel de keuze welke boodschappen erop komen. Dat vermoed ik toch. Enkele weken geleden konden wij lezen dat u doopmeter bent van de Groenewind, een onderhoudsschip voor de offshore windenergie. Waarom moet een onderhoudsschip voor offshore windturbines in godsnaam een doopmeter of een dooppeter hebben? Waarom moet er iedere keer bij ideale weersomstandigheden in de verf worden gezet dat het een recordweekend was voor de energietransitie, dat zon en wind tijdelijk bijna 100 % van de vraag dekten en dat de stroomprijzen negatief waren. Het gaat toch over technologie? Het gaat toch niet over een of andere sportprestatie in de Tour de France?

Stel dat er na de verkiezingen een minister van Energie zou komen, bijvoorbeeld de heer Wollants, die de nucleaire productie meer genegen is dan u, mevrouw de minister. Dan kan ik mij toch niet voorstellen dat de heer Wollants iedere keer als de twee overblijvende kerninstallaties in Tihange en Doel in onderhoud waren op een semireligieuze manier zou twitteren dat het onderhoud van Tihange en Doel geslaagd is. Hij zou toch niet aankondigen dat hij dooppeter van die onderhoudsploeg

de maintenir la période de soutien à 20 ans, même si elle a par la suite été raccourcie de quelques années.

Le rôle de la CREG en matière d'énergie offshore est relativement récent. Elle ne disposait pas d'informations suffisantes pour estimer correctement les coûts de raccordement des concessionnaires. Mon groupe est également préoccupé par le rapport entre les dépenses d'investissement et les dépenses d'exploitation pour les câbles. Le fait que la CREG ait participé à la négociation de l'accord ne nous donne pas l'assurance que le taux de 30 % des dépenses d'exploitation est justifié. Trouver un équilibre entre l'encouragement des investissements et la prévention d'un excès de subventionnement est évidemment un exercice périlleux, mais aucune technologie ne devrait être subventionnée à l'excès.

En ce qui concerne la production d'énergie durable, un manque de bon sens et d'esprit raisonnable me frappe. La ministre a annoncé fièrement sur Twitter être la marraine du Groenewind, un navire qui a pour mission d'assurer la maintenance des éoliennes offshore. Et chaque fois que les conditions météorologiques sont favorables, il faut mettre en exergue la quantité d'énergie verte produite par ces éoliennes. Pourquoi est-ce nécessaire, au juste? Nous n'avons pas la même fierté lorsque les centrales nucléaires subissent un entretien ou tournent à plein régime, si? Je trouve étrange que l'on parle de ces technologies comme d'êtres humains avec qui on entretient une sorte de relation émotionnelle.

La subvention pour le câble s'ajoute encore au système des certificats verts. Elle n'a jamais emporté notre adhésion. Pour des raisons de principe, nous ne soutiendrons pas ce projet de loi.

is? Ik kan mij dat niet voorstellen.

Ik kan mij ook niet voorstellen dat hij zou zeggen: "Kijk eens aan, beste Belgen, de kerncentrales moeten al maandenlang niet worden stilgelegd en ze produceren permanent. Het is een mirakel." Ik denk niet dat hij dat als minister in de verf zou zetten als een soort mirakel. Het is dus zeer merkwaardig. Agalev, de voorloper van Groen en de ecologische beweging in het algemeen, sproot voort uit een soort christelijk geïnspireerde beweging die sterk gelooft in de maakbaarheid van de wereld. Daar ligt ongetwijfeld een van de verklaringsmodellen. Het is voer voor cultuurpsychologen, maar na vier jaar vind ik het nog altijd zeer bevreemdend dat er over technologieën bijna wordt gesproken alsof het menselijke wezens betreft, waarmee men een soort emotionele – uiteraard geen erotische – relatie heeft.

Terug naar de essentie van vandaag, ter afsluiting. De kabelsubsidie is een subsidie die nog eens boven op het certificatensysteem komt. Dit heeft nooit onze goedkeuring weggedragen. Om principiële redenen zullen we dit wetsontwerp niet kunnen goedkeuren.

16.05 Christian Leysen (Open Vld): Wij hebben deze week het energiebeleid in de commissie voor Energie besproken, op basis van de studie van Elia, waar alle partijen het eens waren over het feit dat er nood is aan een goed onderbouwd langetermijnplan. Zoals mevrouw Buyst zei, moet dat de essentie zijn. Dat betekent ook dat we verder moeten denken dan tien jaar en ook verder dan elektriciteit, de studie van Elia en Fluxys. We moeten zonder vooringenomenheid en zonder oogkleppen alle opties durven te bekijken die ons brengen naar een koolstofarmere energieproductie.

Ik begrijp dat dit voor sommigen een moeilijk thema is, maar het is de verdienste van de minister dat zij dit akkoord samen met de eerste minister heeft gesloten. Ik ben ook blij dat de regering denkt aan nieuwe vormen van kernenergie, mits een aantal voorwaarden.

Wij verwachten dat de minister nu met de nodige wetsontwerpen komt, maar zoals de premier zegt is dit een werk dat ook de volgende jaren zal moeten worden voortgezet. De volgende regeringen zullen dus moeten bekijken hoe ze de gap die nog altijd bestaat zullen opvullen.

Het energiebeleid is natuurlijk ook een zaak, zeker voor liberalen, waarin er ruimte moet zijn voor echt ondernemerschap in een concurrentiële omgeving, ook tussen de verschillende energievormen. Daarin moet men natuurlijk een evenwicht vinden. Als men wil dat bedrijven gemakkelijk overstappen, dan willen zij daarvoor een aantal garanties. Dat noemt men *business for rent*. Als men veel subsidieert, dan steken de overwinsten de ogen uit. In dit ontwerp heeft men een evenwicht willen vinden, maar we moeten wel kritisch blijven kijken naar die balans tussen subsidies en het afkomen van overwinsten.

Ik wil ook hulde brengen aan Philippe De Backer, die ook de moed heeft gehad om daar kritisch naar te kijken. Wij moeten kritisch kijken naar subsidiepolitiek, maar wij moeten ook aanvaarden dat ondernemingen die investeren en die het risico ten volle op zich nemen en soms een aantal jaren verliezen leiden, ook winsten kunnen maken.

Wij zullen dit goedkeuren en kijken naar het werk dat deze regering verder moet uitvoeren met het zicht op de toekomst. Dat zal ook moeten

16.05 Christian Leysen (Open Vld): Tout le monde s'accorde à dire que nous avons besoin d'un plan à long terme bien étayé dans le cadre de notre politique énergétique. Nous devons voir plus loin que les dix prochaines années et plus loin que l'électricité. Nous devons oser examiner toutes les options de production d'énergie pauvre en carbone. L'accord avec ENGIE est à mettre au crédit de la ministre et du premier ministre. Je suis ravi que le gouvernement envisage également de nouvelles formes d'énergie nucléaire. Les gouvernements suivants devront poursuivre la démarche.

La politique énergétique doit également laisser la place à un véritable esprit d'entreprise dans un environnement concurrentiel, y compris entre les différentes formes d'énergie. Les entreprises qui effectuent la transition doivent bénéficier de garanties suffisantes, mais il ne faut pas non plus subventionner plus que nécessaire. Ce projet tente de trouver un équilibre entre les subventions et l'écroulement des surprofits. À l'époque, le secrétaire d'État Philippe De Backer avait déjà jeté un regard critique sur la politique de subventionnement. Nous devons toutefois accepter que les entreprises qui investissent et prennent des risques puissent

worden voortgezet met een open blik door de volgende regering.

également réaliser des bénéfices à terme.

Nous soutiendrons ce projet. Ce gouvernement et le suivant devront poursuivre ce travail dans un esprit d'ouverture.

16.06 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mijnheer Wollants, u hebt gezegd dat dit slechts in één richting werkt. Misschien hebt u het anders bedoeld dan hoe het is overgekomen. Ik verwijz daarvoor ook naar de uiteenzetting van mevrouw Buyst. Dit hele voorstel kadert immers in een bredere aanpak. Een klein deel daarvan moeten we met wetgevend werk regelen en een ander deel wordt via koninklijke besluiten geregeld. We hebben het echter uitgebreid gehad over het geheel van dit alles. Dit hele werk is er net op gericht om het niet in één richting te laten werken.

Het is immers naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en de extreme volatiliteit die we gezien hebben, niet alleen op het vlak van elektriciteit, dat we beslist hebben om de risico's anders te verdelen. We verdelen ze nu opnieuw, op een eerlijke manier, tussen de sector en de overheid. We kijken daarbij niet alleen naar de kosten, maar ook naar de opbrengsten.

Dat is de reden waarom we een bestaand subsidiemechanisme, aangemeld en goedgekeurd bij de Europese Commissie, hervormd hebben naar een nieuw subsidiemechanisme: een *two-way contract for difference*. Daarbij bieden we investeerders de garantie dat de uitgangspunten overeind blijven van op het moment dat ze hun bod deden om mee te dingen naar een van de loten. Als deze echter leiden tot overwinsten, vloeien deze automatisch terug naar de Belgische Staat. Niemand heeft hier vandaag de bedragen genoemd, maar voor dit jaar gaat dat over 190 miljoen euro.

Ik heb in de commissie ook uitgebreid toegelicht dat het hele systeem opnieuw met de Europese Commissie is besproken en dat een van de redenen waarom de Europese Commissie het niet langer als een issue beschouwde en het voor haar in orde was, was dat een en ander binnen de bestaande enveloppe bleef. Wat hier dus is beweerd over hogere kostprijzen dan noodzakelijk en over hoge prijzen, spreek ik objectief tegen.

Mijnheer Wollants, inzake de indexering in geval van inflatie boven 2 % merk ik op dat de indexeringsformule effectief elk jaar loopt. Elk jaar wordt ze uitgevoerd. Wanneer die inflatie vele jaren na elkaar 1 % bedraagt, zal uiteindelijk ook worden uitgekomen bij de originele LCOE. Er dient dus enige nuance te worden gebracht bij de uiteenzettingen die hier zijn gegeven.

Mevrouw Buyst heeft de vraag gesteld waarom het ontwerp belangrijk is. Er zijn in het kader van de energiecrisis ten aanzien van heel veel sectoren inspanningen gebeurd. Er is bekeken welke risico's er waren alsook of er zaken moesten worden herbekeken. Hier was er een heel goede reden om dat te doen. Het gaat hier over 2,2 gigawatt die operationeel is in de Belgische Noordzee, wat een erg belangrijke bijdrage levert aan onze bevoorradingszekerheid. Wij zullen daarmee ook geen

16.06 **Tinne Van der Straeten**, ministre: M. Wollants a dit que le mécanisme ne fonctionnait que dans un sens, mais ce projet s'inscrit dans une approche plus large d'adoption de mesures qui seront principalement réglées par des arrêtés royaux et qui tendent précisément à ne pas faire fonctionner le mécanisme uniquement dans un seul sens.

En raison de la guerre en Ukraine et de l'extrême volatilité du marché de l'énergie, nous avons décidé de prévoir une répartition plus équitable des risques entre le secteur et l'État, en prenant en compte non seulement les coûts mais aussi les recettes.

Avec le nouveau mécanisme de subvention, nous offrons aux investisseurs les garanties nécessaires, mais les surprofits reviennent automatiquement à l'État belge. Pour cette année, il s'agit de 190 millions d'euros. La Commission européenne a donné son approbation parce que tout se fait dans le cadre du même budget. Je contredis donc tout ce qui a été dit au sujet de l'augmentation des prix.

En cas d'inflation supérieure à 2 %, la formule d'indexation sera appliquée chaque année. Si l'inflation est de 1 % pendant plusieurs années consécutives, le LCOE d'origine sera finalement atteint.

Il est question de 2,2 GW d'énergie éolienne en mer et donc d'une contribution significative à notre sécurité d'approvisionnement. Nous ne voulons pas prendre de risques. C'est pourquoi nous avons élaboré, en collaboration avec la CREG, un nouveau mécanisme de subvention équilibré.

risico nemen. Net zoals wij op andere vlakken geen risico's nemen, zullen wij dat ook hier niet doen. Wij hebben ter zake samen met en op voorstel van de CREG een nieuw en evenwichtig voorstel uitgewerkt.

Ten tweede, mijnheer Ravyts, u had gisteren al aangekondigd dat u vandaag een bijzondere uiteenzetting zou geven op basis van mijn communicatie op de sociale media. Mijnheer Ravyts, een schip dopen is een traditie die al bestaat sinds het oude Egypte. In het oude Egypte en in het oude Griekenland is dat een traditie die bijna zo oud is als de beschaving zelf. Mijnheer Ravyts, er is niks mis met het in eer houden van tradities. Onze schepen bij Defensie worden gedoopt. De Belgica is gedoopt. Zelfs de Titanic was gedoopt. Het dopen is om goede vaart, behouden vaart en goede wind toe te wensen. De Titanic is de uitzondering die de regel bevestigt.

Alle gekheid op een stokje, het is wel een eer om als minister van Energie doopmeter te zijn van een onderhoudsschip voor windmolens op de Noordzee. Het is een schip dat specifiek ontworpen is om in zeer veilige omstandigheden die windmolens op een goede manier te kunnen onderhouden om te vermijden dat men van een CTV-schip helemaal omhoog moet klauteren. Het is een schip dat ontworpen werd met een brug, waardoor de onderhoudsploeg continu op een veilige manier aan de windmolen kan.

Mijnheer Ravyts, de windmolens in de Noordzee hebben zeer hoge beschikbaarheden. De technologie die daarvoor ontwikkeld is, in het design van dat schip, is een technologie die verder wordt geëxporteerd naar het buitenland. Dat is de hele bottomline. De pioniersrol die wij gespeeld hebben in de Belgische Noordzee, is er voor een groot stuk gekomen dankzij Belgische industrie, Belgische ondernemers. Dat mee kunnen uitdragen, als regering, als minister, wil ook zeggen dat wij de industriële kennis, de innovatie en de ondernemers in het buitenland een duw in de rug geven.

Mijnheer Ravyts, ik ben inderdaad een fiere ambassadeur van mijn domein. Ik maak er inderdaad een punt van om positief te communiceren. Energie is voor mij een positief domein. Wij hebben in de commissie vaak moeilijke gesprekken, op een negatieve manier, maar wij mogen niet vergeten dat het dankzij energie is dat onze samenleving draait. Niemand kan zonder, iedereen heeft het nodig, het is een bron van welvaart. Vroeger was dat vuur en steenkool. Vandaag is dat elektrificatie en hernieuwbare elektriciteit.

Wij zijn daarin ook technologie-neutraal. Vanochtend nog heeft de eerste minister Tihange bezocht. Ik kon spijtig genoeg niet meegaan, anders was ik er zeker bij geweest. Hij is daar met eigen ogen gaan bekijken wat dat betekent op het terrein. De brandstof is besteld, de werken zullen aangevat worden, zodat Doel 4 en Tihange 3 effectief beschikbaar zullen zijn in de winter van 2025. Dat werd vanochtend nog eens expliciet bevestigd tijdens het terreinbezoek.

We hebben een aantal weken geleden het eerste stukje waterstofsnelweg bezocht. Dat is het extra stukje pijpleiding gelegd tussen Desteldonk en Opwijk. Na ons is zelfs de Europese Commissaris daarnaartoe gegaan. Wij hebben het eerste batterijpark van België geopend in Wallonië en we hebben zelfs de eer gehad om in Coö, op het moment dat het onderhoud gebeurd is, toen het hele bassin leeg was, in het bassin te staan. Ik ben een fiere minister. Ik ben een fiere ambassadeur

Le baptême d'un navire est une tradition presque aussi ancienne que la civilisation elle-même. Honorer les traditions n'a rien d'anormal. En tant que ministre de l'Énergie, c'est un honneur d'être la marraine d'un navire de maintenance d'éoliennes en mer du Nord. Grâce à la passerelle de ce navire, l'équipe de maintenance peut accéder en permanence et en toute sécurité à nos éoliennes. La disponibilité des éoliennes en mer du Nord est très élevée. Par ailleurs, notre technologie est exportée à l'étranger.

Je suis effectivement une fière ambassadrice de mes domaines de compétences et je mets un point d'honneur à communiquer de manière positive. L'énergie fait tourner notre société. À cet égard, nous sommes également neutres en matière d'énergie. C'est la raison pour laquelle le premier ministre a visité la centrale de Tihange ce matin et nous avons visité le premier tronçon de l'autoroute de l'hydrogène, le premier parc de batteries de Belgique et le bassin de Coö.

Je suis également une fière ambassadrice de notre entrepreneuriat, quelle que soit la technologie utilisée. Nous devons continuer à promouvoir ces aspects positifs. L'étranger a les yeux rivés sur notre approche, qui est basée sur une vision à long terme, avec des entreprises dans notre propre pays capables de façonner certains éléments. Il est important que nous offrions la sécurité d'investissement nécessaire. Lorsque le contexte vient à évoluer, nous sommes également prêts à envisager les possibilités dans un esprit d'ouverture.

La secrétaire d'État au Budget veille de près à ce que l'on n'accorde pas trop de subsides. Il ne fait aucun doute que des adaptations seront encore nécessaires à l'avenir mais il s'agit là d'un exemple positif de mécanisme existant pouvant être adapté sur la base de faits objectifs, sans devoir passer par le tribunal.

van het ondernemerschap dat wij hebben, de beschikbaarheid van onze centrales, wat ook de technologie is vandaag in ons land. Het zijn die positieve aspecten die we ook moeten blijven uitdragen. We gaan een energie-eiland bouwen op de Noordzee. Denemarken zal zelfs zijn eigen energie-eiland herbekijken op basis van hoe wij het aanpakken. Dat is omdat we een beleid hebben met visie op lange termijn en tegelijkertijd in ons eigen land de bedrijven, de industrieën om dat mee vorm te geven. In dat kader is het inderdaad wel belangrijk dat wij de nodige investeringszekerheid bieden. Als de context verandert, zoals in dit geval met de oorlog in Oekraïne, zijn we ook bereid om met open vizier te kijken welke mogelijkheden we daartoe hebben.

Ik kan u verzekeren dat de staatssecretaris van Begroting met een scherp oog toeziet of er niet te veel subsidies gegeven worden en dat wat gegeven wordt effectief datgene is dat noodzakelijk is in het kader van het garanderen van de investering. Ongetwijfeld zullen we in de komende jaren kunnen terugkijken op wat de effectieve impact is van dit systeem. Als er in de toekomst nog wijzigingen zullen nodig zijn, zullen die ook zeker doorgevoerd kunnen worden.

Hier ligt nu wel een positief voorbeeld dat een bestaand mechanisme op basis van objectieve feiten samen met de regulator onder toezicht van de commissie kan worden aangepast, zonder dat er naar de rechtbank moet worden gegaan, zonder dat er ruzie moet worden gemaakt, maar in een goede verstandhouding tussen de partijen rond de tafel.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(3390/5)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3390/5)**

Le projet de loi compte 3 articles.
Het wetsontwerp telt 3 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

17 **Projet de loi modifiant la loi du 27 février 2019 relative à l'échange électronique de messages par le biais de l'eBox (3394/1-8)**

- Proposition de loi modifiant la loi du 27 février 2019 afin que des envois recommandés électroniques puissent être proposés sur la plateforme eBox (1641/1-7)

17 **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox (3394/1-8)**

- Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 betreffende het aanbieden van elektronisch aangetekende zendingen via het eBox-platform (1641/1-7)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
- 1641: Michael Freilich.

**Discussion générale
Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

De rapporteur, mevrouw Verhelst, verwijst naar het schriftelijk verslag. De heer Freilich heeft het woord in de algemene bespreking.

[17.01] Michael Freilich (N-VA): Mevrouw de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, voor u staat een tevreden man. We zullen vandaag stemmen over een belangrijk wetsontwerp. Het zorgt ervoor dat we binnenkort veel goedkoper en handiger aangetekende zendingen, om bijvoorbeeld een contract stop te zetten of om aan vermogensaangifte bij het Rekenhof te doen, zullen kunnen versturen.

Wie daar ervaring mee heeft, weet dat het een beetje een rompslomp is. Men moet het formulier afdrukken, men moet ermee naar het postkantoor en het kost ook wel wat. Een aangetekende zending vandaag kost bijna 10 euro. Daar doen we nu met onderhavige tekst iets aan. Binnenkort zal men digitaal elektronisch een aangetekende zending kunnen sturen naar elke onderneming in dit land en naar de overheid. Dat kost slechts 1 tot 1,5 euro. Fantastisch, een mooie besparing.

Het wetsontwerp is – ik kijk naar de collega's van Groen – ook goed op het vlak van ecologie: geen papier, geen inkt, geen transport meer naar het postkantoor en van het postkantoor naar het distributiecentrum en vandaar naar de bestemming. We maken daar komaf mee.

De nieuwe regeling is ook superhandig: men hoeft de deur niet meer uit. Voor bedrijven is dat natuurlijk ook heel efficiënt. Wat gebeurt er vandaag? Brieven komen binnen en worden meteen gescand, digitaal omgezet dus. Met andere woorden, hiermee zetten we een belangrijke stap.

Weinigen kunnen tegen de maatregelen in het ontwerp zijn. Er was wel één dissonante stem in het verhaal, namelijk die van bpost. Bpost vond in zijn advies mijn voorstel te verregaand, disproportioneel. Het is geen goede zaak dat bpost bijna een monopolie heeft op aangetekende zendingen vandaag. Tien jaar geleden noemde *De Tijd* de aangetekende zendingen al een *cash cow* voor bpost en dat zal niet vreemd zijn aan zijn advies.

We gaan ermee door en ik wil de staatssecretaris hiervoor bedanken. U hebt een goed voorstel niet in de prullenmand gegooid, zoals sommigen doen als iets van de oppositie komt, maar u hebt het gerecycleerd. U bent ermee aan de slag gegaan en vandaag ligt er een wetsontwerp ter stemming. Af en toe kunnen we dus wel samenwerken. Ik kijk zeker naar mevrouw Depraetere, die mij aan het begin van de legislatuur beloofde dat zij goede ideeën zou steunen. Ik weet niet of ik haar moet bedanken of andere collega's. Hoe dan ook, vandaag tonen we dat we

[17.01] Michael Freilich (N-VA): Je suis un homme heureux. Grâce à ce projet de loi, il sera bientôt possible d'envoyer des courriers recommandés à toutes les entreprises du pays et au gouvernement à un prix beaucoup plus avantageux et de manière beaucoup plus conviviale. Cela ne coûtera pas plus d'1 euro à 1,5 euro, au lieu de près de 10 euros aujourd'hui. Cette solution est également positive pour l'environnement: pas de papier, pas d'encre, pas de déplacements. Les entreprises gagnent également en efficacité, puisqu'elles ne doivent plus scanner les lettres entrantes. Rares sont donc ceux qui pourraient s'opposer à cette proposition.

Bpost l'a toutefois jugée trop radicale et disproportionnée. L'entreprise postale dispose en effet d'un quasi-monopole sur les envois recommandés.

Je tiens également à remercier la secrétaire d'État de ne pas avoir jeté notre proposition de loi à la poubelle, mais de l'avoir recyclée. L'opposition et la majorité peuvent donc parfois collaborer. Il s'agit d'un jour mémorable, tant pour la politique que pour les citoyens et l'environnement.

over de grenzen van oppositie en meerderheid heen voor goede ideeën waar de burger, het milieu en de ondernemingen beter van worden, de handen in elkaar kunnen slaan om daar iets mee te doen.

Het is een bijzonder heuglijke dag, zowel voor de politiek als voor de burgers en het milieu. Ik dank u om de tekst straks goed te keuren.

17.02 Barbara Creemers (Ecolo-Groen): Mevrouw de voorzitter, we hebben het niet alleen over de aangetekende zendingen in eBox, maar ook over de uitbreiding van de mogelijkheden van eBox. Uiteraard juichen wij het toe dat men niet meer al zijn aangetekende zendingen moet afdrukken en daarmee, al dan niet met de auto, naar het postkantoor moet rijden.

De eBox zal binnenkort in twee richtingen kunnen worden gebruikt, dus van de overheid naar de burger en van de burger en de bedrijven naar de overheid. Daarbij gaat het niet om een verplichting. Men kan er dus vrij voor blijven kiezen om telefonisch contact te hebben met de overheid, een fysieke afspraak te boeken en om brieven op papier te blijven ontvangen.

Voorzitter: Eliane Tillieux, voorzitter.

Président: Eliane Tillieux, présidente.

Wij mogen inderdaad niet doof zijn voor de bekommernissen in de samenleving over het gebruik van de eBox. Ik las daarover een interessante opinie, gesteund door heel wat consumentenorganisaties, het ABVV, het ACVLB, het ACV, het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding, beweging.net, het Steunpunt voor de Diensten Schuldbemiddeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Christelijke Mutualiteit, de Liberale Mutualiteit, Les Équipes Populaires, Rwadé, Testaankoop en VSZ. Er was ook een heel interessante opinie in het Frans van de organisatie Lire et Écrire, die uitlegde dat voor mensen die niet kunnen lezen of schrijven, of daar heel veel moeite mee hebben, de digitale kloof nog veel groter is. Zij riepen ons op om voorzichtig te zijn met de goedkeuring van het voorliggend ontwerp, omdat zij bang zijn dat de digitale kloof door de uitbreiding van de eBox alleen nog groter zal worden. Ik ben van mening dat het ene het andere niet uitsluit en dat wij zeker voort kunnen met de uitbreiding van de eBox, maar dat wij wel moeten luisteren naar de terechte bezorgdheden in de samenleving. Als wij de mogelijkheden van de eBox uitbreiden, dreigen wij immers de kloof in onze samenleving, die al met twee snelheden gaat, alleen nog te vergroten. Zo zal het moeilijker worden om die kloof te dichten.

Daarom zijn wij ook volmondig akkoord gegaan met het voorstel van de collega's van de PS om de stemming vandaag niet als een eindpunt te zien in het werk rond de digitale kloof, de eBox en alles wat ermee te maken heeft. In september, na het reces, zullen wij een hele dag in hoorzittingen over de problematiek van de digitale kloof luisteren naar de good practices van organisaties die hieromtrent al succesvol hebben gewerkt en, indien nodig, aanbevelingen doen.

Mijn fractie steunt het wetsontwerp dus en staat tegelijk open voor de vraag om gehoord te worden van wie zich zorgen maakt over de digitale kloof.

17.03 Patrick Prévot (PS): Madame la présidente, monsieur le secré-

17.02 Barbara Creemers (Ecolo-Groen): Il ne s'agit pas que des envois recommandés dans l'eBox, mais également de l'extension des possibilités de l'eBox. L'eBox pourra en effet bientôt être utilisée dans deux directions. Il est également important de signaler qu'aucune obligation ne verra le jour. Il restera possible de contacter l'administration par téléphone pour fixer un rendez-vous physique et pour recevoir du courrier papier.

En effet, nous ne pouvons rester sourds aux préoccupations de la société, principalement en ce qui concerne la fracture numérique, qui serait potentiellement aggravée par l'extension de l'eBox. C'est pourquoi une journée d'auditions sur la problématique de la fracture numérique sera organisée en septembre.

Mon groupe soutient donc le projet de loi, mais il est également ouvert à l'appel d'être entendu de la part des personnes qui se préoccupent de la fracture numérique.

17.03 Patrick Prévot (PS): We zullen voor dit wetsontwerp stemmen

taire d'État, pour éviter tout suspens, je dirai d'emblée que nous voterons le projet de loi à l'examen. Ce texte qui permet le développement de l'eBox est conforme à l'accord de gouvernement. Nous soutenons également l'élargissement et l'amélioration de cette eBox.

Cependant, je voudrais profiter de ce dernier passage en séance plénière pour attirer l'attention sur le fait qu'au cours des travaux en commission, plusieurs organisations se sont mobilisées pour faire remonter les préoccupations du terrain, des préoccupations liées à la problématique de la fracture numérique et qu'il convient d'entendre et assurément de solutionner. Je fais ici référence au communiqué diffusé par différentes associations de consommateurs dont le Réseau belge de lutte contre la pauvreté, les trois syndicats et Test Achats, qui se sont réunis sous l'égide de l'ASBL AB-REOC; selon ce communiqué, "la généralisation de l'eBox pour tous les messages et communications officiels des autorités risque d'aggraver la fracture numérique si on n'y prend pas garde".

Je fais également référence à l'association Lire et Écrire qui défend le droit de tous à l'alphabétisation et qui a pointé une série de préoccupations concernant le fonctionnement de l'eBox actuel. Il est ici question de citoyens qui attestent qu'ils n'ont pas marqué leur accord explicite pour l'utilisation de leur eBox et qui ne savent donc pas que les documents arrivent sur cette boîte avec des informations parfois importantes. D'autres citoyens ne sont pas avertis de l'arrivée d'un courrier via leur e-mail personnel ou ne possèdent pas d'adresse mail, ce qui est le plus souvent le cas. D'autres encore ne parviennent pas à désactiver leur eBox, une fois la procédure enclenchée. Il faut savoir que certains hôpitaux notamment envoient leurs factures via l'eBox, sans en informer clairement les citoyens, ce qui entraîne des pénalités, des amendes administratives, des mises en demeure et autres tracasseries administratives en cascade dont ils se passeraient bien.

Il serait donc utile, monsieur le secrétaire d'État, que vous indiquiez aujourd'hui les réponses qu'apporte ce projet de loi à ces préoccupations légitimes. De même, il conviendrait que vous précisiez les réponses qui ne pourront pas être apportées par ce projet, ni par ses arrêtés d'exécution, mais qui pourront certainement l'être lors d'une phase postérieure.

Il est positif que la majorité ait convenu d'organiser à la rentrée des auditions sur le thème de la fracture numérique. Comme vous l'avez dit vous-même lors des débats en commission, les auditions que nous mènerons peuvent donner une impulsion à des efforts complémentaires.

En termes d'efforts complémentaires, je pense en particulier aux mesures d'accompagnement. Lors des travaux en commission, vous avez fait référence à des mesures visant à accompagner les citoyens dans l'utilisation de l'eBox, tout en veillant à ce qu'ils aient une bonne compréhension. À cet égard, quelles initiatives d'alphabétisation numérique ont-elles concrètement été prises? Peut-on en avoir un aperçu? Est-il possible d'organiser des campagnes de sensibilisation avec allocation de moyens pour s'assurer que personne ne sera laissé sur le bord du chemin et pour créer des mesures d'accompagnement et de formation portées à la connaissance des citoyennes et des citoyens?

Pour ce qui est des mesures d'évaluation, un suivi régulier et une évaluation récurrente de cet outil numérique qu'est l'eBox, qui a vocation à

en zijn ook voorstander van de uitbreiding van de eBox. In de commissie hebben verschillende consumentenorganisaties en het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding echter onderstreept dat het risico bestaat dat de digitale kloof daardoor groter wordt.

De Franstalige alfabetiseringsvereniging Lire et Écrire merkt op dat burgers die niet ingestemd hebben met het gebruik van de eBox niet weten dat ze er documenten in ontvangen; anderen krijgen geen persoonlijke e-mail om hen ervan te verwittigen dat ze een document ontvangen hebben; weer anderen slagen er niet in hun eBox te deactiveren en weten niet dat ze er facturen ontvangen, met alle vervelende rompslomp van dien.

Mijnheer de staatssecretaris, u zou het antwoord dat het wetsontwerp op die kwesties biedt moeten toelichten, maar u zou ook de antwoorden die het wetsontwerp niet kan bieden en die later behandeld zullen worden, moeten verduidelijken.

Het is goed dat de meerderheid overeengekomen is om hoorzittingen over de digitale kloof te organiseren, teneinde te evalueren welke bijkomende inspanningen er geleverd zouden kunnen worden. U hebt meer bepaald verwezen naar flankerende maatregelen om de burgers bij het gebruik van de eBox te begeleiden. Welke digitale-alfabetiseringsinitiatieven werden er uiteindelijk genomen? Is het mogelijk om sensibiliseringscampagnes te organiseren en in de nodige middelen te voorzien opdat niemand aan zijn lot overgelaten zou worden? Het lijkt me nuttig om de eBox regelmatig te evalueren, want het is de bedoeling om dat platform tot vele overheidsdiensten uit te breiden.

Vele burgers geven bovendien nog de voorkeur aan het papieren formaat en willen zich tot een fysieke gesprekspartner wenden. Welke alternatieven stelt u in die gevallen voor?

s'étendre à de nombreux pans de la gestion publique, me semblent utiles.

S'agissant des alternatives physiques, à l'avenir, le déploiement de l'eBox pourrait entraîner une diminution des relais physiques, ce qui entraînerait un recours plus grand aux services numériques par absence d'alternatives. Sur ce point précis, quelles garanties proposez-vous aux personnes privilégiant le format papier et les guichets physiques? On sait qu'ils sont encore nombreux à utiliser le format papier et à vouloir un interlocuteur physique auquel parler au guichet.

Enfin, en termes d'efforts supplémentaires, je pense aussi aux personnes en situation spécifique, au niveau de l'accès à des documents en cas de situation délicate, comme l'hospitalisation d'une personne suite à un accident. Là aussi, comment les personnes qui s'occupent de cette personne pourront-elles connaître l'existence de documents importants sur l'eBox et être informées de leur arrivée? Cela ne pose aucun problème avec les boîtes aux lettres physiques. Ces demandes d'éclaircissements complémentaires sont, selon moi, utiles pour les travaux parlementaires et traduisent des préoccupations légitimes qui nous viennent du terrain. Il faut les écouter, les entendre et leur trouver des solutions.

Monsieur le secrétaire d'État, vous avez indiqué en commission que "le souci de réduire autant que possible la fracture numérique fait partie intégrante du projet de loi à l'examen". Nous en prenons acte. Comme je l'ai dit en préambule de mon intervention, nous allons soutenir ce projet mais nous vous appelons à rester particulièrement attentif à cette problématique de l'exclusion numérique, et surtout aux moyens qui doivent être mis en œuvre pour y remédier.

17.04 Erik Gilissen (VB): Mijnheer de staatssecretaris, de digitalisering gaat stapsgewijs verder. Een van de stappen is de uitbouw van de eBox, waarmee men burgers en ondernemers de mogelijkheid wil bieden om niet alleen overheidsdocumenten te ontvangen, maar ook om te antwoorden op berichten, om documenten in te dienen en om elektronische aangetekende zendingen te ontvangen van private gekwalificeerde dienstverleners.

De eBox zal voor de gewone burger vrijwillig zijn, voorlopig althans. Ondernemers zullen echter verplicht worden de eBox te gebruiken voor communicatie met de overheid. Met steeds meer verschillende digitale systemen wordt het er niet makkelijker op voor ondernemingen. Waar is de tijd van de eenvoudige e-mail? Het gaat trouwens niet alleen om rechtspersonen, maar ook om natuurlijke personen met een ondernemingsnummer, zoals kleine zelfstandigen, die niet altijd over de nodige digitale vaardigheden beschikken. Een dergelijke verplichting is voor hen niet evident. Het gebruik van de eBox zou dan ook facultatief moeten zijn voor kleine zelfstandigen. Ook het intrekken van de toestemming zou voor deze groep op dezelfde wijze moeten kunnen gebeuren als bij de gewone burger.

De eBox werd voor heel wat burgers ook al automatisch geactiveerd als gevolg van het CST-pasje. Dat leidde ertoe dat veel burgers er onbewust voor kozen hun overheidsdocumenten digitaal te ontvangen, met alle gevolgen van dien. Noem het gerust een slinkse manier om de digitalisering door te drukken. De toestemming om overheidsdocumenten digitaal te verwerken is bovendien algemeen: het is alles of niets. Er is

Dat geldt ook voor mensen die in het ziekenhuis opgenomen worden. Hoe zullen de mensen die voor hen zorgen verwittigd worden van het feit dat er belangrijke documenten via de eBox binnenkomen? Er moet een oplossing aangereikt worden voor die terechte bekommernissen vanuit het veld.

U benadrukte dat dit wetsontwerp de digitale kloof moest dichten. Wij zullen het ontwerp dan ook steunen, maar dringen er wel op aan dat u attent blijft op manieren om die kloof te dichten.

17.04 Erik Gilissen (VB): Ce projet permet de poursuivre le développement de l'eBox. Désormais, les citoyens et les entreprises pourront non seulement recevoir des documents administratifs, mais ils pourront également répondre à des messages, introduire eux-mêmes des documents et recevoir des envois recommandés électroniques de prestataires de services privés qualifiés.

Les entrepreneurs sont obligés de communiquer avec l'administration par le biais de l'eBox. Cette obligation s'applique non seulement aux personnes morales, mais également aux personnes physiques disposant d'un numéro d'entreprise. Il s'agit souvent de petits indépendants, qui ne possèdent pas toujours les compétences numériques requises. C'est pourquoi l'utilisation de l'eBox devrait être facultative pour ces personnes, qui devraient

geen mogelijkheid tot een selectieve toestemming. In tegenstelling tot ondernemingen kan de burger die toestemming voorlopig wel nog in trekken. Voorlopig nog, want een en ander lijkt een voorbode te zijn van steeds meer druk op de burger om alles digitaal te doen.

Dat is alvast een groot probleem voor digitaal kwetsbare personen, personen die niet de kennis, de mogelijkheid of de wil hebben om mee te gaan in het digitale verhaal.

Het digitale is bovendien niet zonder gevaren, denk maar aan de steeds toenemende gevaren van phishing, hacking en andere vormen van cybercriminaliteit. Net de personen die minder vertrouwd zijn met het digitale, zijn de makkelijkste slachtoffers. Hen dwingen naar steeds meer digitalisering, is vragen om problemen.

De digitale evolutie – of is het een revolutie? – gaat te snel voor heel wat mensen. De digitale kloof wordt ook alsmaar groter. Digitalisering maakt het er voor een aantal mensen makkelijker op, maar voor anderen net moeilijker. Voor heel wat mensen is de digitalisering zelfs een ware nachtmerrie. De digitale evolutie moet een geleidelijk proces zijn, rekening houdend met de digitaal kwetsbare personen, rekening houdend met de digitale kloof.

Dat de mogelijkheid bestaat om digitaal te werken, dat de overheid die mogelijkheid creëert, daar zijn wij voorstander van, maar die mogelijkheid mag niet leiden tot de afbouw van traditionele dienstverlening. Het mag niet leiden tot steeds meer diensten die achter dikke digitale muren schuilgaan. Er bestaan al voorbeelden van dergelijke trajecten, denk maar aan de bankensector. Het mag dus niet leiden tot een soort van digidwang, een steeds grotere druk en op termijn de verplichting om alles digitaal te doen. Mensen moeten de keuzevrijheid hebben om al dan niet digitaal te zijn. Onze vrees en onze bezorgdheid is dat net dat op termijn zal gebeuren: de verplichting om digitaal te zijn, niet alleen voor ondernemingen, maar uiteindelijk voor iedereen.

Die bezorgdheid willen wij met de Vlaams Belangfractie uiten middels een onthouding bij de stemming over de voorliggende tekst.

17.05 Florence Reuter (MR): Monsieur le secrétaire d'État, chers collègues, effectivement, les citoyens choisissent de plus en plus souvent de recevoir des courriers et des documents officiels par voie numérique. Lancée en 2018, l'eBox dépasse aujourd'hui la barre des trois millions d'utilisateurs uniques. Il était donc nécessaire de la développer davantage, en veillant bien sûr au respect des règles de concurrence, et surtout de la faire connaître au plus grand nombre, comme le prévoit d'ailleurs l'accord de gouvernement.

Au MR, nous en sommes bien sûr les fervents défenseurs, persuadés qu'il s'agit d'un outil simple, utile et surtout sécurisé. Pour les entreprises privées ou publiques comme pour les citoyens, l'eBox garantit l'origine, la destination, la confidentialité et l'intégrité de chaque message. Présentée par le secrétaire d'État comme une véritable résidence virtuelle officielle, l'eBox est également au cœur de la stratégie de simplification administrative, mais vous connaissez tous l'attachement des libéraux à la liberté de choix. Il était donc évident que l'utilisation de l'eBox ne serait en aucun cas rendue obligatoire.

également avoir la possibilité de retirer leur consentement.

De nombreux citoyens ont choisi inconsciemment, lors de la demande d'un *Covid Safe Ticket*, de recevoir désormais leurs documents administratifs par la voie numérique: il s'agissait d'une manière sournoise d'imposer la numérisation. Nous explorons également qu'un consentement sélectif ne soit pas possible.

Heureusement, l'utilisation de l'eBox par les citoyens lambda se fait encore sur une base volontaire et ils peuvent également retirer leur consentement, mais nous craignons que la situation ne reste pas ainsi. Les citoyens sont en effet toujours plus incités à accomplir toutes leurs démarches par voie numérique. C'est un problème pour les personnes vulnérables sur le plan numérique, qui courent en outre le plus de risques d'être victimes de cybercriminalité. C'est pourquoi l'évolution numérique doit être un processus progressif.

En bref, le fait que l'administration crée la possibilité de travailler de manière numérique est positif, mais cela ne doit pas mener à un démantèlement des services traditionnels. Craignant que chacun soit obligé à terme de passer au numérique, nous nous abstiendrons lors du vote sur ce projet de loi.

17.05 Florence Reuter (MR): Steeds meer burgers kiezen ervoor om officiële brieven en documenten digitaal te ontvangen. De eBox werd in 2018 gelanceerd en heeft intussen ruim drie miljoen gebruikers. De toepassing moest dan ook verder uitgebouwd en kenbaar gemaakt worden, zoals in het regeerakkoord staat, met inachtneming van de mededingingsregels. Het is een eenvoudige, nuttige en beveiligde tool, waarop de vertrouwelijkheid en integriteit van de berichten gewaarborgd is. De eBox staat ook centraal in de strategie inzake administratieve vereenvoudiging.

Le papier reste aujourd'hui une réalité et, comme nous l'avons déjà rap-
pelé, nous devons rester attentifs à la fracture numérique qui concerne
aujourd'hui encore de très nombreux citoyens. Je rappelle à cet égard
que la commission de l'Économie procèdera en septembre à des audi-
tions au cours desquelles des acteurs du numérique viendront partager
leur expertise.

Quoi qu'il en soit, nous sommes persuadés que l'eBox permettra de ré-
aliser des économies substantielles et de réduire l'empreinte écolo-
gique. Ce projet de loi va donc dans la bonne direction.

J'en profite pour saluer le travail constructif de notre collègue Michael
Freilich, qui travaille sur le sujet depuis longtemps et qui a voté pour le
projet après les réponses convaincantes apportées par le secrétaire
d'État.

Chers collègues, je vous invite donc à soutenir ce projet.

[17.06] Staatssecretaris Mathieu Michel: Collega's, digitalisering is een
sterke tool om het leven van de mensen te vereenvoudigen. Het resul-
taat daarvan is dat overheidsdiensten efficiënter, sneller, goedkoper en
duurzamer zijn. Dat is echt belangrijk. De bedoeling van eBox is dan
ook om dat te bewerkstelligen. U zult hier bijgevolg straks – hopelijk –
een positieve evolutie goedkeuren.

Er werd gesproken over aangetekende zendingen en de bidirectional-
iteit, dat is misschien wat technisch maar wel belangrijk.

J'ai entendu les commentaires relatifs à cette fracture numérique, qui
est évidemment encore beaucoup trop élevée. Or il est question dans
ce projet de loi aussi de plusieurs mesures visant à garantir l'utilisation
de l'eBox par ceux qui le souhaitent. C'est important, parce que – je vais
y revenir – l'eBox relève d'un choix formé par le citoyen et ne constitue
donc pas une obligation.

Dans ce projet de loi, nous avons prévu des mécanismes qui visent
notamment à la possibilité de revenir sur son choix et à la faculté d'ob-
tenir une copie papier pendant plusieurs années, de manière à vivre
une transition aussi douce que possible. Par ailleurs, c'est aussi une
campagne de communication qui a été prévue lors de l'évolution de
l'eBox. Je pense également à la sortie, dans les prochains mois, du
portefeuille numérique et d'une nouvelle interface "utilisateur" pour ac-
céder à l'eBox, qui devra évidemment se montrer respectueuse des
standards d'accessibilité.

Ik heb al vaak gezegd dat digitalisering geen doel op zich is. Digitalise-
ring moet een keuze zijn. Er bestaat nog een grote digitale kloof. Bijna
40 % van de bevolking gebruikt de basic digitale tools niet.

Cet élément est évidemment essentiel et se situe au cœur de notre stra-
tégie. C'est bien entendu une attention de tous, moi y compris, mais
cela doit aussi être une attention de l'ensemble des départements, des
administrations et, évidemment, de l'ensemble des institutions de ce

Om de keuzevrijheid te behouden
mag het gebruik ervan echter niet
verplicht gemaakt worden. Voor tal
van burgers is de digitale kloof nog
altijd een realiteit. In september zul-
len er in de commissie voor Econo-
mie hoorzittingen plaatsvinden met
enkele actoren uit de digitale sector.

Met de eBox zal er geld bespaard
en zal de ecologische voetafdruk
verkleind kunnen worden.

Ik wil de heer Freilich, die zich hier
al lang mee bezighoudt, lof toe-
zwaaien voor zijn constructieve
werk. Wij zullen dit ontwerp steu-
nen.

**[17.06] Mathieu Michel, secrétaire
d'État:** Par la numérisation, nous
souhaitons simplifier la vie des ci-
toyens et rendre les services publics
plus efficaces, plus rapides, plus du-
rables et moins chers.

Les envois recommandés et le
mode bidirectionnel sont des nou-
veautés importantes dans l'eBox.

De digitale kloof is nog steeds te
groot. Er zijn verschillende maatre-
gelen die het gebruik van de eBox
garanderen voor diegenen die dat
wensen, want het blijft een keuze
van de burger, het is geen verplich-
ting. Het wetsontwerp voorziet in
mechanismen waarmee men op zijn
keuze kan terugkomen en gedu-
rende jaren een papieren kopie kan
krijgen. Er zal een communicatie-
campagne opgezet worden. De di-
gitale portefeuille en de nieuwe ge-
bruikersinterface, die over enkele
maanden beschikbaar zullen zijn,
zullen aan de normen inzake toe-
gankelijkheid moeten voldoen.

La numérisation n'est pas une fin en
soi, mais un choix. La fracture nu-
mérique reste importante: près de
40 % de la population n'utilise pas
les outils numériques de base.

De beste bescherming die we de
burgers bieden, is dat ze zelf kun-
nen kiezen om de eBox al dan niet
te gebruiken. Deze keuze moet op

pays car il ne faut pas non plus oublier la responsabilité des Régions et des Communautés lorsqu'on parle de fracture digitale.

Comme je le disais, lorsqu'on parle de l'eBox, la meilleure protection, c'est que c'est un choix. C'est important. Le citoyen aura le choix d'utiliser ou de ne pas utiliser l'eBox. Néanmoins, cela doit être un choix volontaire et non pas un choix guidé par une non-connaissance technique de l'outil.

C'est la raison pour laquelle, voici un an, j'ai lancé le projet Connectoo qui est une formation d'écrivain public numérique. C'est une formation qui se déroule en ligne, qui est autocertifiante et qui permet à toute personne qui suit la formation d'aider les personnes à se digitaliser. C'est en fait une formation de formateur visant à répandre, sur tout le territoire, des aidants numériques qui permettent aux citoyens d'utiliser les outils. Aujourd'hui, 300 écrivains publics numériques ont déjà été formés partout en Belgique. C'est près de 70 institutions qui sont labellisées Connectoo. Je ferai à cet égard un petit peu de publicité pour Tintigny, une petite commune du Luxembourg, qui avait les premiers diplômés Connectoo parmi ses collaborateurs. J' imagine qu'il y a dans cette Assemblée un certain nombre de bourgmestres. N'hésitez pas, vous aussi, à former vos fonctionnaires à Connectoo et, vous-mêmes, assumez votre responsabilité pour lutter contre la fracture numérique.

Tot slot wil ik iedereen nog eens bedanken, ook de heer Freilich voor het goede werk met zijn wetsvoorstel dat een goed startpunt voor ons was. Wij hebben dat nog een beetje proberen te verbeteren. Het toont aan dat alles mogelijk is als we samenwerken. Hartelijk bedankt aan iedereen, zeker ook mijn team, mijn kabinet en de FOD BOSA.

vrijwillige basis gebeuren en mag niet gestoeld zijn op technische onwetendheid over de tool. Daarom heb ik het Connectoo-project opgestart voor de opleiding van digitale openbare schrijvers, die de burgers kunnen helpen om digitaal te gaan. Vandaag worden er al 300 openbare schrijvers in heel België opgeleid en hebben er 70 instellingen het Connectoolabel gekregen. Ik nodig de burgemeesters uit om hun ambtenaren een Connectoo-opleiding aan te bieden.

Je remercie tout le monde, en particulier M. Freilich pour sa proposition de loi, que nous avons tenté d'améliorer. Si nous travaillons de concert, tout est possible.

La **présidente**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3394/7)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3394/7)**

Le projet de loi compte 11 articles.
Het wetsontwerp telt 11 artikelen.

* * * * *

Amendements déposés:
Ingediende amendementen:

Art. 6

- 8 – Roberto D'Amico (3394/8)

Art. 10

- 6 – Michael Freilich (3394/8)

Art. 11

- 7 – Michael Freilich (3394/8)
- 9 – Roberto D'Amico (3394/8)

* * * * *

*Conclusion de la discussion des articles:
Besluit van de artikelsgewijze bespreking:*

*Réservés: les amendements et les articles 6, 10 et 11.
Aangehouden: de amendementen en de artikelen 6, 10 en 11.*

*Adoptés article par article: les articles 1 à 5 et 7 à 9.
Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 tot 5 en 7 tot 9.
* * * * **

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen, de aangehouden artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

Interpellations

Interpellaties

18 Samengevoegde interpellaties van

- Sander Loones aan Alexia Bertrand (Begroting en Consumentenbescherming) over "De onzekere financiering van de pensioenen en van het Plan voor Herstel en Veerkracht" (55000439I)
- Sander Loones aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De onzekere financiering van de pensioenen en van het Plan voor Herstel en Veerkracht" (55000440I)
- Reccino Van Lommel aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De uitbetaling van de relancemiddelen" (55000442I)
- François De Smet aan Thomas Dermine (Relance, Strategische Investerings en Wetenschapsbeleid) over "De pensioenhervorming en het herstelplan van de EU" (55000443I)

18 Interpellations jointes de

- Sander Loones à Alexia Bertrand (Budget et Protection des consommateurs) sur "Le financement incertain des pensions et du plan pour la reprise et la résilience" (55000439I)
- Sander Loones à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le financement incertain des pensions et du plan pour la reprise et la résilience" (55000440I)
- Reccino Van Lommel à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "Le versement des moyens de relance" (55000442I)
- François De Smet à Thomas Dermine (Relance, Investissements stratégiques et Politique scientifique) sur "La réforme des pensions et le plan de relance européen" (55000443I)

Nous allons suspendre la séance pendant quelques minutes.

*De vergadering wordt geschorst om 17.51 uur.
La séance est suspendue à 17 h 51.*

De vergadering is geschorst.
La séance est suspendue.

*De vergadering wordt hervat om 17.55 uur.
La séance est reprise à 17 h 55.*

De vergadering is hervat.
La séance est reprise.

18.01 **Sander Loones** (N-VA): Mevrouw de voorzitter, collega's, mijnheer de staatssecretaris, mevrouw de staatssecretaris, twee weken geleden zaten wij hier ook samen, voor de begrotingscontrole. Ik wilde

18.01 **Sander Loones** (N-VA): Mon propos ne consiste pas à refaire le débat sur les pensions. Une interpellation est un outil que j'utilise de

deze interpellatie eigenlijk in de commissie houden, maar door een aantal agendakwesties is het de plenaire vergadering geworden.

Ik kan niet spreken voor de andere interpellanten, maar het is alvast niet mijn ambitie hier een heel pensioendebat te voeren. Wij hebben dat pensioendebat daarnet gehouden met de eerste minister en met de minister van Pensioenen. Jullie zijn geen pensioenminister, dus het is niet aan jullie om alle details te kennen.

Dit is geen gewone mondelinge vraag. Dit is een interpellatie. Ik ben daar zelf nogal zuinig mee, omdat ik vind dat een interpellatie een bijzonder parlementair instrument is dat het beste gebruikt wordt wanneer er een principiële discussie aan de orde is. Voor mij is dit zo'n principiële discussie. Ik vat ze samen onder de noemer: ik zou graag mijn job kunnen doen. Ik zou graag mijn job als parlements lid kunnen doen.

Wat is de eerste opdracht van een parlements lid, zeker een parlements lid van de oppositie? Dat is de regering controleren. Dat is precies onze doelstelling. U bestuurt. Wij voeren oppositie. Het is onze taak u te controleren. In dat opzicht kunnen wij vragen stellen aan de regering, wij kunnen proberen documenten op te vragen, wij kunnen hoorzittingen houden met experts. Dat is allemaal plezant, dat vragen stellen, maar het wordt natuurlijk pas relevant wanneer wij van jullie antwoorden krijgen. Het zijn die antwoorden die tellen, en daar zit het probleem.

Mijn probleem zit bij de antwoorden die ik van deze regering krijg, onder andere van u, onder andere in het begrotingsdebat, onder andere in de commissie. Daarover gaat deze interpellatie. Het gaat over de beoordeling van de antwoorden die ik kreeg, de waarde van uw woorden, de waarde van de cijfers die u hier communiceerde in het Parlement. Het is eigenlijk jammer dat ik dit moet doen via een interpellatie. Dit zou niet nodig zijn als er op een meer volledige manier gecommuniceerd werd in het Parlement.

Ik maak het concreet. Wat is de waarde van uw woorden? We hebben heel de pensioendiscussie gehad, die eigenlijk draaide rond de vraag wat we aan de Europese Unie beloofd hebben. Hoeveel moeten we hervormen? Kort door de bocht gaat het dus over de vraag hoe groot de oefening moet zijn. Is het 1,2 % van het bbp of een ander percentage? Is het 0,3 % of 0,5 %, zoals nu in de pers verschijnt?

Ik ben daar als parlements lid al maanden mee bezig. Er was immers maanden geleden al een vergadering tussen de regering en de Europese Commissie. Wij weten dat, want u, mevrouw de staatssecretaris, citeert uit die verslagen. Wij krijgen deze verslagen echter niet te zien. Ik heb dat verslag aan u gevraagd, aan de heer Dermine, aan de premier, aan vicepremier Vincent Van Peteghem, maar ik krijg dat verslag niet te pakken. Ik lees echter in de kranten dat u daaruit citeert. In die krantenartikelen zegt u dat Europa een pensioenhervorming van 1,2 % van het bbp verwacht.

Ik vind dat als parlements lid dan altijd interessant, want dan kan ik dat beginnen controleren. Een minister heeft formeel iets gezegd, dus ik kan mijn job beginnen doen. Ik ga dan naar de commissie voor Economie en ondervraag daar staatssecretaris Dermine. Hij antwoordde mij echter dat dat helemaal niet waar was en dat er geen verslag van de Europese Commissie was. De 1,2 % klopt ook niet, want het zou 0,3 %

manière parcimonieuse pour mener une discussion de principe. C'est cette discussion que je souhaite mener aujourd'hui, parce que, sur la base des données que le gouvernement m'a fournies, je me vois dans l'impossibilité de faire mon travail: contrôler le gouvernement. Les réponses que j'ai reçues de la part du gouvernement ne me permettent pas de déterminer la valeur des mots et des chiffres qui ont été communiqués au Parlement dans le cadre de la réforme des pensions.

Toute la discussion relative aux pensions portait sur la question de savoir quels engagements notre pays avait pris vis-à-vis de l'UE. Je cherche depuis plusieurs mois à connaître l'ampleur de l'effort à réaliser. Je ne parviens pas à obtenir le rapport de la réunion organisée à ce sujet entre la Belgique et l'UE. Ce document existe pourtant bel et bien puisque Mme Bertrand le cite dans la presse en évoquant un effort de 1,2 % du PIB. J'ai demandé à M. Dermine de confirmer ce pourcentage, mais il a déclaré que l'effort ne devait être que de 0,3 %. J'ai ensuite posé la question au premier ministre, qui a répondu qu'il pensait que l'effort devait être supérieur à 0,3 %. J'ai entrepris une dernière tentative auprès de Mme Lalieux, qui est en charge de cette matière, mais elle a encore donné un autre chiffre. Quatre commissions ont débouché sur quatre réponses différentes.

J'ai dès lors décidé d'aborder cette question lors du débat sur le contrôle budgétaire.

La conclusion du débat était que la secrétaire d'État Bertrand avait raison. L'Europe nous demande, dans le cadre du débat sur les pensions, des réformes à concurrence de 1,2 % du PIB.

Une semaine plus tard, un accord sur les pensions intervient soudainement, mais il ne représente que 0,5 % du PIB. Je me demande alors

zijn. Hij zegt mij dus iets helemaal anders.

Er waren dus twee staatssecretarissen die helemaal iets anders zeiden. Ik ga daarop naar de premier. De premier zei me dan dat wat de heer Dermine gezegd heeft niet helemaal correct is. De doelstelling van Europa zou wel hoger zijn. Ik dacht dat ik het toen zou weten, aangezien de premier wellicht namens de regering gesproken heeft.

Vervolgens ga ik naar de vakminister van Pensioenen, mevrouw La-lieux, en die zegt toch weer iets anders. In de commissie voor Economie krijg ik één antwoord en in de commissie voor Binnenlandse Zaken krijg ik een ander antwoord. In de commissie voor Begroting krijg ik nog een ander antwoord en in de commissie voor Sociale Zaken krijg ik ook nog een ander antwoord. In vier commissies krijg ik dus vier verschillende antwoorden. Hoe moet ik mijn job dan nog doen?

Ik dacht toen echter dat ik het gevonden had. Er stond namelijk een begrotingsdebat op de planning. In plaats van alle commissies af te lopen, zou ik gewoon een echt debat organiseren. Ik zou ervoor zorgen dat iedereen in de zaal zou zitten zodat ik iedereen in de ogen kon kijken. Mevrouw Bertrand zou hier zitten en ik zou staatssecretaris Dermine laten opvorderen. Wat later was ook de vicepremier, de heer Dermagne, aanwezig en was de fractievoorzitter van de PS, de heer Laaouej, in het debat betrokken. Iedereen zat in dezelfde zaal en we hadden er een heel debat over.

Iedereen heeft dat kunnen volgen. Dat debat had een conclusie. Die conclusie was dat mevrouw Bertrand gelijk had. Europa vraagt van ons ongeveer 1,2 % hervormingen in het pensioendeбат. Wij hebben documenten om dat te staven. We hebben de woorden van de staatssecretaris. We hebben het debat gevoerd. Iedereen kon tegenspreken. Finaal was dat de conclusie van het debat.

Wat gebeurt er een week later in een weekend? Plots is er een pensioenakkoord. Ik denk dan: tof, we kunnen opnieuw onze job doen, we kunnen de regering controleren, we kunnen zien hoe ze aan die 1,2 % van het bbp zijn gekomen, wat de conclusie hier in de plenaire vergadering was. Opeens wordt er echter over een ander bedrag gesproken, over de helft, over 0,5 % van het bbp. Dan vraag ik mij af wat daar in godsnaam is gebeurd. Is het misschien zo dat mevrouw Bertrand haar gelijk niet heeft gehaald, maar wel de heer Dermine en de PS? Misschien zijn ze er opnieuw in geslaagd om aan de touwtjes van deze regering te trekken en de lijn uit te zetten?

Dat is mijn vraag. Wat is de waarde van woorden in het Parlement? Wat lees ik immers vervolgens in *De Standaard*? Ik citeer, het komt van uw kabinet, mevrouw de staatssecretaris: "Dat staatssecretaris Alexia Bertrand eerst beweerde dat Europa een inspanning van 1,2 % verwacht, wordt nu door het kabinet geduid als een manier om druk te zetten op de PS."

Wat zijn wij hier aan het doen in het Parlement? Dat jullie in de regering niet overeenkomen, weten wij. Dat jullie verschillende politieke visies hebben, weten wij. Het hele begrotingsdebat ging echter niet over een verschil in visie. Het betrof een feitenkwestie. Er was een vergadering met de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft een cijfer gegeven en verwacht iets van ons. Wij verwachten gewoon van jullie dat jullie een eerlijk, correct, feitelijk verslag van die vergadering geven.

si la secrétaire d'État Bertrand n'a finalement pas obtenu gain de cause, mais bien le secrétaire d'État Dermine et le PS. La question est donc de savoir quelle est la valeur des mots au Parlement. Selon un article paru dans *De Standaard*, le fait que la secrétaire d'État Alexia Bertrand ait d'abord affirmé que l'Europe attendait un effort de 1,2 % est maintenant présenté par le cabinet comme une manière de faire pression sur le PS. Le problème est que le débat budgétaire porte sur des faits et non sur une divergence de visions politiques.

Pouvons-nous enfin obtenir les comptes rendus de cette réunion avec la Commission européenne?

Dans le cadre de la Facilité pour la Reprise et la Résilience (RRF), le dossier des pensions est en jeu, mais l'audit également. C'est un gros problème. Le secrétaire d'État Dermine estime que le problème se situe en Flandre parce que cette Région ne transmet pas les informations nécessaires. Il y a deux semaines, une réunion préparatoire a eu lieu avec la Commission européenne. Dans le rapport de cette réunion, la Commission européenne indique que la faute incombe également aux autorités fédérales car des données sont manquantes. Par ailleurs, il n'existe pas de culture antifraude à la Région wallonne mais le secrétaire d'État Dermine n'en parle jamais. Il montre toujours la Flandre du doigt. La Flandre souhaitait effectuer le test d'échange de données hier mais cela n'a pas été possible en raison du fait que le SPF Finances n'a toujours pas signé le document nécessaire. Comment est-ce possible?

Ik verwacht geen politieke stellingname. Ik verwacht een feitelijk verslag, maar dat krijgen wij niet.

Dan is mijn oprechte vraag: wat zitten wij hier te doen? U zegt 1,2 %, maar dat wordt opeens 0,5 %. Dat is nog niet eens de helft. Ik stel mij dan toch ernstige vragen over de informatie die u in het Parlement geeft en de waarde van uw woorden. Kunnen wij vertrouwen op wat hier door de regering wordt gezegd? Dat is een zeer concrete vraag. Ik wil die verslagen van die vergadering met de Europese Commissie eindelijk te zien krijgen. Zult u die aan ons bezorgen?

Ten tweede, een vraag voor de heer Dermine. We weten dat in het kader van de RRF het pensioendossier speelt, maar ook die audit, wat nog veel belangrijker is. Daar zit een groot probleem. Wat mij opvalt wanneer ik u daarover vragen stel in de commissie of tijdens het begrotingsdebat, is dat u telkens zegt dat er inderdaad een probleem is en dat dit bij Vlaanderen zit. U zei dat recent nog in de media. Ik kan uit de krantenartikelen citeren. U zegt dat dit zo is omdat Vlaanderen die informatie niet overmaakt, dat het de schuld van Vlaanderen is.

Ook dan doe ik mijn werk als parlements lid en controleer ik of dat wel klopt. Wat blijkt? Twee weken geleden is er een *preliminary meeting*, een voorafgaande vergadering, met de Europese Commissie geweest. In het verslag van die vergadering dat ik heb gekregen staat dat de data die vandaag bezorgd worden onvolledig zijn. Voor de federale overheid wordt er verwezen naar ontbrekende data. De Europese Commissie zegt dat de fout ook bij de federale overheid zit. Daar wordt eveneens gesproken over het Waalse Gewest en ik citeer het secretariaat-generaal uit dat verslag: "Er zijn daar geen heldere procedures en draaiboeken. Er is geen antifraudecultuur bij het Waalse Gewest." Dat zijn de woorden van de Europese Commissie. De Commissie zegt verder over de Waalse administratie Landbouw dat er geen procedure voor onregelmatigheden is en over de Waalse administratie Luchtvaart dat er geen detectie van frauderisico's is.

Mijnheer de staatssecretaris, waarom horen wij u daar nooit over? In uw interviews in de krant wijst u altijd met de vinger naar Vlaanderen. Vlaanderen wilde de test en de informatie gisteren trouwens doorvoeren om die data-uitwisseling te kunnen doen, maar kon dat niet omdat de FOD Financiën nog steeds zijn handtekening niet heeft gezet. Hoe kan dat?

Ik heb nog een concrete vraag voor mevrouw de staatssecretaris over de bedragen. Ik vrees niet genoeg tijd te zullen hebben, maar ik probeer het toch.

De **voorzitter**: U beschikt over vijf minuten spreektijd.

18.02 Sander Loones (N-VA): Inderdaad, ik heb twee interpellaties ingediend.

Ik heb een vraag voor u allebei. Geef ons die verslagen. Ik vraag aan de heer Dermine waarom hij geen verantwoordelijkheid neemt voor wat er misloopt in de federale administratie en ik heb een aanvullende vraag voor mevrouw Bertrand over de cijfers.

We hebben hier vandaag de premier gehoord die over de pensioencijfers zei dat het allemaal in orde is, omdat alles is nagekeken door het

18.02 Sander Loones (N-VA): J'ai une question complémentaire à adresser à la secrétaire d'État Bertrand concernant les chiffres. Le premier ministre a déclaré aujourd'hui devant cette assemblée que les chiffres relatifs aux pensions étaient en ordre parce que le Bureau fédéral du Plan les a tous vérifiés. Il me semble pourtant que ce

Planbureau. Dat lijkt mij niet het geval te zijn. Ik lees in de kranten dat er simulaties zijn bezorgd, maar dat u daar dan een eigen oefening van gemaakt hebt. De premier zegt echter dat dit nagerekend is door het Planbureau. Kunt u ons die rapporten van het Planbureau bezorgen? Het Parlement zou die heel graag inkijken.

Ik kan alleen vaststellen dat *De Tijd* het Planbureau citeert. Daar staat dat het de cijfers niet heeft mogen doorrekenen. Het Planbureau stelt zelf het volgende: "Wij hebben geen idee wat die demografische evoluties dan wel precies zijn." U hebt dus iets nieuws gevonden, namelijk demografische evoluties. Het Planbureau stelt niet te weten waarover dat gaat. Volgens de eerste minister is dat echter wel het geval. Mijn eerste concrete vraag aan u is dus of wij dat rapport alstublieft mogen hebben.

Ten tweede, mevrouw de staatssecretaris, denk ik dat het Planbureau er niet bij zat, maar ik mag hopen dat u er wel zat of dat minstens uw mening is gevraagd. Wanneer er akkoorden worden gesloten met een gigantische budgettaire impact, mag ik hopen dat zulks gebeurt nadat er widerspraak is geweest van uw administratie en nadat uw administratie heeft aangegeven dat zij de cijfers kan valideren. Mogen wij dus alstublieft die documenten hebben? Kunt u bevestigen dat u aanwezig was bij de besprekingen dan wel dat u minstens gecontacteerd bent om de cijfers te valideren die gebruikt zijn in het begrotingsakkoord?

Ik vraag de analyse van de Inspectie van Financiën niet, die zal later wel blijken wanneer het wetgevende werk er is. Ik kan mij echter niet inbeelden dat een dergelijk akkoord wordt gesloten zonder dat uw administratie daarover is bevraagd. Was dat het geval of niet? Kunt u dat verduidelijken?

Ten derde, over de perequatie stel ik vast dat de regeling nogal bijzonder is. Ook op dat vlak doen wij onze job, zijnde heel concreet via Wim Van der Donckt. Hij heeft daarover in 2022 vragen gesteld aan minister Lalieux tijdens de bespreking van de begroting. Ik citeer minister Lalieux: "De kosten van de perequatie bedroegen sinds 2009 gemiddeld 31 miljoen euro. Dat is geen grote kostenpost, aangezien die kosten minder dan 0,2 % van de uitgaven uitmaken." Minder dan 0,2 % is dus 31 miljoen euro.

Als minister Lalieux dat heeft verklaard tijdens de bespreking van de begroting, namelijk dat het minder is dan 0,2 % en minder dan 31 miljoen euro, hoe kan het dan dat u daarmee 0,4 % wilt besparen? De kosten zijn maar 0,2 %. Hoe wilt u dan 0,4 % besparen? Kunt u mij verduidelijken hoe dat precies in elkaar zit? Minister Lalieux heeft in het Parlement verklaard dat het om 31 miljoen gaat. Hoe kan het dan dat 70 % van de financiering van uw pensioenhervorming, zijnde ongeveer twee miljard euro, volgens krantenartikelen wordt gevonden via de perequatie, terwijl minister Lalieux hier in het Parlement verklaarde dat er slechts 31 miljoen euro is voorzien?

Ik verwijs naar het Rekenhof, dat op blz. 96 van het document over de basisbegroting 2023, die eind 2022 is goedgekeurd, daarover stelt: "97,4 miljoen euro werd gebudgetteerd voor de perequatie en de verhoging van de minimumpensioenen samen." Het gaat dus over 97 miljoen euro per jaar. Op de een of andere manier slaagt u er echter in om daarmee 2 miljard euro te vinden. Ik vind dat bijzonder.

n'est pas le cas. Des simulations ont été fournies mais la secrétaire d'État s'est livrée à un exercice très personnel. Peut-elle nous fournir ces rapports du Bureau fédéral du Plan?

Le Bureau fédéral du Plan n'a pas pu examiner les chiffres. Selon le quotidien *De Tijd*, le Bureau fédéral du Plan a affirmé qu'il n'avait aucune idée de ce qu'étaient exactement les évolutions démographiques en question. Selon le premier ministre, c'est pourtant bien le cas. Pouvons-nous obtenir ce rapport?

Lorsque de tels accords ayant un impact budgétaire énorme sont conclus, j'espère qu'ils le sont après un échange de vues avec l'administration de la secrétaire d'État et après que l'administration ait indiqué qu'elle pouvait valider les chiffres. La secrétaire d'État peut-elle le confirmer?

Le régime de péréquation est particulier. M. Van der Donckt a posé des questions à la ministre Lalieux à ce sujet en 2022 lors de la discussion du budget. Je cite la ministre: "Les coûts de la péréquation se sont élevés en moyenne à 31 millions d'euros depuis 2009, soit moins de 0,2 % des dépenses". Comment la secrétaire d'État compte-t-elle alors économiser 0,4 % sur ce montant? Comment est-il possible alors que 70 % du financement de la réforme des pensions, soit environ 2 milliards d'euros, soient trouvés dans la péréquation? Pourtant, seuls 97,4 millions d'euros ont été budgétisés à la fois pour la péréquation et l'augmentation des pensions minimales.

Les chiffres ont-ils soudainement changé? La ministre Lalieux a-t-elle transmis des informations totalement erronées au Parlement? La Cour des comptes s'est-elle complètement trompée? Ou la secrétaire d'État peut-elle tout de même démontrer comment on parvient à ce chiffre de 2 milliards d'euros?

Mevrouw de staatssecretaris, hoe zit het nu? Zijn er plots andere cijfers? Heeft mevrouw Lalieux het Parlement een paar maanden geleden totaal foute informatie bezorgd? Zit het Rekenhof er volledig naast? Kunt u soms op magische wijze alsnog aantonen hoe men aan dat bedrag van 2 miljard euro komt? Ik ga ervan uit dat uw diensten hierover geconsulteerd werden.

Collega's, mijn interpellatie gaat niet over de details van de hervorming, maar wel over de fundamentele vraag waar de feiten stoppen en het politieke spel begint. Ik heb de indruk dat de regering vooral aan politieke communicatie doet en een politiek spel voert. Voor het belangrijke thema van de pensioenen is dat nefast voor de geloofwaardigheid van de politiek, het Parlement en de democratie. Verder maakt het ons werk als parlementsleden onmogelijk, aangezien we op die manier niet over de juiste informatie beschikken.

18.03 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, Vivaldi heeft altijd de pretentie om zich de regering van de hervormingen te noemen. Alleen zien we niet veel van die hervormingen. Als er dan iets is van hervormingen, is dat vaak een mager beestje, typisch een hervorming op zijn Belgisch.

De relancepot beroert al heel lang de gemoederen in het Parlement. Eerst en vooral hebben we de hele discussie gehad over wie wat krijgt. U geraakte er niet uit, mijnheer de staatssecretaris. Uiteindelijk werd het dossier overgenomen door de heer De Croo, om het dan oneerlijk te verdelen over dit land. Het was trouwens onbegrijpelijk dat de Vlaamse regering zo snel toehapte, maar een kinderhand is gauw gevuld.

Het tweede probleem was het bedrag. Naar schatting betalen we 17,4 miljard euro aan de pot, waarvan we 5,9 miljard euro terug zouden krijgen. Alleen, mijnheer de staatssecretaris, is die 5,9 miljard geen 5,9 miljard meer, maar ondertussen nog maar 4,5 miljard. Ook die 4,5 miljard blijft een groot vraagteken. We zijn dus sowieso nettobetaler van 12,8 miljard euro en als het zo doorgaat, zullen we helemaal niks krijgen. Weet u wat op het einde van de rit nog het beste ware geweest, als ik de hele vaudeville bekijk? Die 17,4 miljard euro hadden we beter gewoon zelf uitgegeven in ons land en in onze economie gepompt, want dat had een multiplicatoreffect opgeleverd om u tegen te zeggen.

Het derde probleem is dat van de voorwaarden die aan de uitkeringen zijn gekoppeld, de situatie waar we nu in verzeild zijn geraakt. De Europese Commissie heeft het u wel gemakkelijk gemaakt, want u kon zelf de voorwaarden bepalen. U kunt het dus niet op de Europese Commissie steken dat er nu geen uitbetalingen zijn. Een van de voorwaarden van de beloofde hervormingen was de fameuze pensioenhervorming, grootdoenerij van Vivaldi.

De betalingsaanvraag voor die eerste schijf van 850 miljoen euro uit dat Europees fonds voor herstel en veerkracht heeft ondertussen al heel wat maanden vertraging opgelopen. Alleen als die pensioenhervorming een voldoende grote besparing voor de begroting oplevert, kan er aanspraak gemaakt worden op dat relancegeld. Bij dit akkoord is de vraag van 850 miljoen en bij uitbreiding de vraag van 4,5 miljard euro, of deze deal, met een voorspelde impact van 0,5 % op het bbp tegen 2070, genoeg is om de Europese relancesubsidies te kunnen aanvragen.

On a l'impression que le gouvernement fait surtout de la communication politique. Pour la question importante des pensions, c'est très néfaste pour la crédibilité du politique, le Parlement et la démocratie. Si nous ne disposons pas des informations correctes, notre travail de député devient infaisable.

18.03 Reccino Van Lommel (VB): Les réformes de la Vivaldi sont souvent réduites à la portion congrue.

En ce qui concerne le pot de relance, nous avons d'abord eu toute une discussion sur qui recevrait quoi. Le secrétaire d'État Dermine n'en est pas sorti. Finalement, le premier ministre a repris le dossier pour le répartir de manière inéquitable dans le pays. Il est incompréhensible que le gouvernement flamand ait mordu si vite à l'hameçon.

Le deuxième problème était le montant. Selon les estimations, nous contribuons au pot européen à hauteur de 17,4 milliards d'euros, et nous en récupérons 5,9 milliards d'euros. Cependant, ces 5,9 milliards d'euros ont été entre-temps revus à 4,5 milliards d'euros, et même ce montant-là reste très incertain. Nous sommes donc des contributeurs nets à hauteur de 12,8 milliards d'euros et, à ce rythme, nous ne recevrons rien du tout. Nous aurions mieux fait de dépenser ces 17,4 milliards d'euros nous-mêmes dans notre pays et de les injecter dans notre économie; ils auraient créé un énorme effet multiplicateur.

La Commission européenne a facilité la tâche du gouvernement, car il a pu déterminer lui-même les conditions liées aux versements. On ne peut donc pas reprocher à la Commission européenne l'absence de

U gaat ervan uit dat die toets van Europa zal kunnen worden doorstaan. Het ging tussen 0,9 en 1,2 % van het bbp zijn om toegang te krijgen tot het Europees herstellfonds. Na informeel contact in april bleek nog dat mevrouw Bertrand inschatte dat de inspanning slechts 1 % zou zijn. Aan die voorwaarde wordt niet voldaan. En toch gaat deze regering ervan uit dat het bereikte pensioenakkoord de zegen zal krijgen van de Europese Commissie.

De Studiecommissie voor de Vergrijzing verwacht dat de toenemende vergrijzing de pensioenkosten aanzienlijk de hoogte in zal jagen. Men zegt zelfs dat het de komende decennia zal oplopen van 25,7 % van het bbp nu naar 30,1 % in 2050.

Mijnheer de staatssecretaris, het is onduidelijk hoeveel ons land zal mislopen indien die pensioenhervorming onvoldoende zal zijn. Volgens Céline Gauer, de adjunct-secretaris-generaal bij de Europese Commissie, kan het uitblijven van die gevraagde hervormingen niet alleen de uitbetaling van de eerste schijf blokkeren en hypothekeren, maar ook de uitbetaling van alle volgende schijven. Het mislopen van de relancemiddelen kan oplopen tot maar liefst 4,5 miljard euro, geld waar onze economie op rekt.

Mijnheer de staatssecretaris, mijn vraag is heel duidelijk. Is die pensioenhervorming voldoende om aanspraak te kunnen maken op de uitbetaling van die eerste schijf van 850 miljoen euro uit die pot?

paiements à cette heure. L'une des conditions des réformes promises était la fameuse réforme des pensions.

Entre-temps, la demande de paiement de la première tranche de 850 millions d'euros a été retardée de plusieurs mois. Cet argent du fonds de relance ne pourra être réclamé que si la réforme des pensions permet de réaliser des économies suffisamment importantes pour le budget. La question clé est de savoir si cet accord, avec un impact prévu de 0,5 % sur le PIB d'ici 2070, suffira pour pouvoir introduire la demande de l'argent de relance européen. Le critère européen se situe entre 0,9 % et 1,2 % du PIB. Néanmoins, le gouvernement estime qu'il passera le test.

Selon la secrétaire générale adjointe auprès de la Commission européenne, l'absence des réformes demandées pourrait non seulement bloquer et hypothéquer le versement de la première tranche, mais aussi celui de toutes les tranches suivantes. Les fonds de relance dont nous nous priverions ainsi pourraient s'élever à 4,5 milliards d'euros, et notre économie table sur cet argent.

La réforme des pensions est-elle suffisante pour le paiement de la première tranche de 850 millions d'euros?

18.04 François De Smet (DéFI): Madame la secrétaire d'État, monsieur le secrétaire d'État, chers collègues, effectivement le débat sur les pensions a déjà eu lieu tout à l'heure avec le premier ministre et la ministre des Pensions. Ce n'est pas l'objet principal. Je ne vais donc pas rappeler à quel point nous trouvons que cette réforme n'est pas une vraie réforme. Je ne rappellerai pas à quel point elle nous paraît gravement manquer son objectif et ne pas être à la hauteur des besoins, ni des coûts du vieillissement qui augmenteront jusqu'en 2070 à hauteur de 5 %.

Au regard de ce chiffre, l'effort de 0,5 % paraît bien faible. Il ne paraît pas faible juste au regard de la réalité, mais aussi au regard de ce que demande la Commission européenne. Et c'est un vrai souci. Il a été évoqué tout à l'heure durant les questions d'actualité par moi-même et par plusieurs autres collègues. Ni le premier ministre ni la ministre des Pensions n'ont répondu. Vous avez donc bien fait de venir ce soir.

18.04 François De Smet (DéFI): We hebben zopas al met de eerste minister en de minister van Pensioenen gedebatteerd over de pensioenen. Ik heb toen gezegd dat deze hervorming, die er eigenlijk geen is, haar doel mist en ernstig tekortschiet.

Gelet op de vergrijzingskosten, die in 2070 tot 5 % zullen oplopen, lijkt een inspanning van 0,5 % ons erg gering en ver verwijderd van wat de Europese Commissie vraagt. Om de eerste schijf van het Europees relanceplan te kunnen ontvangen,

Pour pouvoir bénéficier de la première tranche du Fonds européen pour la relance et la résilience, nous devons remplir un certain nombre de conditions et nous sommes supposés fournir une réforme des retraites portant sur un effort minimum de 1,2 % du PIB. Comme cela a été dit par mes collègues, c'est un chiffre qui ne sort pas de nulle part. Il a été avancé par Mme Bertrand dans l'hémicycle et dans la presse. C'est vrai qu'il a été à tout le moins contredit et nuancé par son collègue, le secrétaire d'État Thomas Dermine.

Il va bien falloir s'accorder et nous dire comment les choses vont évoluer maintenant. Ce que vous amenez par cette réforme et un effort de 0,5 %, c'est très loin de l'effort réel et cela fait donc porter un poids sur les nouvelles générations. On en a parlé tout à l'heure avec le premier ministre. Cela fait de votre réforme une grosse occasion manquée. Mais, à court terme, se pose la question de savoir si nous sommes tout simplement dans les clous. Quel est le chiffre réel de l'effort à partir duquel la Commission européenne va évaluer si cette réforme des pensions, qui ne fait qu'effacer le surcoût de votre réforme de l'année dernière, va ou non satisfaire les conditions qui nous ont été fixées?

Quelles assurances avez-vous que la Commission européenne se satisfait de cet effort de 0,5 % du PIB? Une demande de paiement a-t-elle déjà été communiquée en bonne et due forme? Avez-vous pris les contacts avec la Commission en ce sens? Avez-vous une date pour la décision de la Commission?

Madame la secrétaire d'État au Budget, quelle est votre avis sur le financement actuel des pensions au regard du papy-boom qui commence et que ce gouvernement ne prend pas à sa juste mesure?

moeten we aan bepaalde voorwaarden voldoen, waaronder een pensioenhervorming die een minimuminspanning van 1,2 % van het bbp vertegenwoordigt. Dat cijfer werd door mevrouw Bertrand naar voren gebracht, maar werd vervolgens door de heer Dermine betwist en genuanceerd. Het zou misschien goed zijn dat u de violen stemt.

De inspanning, die tot 0,5 % beperkt blijft, zadelt de toekomstige generaties met een enorme last op en maakt van deze hervorming een gemiste kans. Op korte termijn is het vooral van belang te weten te komen of de Europese Commissie van mening is dat we aan de vastgestelde voorwaarden voldoen.

Hebt u garanties dat de Europese Commissie met deze inspanning genoeg zal nemen? Werd er een betalingsaanvraag ingediend? Hebt u contact opgenomen met de Commissie? Weet u wanneer ze een beslissing zal nemen? Mevrouw de staatssecretaris, wat is uw standpunt over de huidige pensioenfinanciering en het senioren-boomtijdperk dat aanbreekt?

18.05 Staatssecretaris **Alexia Bertrand**: Mijnheer Loones, bedankt voor uw vragen. U hebt zeker de verdienste van consistentie en dat waardeer ik bijzonder.

Sta mij toe onmiddellijk te antwoorden op uw vragen over de reikwijdte van het akkoord. U vraagt mij of het akkoord voldoende zal zijn voor de betaalbaarheid van onze pensioenen en of het helpt tegemoetkomen aan de uitdaging van de betaalbaarheid op lange termijn. Laat ik daarover zeer duidelijk zijn. Het akkoord is een bijkomende stap in de beheersing van de toekomstige pensioenlast. De regering besliste om de pensioenlasten tegen 2070 met iets meer dan 0,5 % van het bbp te laten dalen. In euro's van vandaag vertegenwoordigt dat een inspanning van zo'n 3 miljard. Het is ook een belangrijke stap voor deze legislatuur, net omdat voor het eerst enkele heilige huisjes sneuvelden. Tot enkele weken geleden leken significante ingrepen op de perequatie een utopie. Nu vertegenwoordigen ze 80 % van het bereikte resultaat.

Mijnheer Van Lommel, mijnheer De Smet, het akkoord heeft in alle eerlijkheid iedereen verrast qua inhoud en duidelijkheid, met dank aan alle coalitiepartners. Het is, na de begrotingscontrole, opnieuw een ernstige inspanning. Als staatssecretaris van Begroting heb ik altijd grote ambities om de uitgaven te beperken. We hebben dat debat al meermaals gehad in de commissie. Hoe groter de inspanning, hoe beter. Hier ligt een akkoord, met een substantiële inspanning op de uitgaven. Het had

18.05 **Alexia Bertrand**, secrétaire d'État: À la question de savoir si cet accord suffira pour garantir la soutenabilité financière de nos pensions à long terme, je peux répondre qu'il s'agit d'une étape supplémentaire dans la gestion de la charge future des pensions. Le gouvernement a décidé de réduire les charges de pension d'un peu plus de 0,5 % du PIB à l'horizon 2070, ce qui correspond à un effort de quelque 3 milliards d'euros. En outre, alors que les interventions au niveau de la pérenquation semblaient utopiques jusqu'il y a peu, elles représentent à présent 80 % du résultat obtenu.

Pour être franche, l'accord a surpris tout le monde en termes de contenu et de clarté, grâce à tous les partenaires de la coalition. Nous avons un accord prévoyant un effort important au niveau des dépenses, que je

geen nut nog maanden ter plaatse te trappelen. Ik sta dus volledig achter het akkoord.

U vraagt me dan of het akkoord voldoende zal zijn voor de Commissie. De heer Dermine heeft al aangekondigd of zal aankondigen dat hij in het najaar de Europese Commissie formeel zal verzoeken om de eerste schijven van het geld uit het Europees plan voor herstel en veerkracht over te maken. Dat is goed nieuws en dat is ook noodzakelijk. Het is ook de voornaamste boodschap die ik heb meegenomen na mijn onderhoud met de Commissie op 23 juni. Eens de aanvraag gebeurd is, beschikt de Commissie over twee maanden om een oordeel te vellen, waarna de Europese Raad één maand de tijd heeft om dat te bevestigen.

U vraagt mij wat het standpunt van de Commissie zal zijn, maar ik kan mij natuurlijk moeilijk in de plaats stellen van de Europese Commissie. Ik kan ook moeilijk voorspellen welk besluit de Europese Commissie zal nemen. U verwijst naar mijn gesprek met de Europese Commissie, maar de Commissie stipte wel aan dat haar inschatting gebaseerd was op de informatie en cijfers die zij op dat moment voorhanden had.

Mijnheer Loones, u vraagt waarom ik naar de Europese Commissie ben gestapt. De reden is dat ik heel vaak in het Parlement vragen kreeg over de potentiële impact van de Europese fondsen op de begroting, vragen van u, de heer Vermeersch en nog andere Kamerleden. Ik wilde dus snel duidelijkheid. Ik heb daar dan ook op een transparante manier over gecommuniceerd. Staat transparante communicatie gelijk aan druk? Daar kan ik niet op antwoorden. Ik lees *De Standaard* ook, maar wat u zegt, heb ik niet in *De Standaard* zien staan. Ik ben er wel van overtuigd dat de input van de Commissie nuttig was in het kader van het gesloten akkoord.

Zal het dan volstaan? Er zijn duidelijk argumenten om het akkoord te verdedigen bij de Europese Commissie. In het cijfer dat de Commissie informeel meegaf, werd nog geen rekening gehouden met de originele plannen voor de pensioenbonus. In het nieuwe pensioenakkoord zal de herwerkte pensioenbonus geen 0,3 % kosten vertegenwoordigen, maar een kleine opbrengst van 0,03 % genereren. Daarnaast schat het Federaal Planbureau in een recente analyse de gestegen kosten van de pensioenuitgaven als gevolg van eerdere regeringsbeslissingen op 0,65 % van het bbp.

Ik concludeer, mevrouw de voorzitter. Het bereikte resultaat is een belangrijke bijkomende stap in het betaalbaar houden van onze pensioenen. De beslissing laat staatssecretaris Dermine toe om nu concreet de beloofde fondsen uit het herstelplan formeel aan te vragen.

Zoals ik heb gezegd, is het akkoord geen eindpunt. Er zullen in de komende jaren bijkomende maatregelen moeten worden genomen om de betaalbaarheid van de pensioenen te garanderen op lange termijn. Laten we voor de korte termijn eerst het oordeel van de Europese Commissie afwachten, los van allerlei speculaties of interpretaties.

U vroeg mij naar de cijfers en de berekeningen. Zoals altijd steun ik op de cijfers van onze verschillende instellingen en administraties. In dezen is dat de Federale Pensioendienst, de administratie van minister Lalieux. Zij heeft een doorrekening gevraagd aan het Federaal Planbureau. Zoals ik bij de fiscale hervorming steun op de berekeningen van

soutiens par conséquent pleinement.

Le secrétaire d'État Dermine entend demander formellement à la Commission européenne, à l'automne, de verser les premières tranches des fonds provenant de la Facilité pour la Reprise et la Résilience (RRF). Une fois la demande introduite, la Commission dispose de deux mois pour prendre une décision, après quoi le Conseil européen dispose d'un mois pour la confirmer.

Il m'est évidemment difficile de prévoir la décision de la Commission européenne.

Lorsque M. Loones demande pourquoi je me suis rendue à la Commission européenne, c'était parce que le Parlement m'a posé de nombreuses questions sur l'incidence possible des fonds européens sur le budget et que je souhaitais avoir rapidement des éclaircissements à ce sujet. J'ai fait preuve de transparence dans ma communication à ce propos.

Nos arguments seront-ils suffisants pour la Commission européenne? Le chiffre communiqué de manière informelle par la Commission ne tenait en tout cas pas encore compte des projets initiaux concernant le bonus de pension. Le nouvel accord sur les pensions prévoit que le bonus de pension révisé ne coûtera pas 0,3 %, mais rapportera un petit 0,03 %. En outre, dans une analyse récente, le Bureau fédéral du Plan estime à 0,65 % du PIB la hausse des coûts des dépenses de pension due aux décisions des gouvernements précédents.

L'accord représente une étape supplémentaire importante pour maintenir nos pensions à un niveau abordable, permettant au secrétaire d'État Dermine de demander officiellement les fonds promis dans le cadre du plan de relance. Toutefois, il ne s'agit pas d'un point final; des mesures supplémentaires devront

de fiscale administratie, zoals ik in het geval van de gezondheidszorg steun op de cijfers van die administratie, zoals ik voor Werk ook steun op die administratie, heb ik dat hier ook zo gedaan.

Als u daarover nog vragen hebt, dan kunt u die aan mevrouw Lalieux stellen, aangezien die cijfers van haar administratie afkomstig zijn.

être prises dans les années à venir pour garantir la soutenabilité financière des pensions à long terme. À court terme, attendons maintenant le verdict de la Commission européenne.

Comme toujours, je m'appuie sur les chiffres de nos différentes institutions et administrations, en l'occurrence le Service fédéral des Pensions, l'administration de la ministre Lalieux, qui a demandé une analyse chiffrée au Bureau fédéral du Plan. Pour toute question à ce sujet, je vous renvoie donc à la ministre Lalieux.

18.06 Staatssecretaris **Thomas Dermine**: Collega's, ik zit helemaal op dezelfde lijn als staatssecretaris Bertrand.

Bij wijze van inleiding wil ik erop wijzen dat de pensioenhervormingsdoelstellingen niet uit het niets komen. Zij zijn identiek aan die welke in ons regeerakkoord stonden. Wij staan dan ook volledig achter de inhoud ervan. Het gaat om een sociaal en budgettair evenwichtige hervorming, die ervoor zal zorgen dat al onze medeburgers een waardig en duurzaam pensioen zullen krijgen op lange termijn.

De opname van deze hervorming in ons Europees herstelplan was gewoon een vertaling van ons meerderheidsakkoord. Zij werd ons niet opgelegd door de Europese Commissie. Het enige wettelijke document ter zake tussen de regering en de Europese Commissie is de CID, de Council Implementing Decision. In dit document staan er vier voorwaarden voor een geldige pensioenhervorming, vier voorwaarden zonder cijfers. Het gaat dus niet om 1,2 %, niet om 0,3 %. Het zal een appreciatie zijn van het college van commissarissen of onze hervorming volstaat.

Welke zijn deze vier voorwaarden? Ten eerste, de pensioenhervorming moet de financiële en sociale houdbaarheid van het pensioenstelsel verbeteren. Ten tweede, zij moet ouderen aanmoedigen om actief te blijven op de arbeidsmarkt. Ten derde, de solidariteitsrol van ons systeem moet versterkt worden om een fatsoenlijk minimumpensioen te hebben. Ten vierde, wij moeten zorgen voor convergentie tussen de verschillende pensioenstelsels.

Et donc oui, effectivement, notre réforme des pensions et la politique menée par la ministre des Pensions durant cette législature visent à adresser ces quatre éléments contenus dans le CID. Premièrement,

18.06 **Thomas Dermine**, secrétaire d'État: Je suis entièrement sur la même longueur d'onde que la secrétaire d'État Bertrand.

Les propositions de réforme des pensions ne sont pas tombées du ciel, car elles figurent dans notre accord de gouvernement. Il s'agit d'une réforme équilibrée, tant sur le plan social que sur le plan budgétaire, qui assurera à tous nos concitoyens une pension digne et durable à long terme. L'intégration de cette réforme dans notre plan de relance européen est tout simplement la traduction de notre accord de coalition et ne nous a pas été imposée par la Commission européenne.

Le seul document juridique liant le gouvernement et la Commission européenne est la Décision d'exécution du Conseil, qui contient quatre conditions, non chiffrées, pour une réforme des pensions valable. Ainsi, la réforme des pensions doit améliorer la soutenabilité financière et sociale du système de pension, encourager les personnes âgées à rester actives sur le marché du travail, renforcer le rôle de solidarité de notre système afin de garantir une pension minimale décente et viser une convergence entre les différents systèmes de pension.

Het is de bedoeling om met onze hervorming en ons pensioenbeleid op de vier aspecten in de Council

nous avons remonté les pensions minimum comme aucun gouvernement ne l'a fait, faisant suite à une demande de la Commission européenne. Les pensions minimum en Belgique étaient inférieures à la moyenne des autres pays européens. Nous l'avons dit, nous l'avons fait.

Deuxièmement, nous avons assuré que des corrections soient apportées, notamment sur le critère de genre. C'est ce que la ministre Lalieux a fait, en intégrant dans les périodes assimilées toute une série de congés thématiques pris par des femmes, tels que des congés parentaux ou des congés pour aider des proches.

Nous avons aussi veillé à une convergence des systèmes, notamment par le biais de la péréquation ou de contributions plus importantes au second pilier, afin de s'assurer une convergence de la trajectoire sociale et budgétaire, qui sera laissée à l'appréciation de la Commission européenne. Nous avons travaillé sur les quatre éléments.

En ce qui concerne l'introduction de la demande de paiement, pour répondre à notre collègue de DéFI, nous allons effectivement introduire une demande de paiement au plus tard mi-septembre, parce que nous sommes encore dans l'attente de certains éléments relatifs à d'autres obligations administratives, comme M. Loones y a fait référence, notamment des systèmes informatiques de transparence entre la Belgique et la Commission européenne. Nous comptons introduire cette demande de paiement au plus tard en septembre. Dans un délai raisonnable d'un à deux mois ensuite, la Commission européenne – avec laquelle nous sommes en interaction constante – nous fera part de son rapport d'appréciation.

Dès lors, nous sommes ravis, grâce à cette réforme des pensions équilibrée d'un point de vue budgétaire et social, de pouvoir avancer et rejoindre le peloton de tête des pays européens dans l'exécution du plan de relance.

18.07 Sander Loones (N-VA): Mevrouw de voorzitter, collega's, ik wou eigenlijk repliceren vanop mijn plaats, maar ik kan niet want ik ben van mijn stoel gevallen. Ik heb maar één vraag. Ik wil op een serieuze manier mijn job kunnen doen. Collega's, wat hebben jullie hier nu zelf kunnen vaststellen?

Ten eerste, staatssecretaris Dermine zegt dat Europa geen enkel cijfer in de documenten heeft gespecificeerd. Dat heeft hij letterlijk gezegd. In dat document staat geen enkel cijfer, zegt hij. Mevrouw Bertrand zegt dan weer dat die 1,2 % in het begrotingsdebat naar boven is gekomen. Mevrouw Bertrand verwijst trouwens ook naar een vergadering met de Europese Commissie die zij heeft gehad. De een zegt dit, de ander dat. Wie moet ik in godsnaam geloven?

Daarom vraag ik om die verslagen te kunnen zien. Mevrouw de staatssecretaris, u hebt dat verslag van de Europese Commissie. Ik heb dat ook, maar ik zou graag zien dat alle collega's dat krijgen, dat het hele Parlement transparant wordt geïnformeerd, dat iedereen de exacte feiten kan zien.

Implementing Decision in te spelen. We hebben, zoals de Commissie gevraagd heeft, het minimumpensioen op een ongeziene manier opgetrokken om aan te sluiten bij het Europese gemiddelde. We hebben een en ander bijgestuurd met betrekking tot het gendercriterium via de gelijkstelling van de thematische verlopen die door vrouwen opgenomen worden. We hebben voor een convergentie van de pensioenregelingen gezorgd via de inperking van de perequatie en de verhoging van de bijdragen van de tweede pijler teneinde het sociale en budgettaire traject te waarborgen. Dat wordt aan de evaluatie van de Europese Commissie onderworpen.

We zullen ten laatste medio september een betalingsaanvraag indienen, aangezien er nog bepaalde administratieve aspecten opgehelderd moeten worden, onder meer met betrekking tot de IT-systemen die voor transparantie moeten zorgen. Eén à twee maanden later zal de Europese Commissie haar evaluatieverslag overmaken.

Dankzij deze evenwichtige pensioenhervorming sluiten we tot onze grote tevredenheid aan bij de kopgroep van Europese landen op het stuk van de uitvoering van het herstelplan.

18.07 Sander Loones (N-VA): Selon le secrétaire d'État Dermine, l'Europe n'a spécifié aucun chiffre dans les documents. La secrétaire d'État Bertrand affirme que le chiffre de 1,2 % a été évoqué lors du débat sur le budget. Elle fait référence à une réunion avec la Commission européenne à ce sujet. Qui devons-nous croire? Je demande donc à voir le rapport de la Commission européenne. Selon la secrétaire d'État, elle a communiqué de manière transparente au sujet de la réunion avec la Commission européenne. Je pense que personne dans cet hémicycle n'a reçu cette communication transparente. La secrétaire d'État Bertrand estime que

Ten tweede, mevrouw de staatssecretaris zegt dat ze op een transparante manier heeft gecommuniceerd over de vergadering met de Europese Commissie. Opnieuw, hebben jullie die transparante communicatie ontvangen, collega's? Ik denk het niet.

Ten derde, mevrouw de staatssecretaris, u zegt dat het eigenlijk niet gaat over 0,5 % en 1,2 %. U zegt dat u hier een hervorming hebt gemaakt die een positief cijfer heeft veroorzaakt. U bent boven de nul gegaan. Dan is mijn vraag opnieuw waar die documenten zijn. U komt hier met redeneringen af. Ik lees in de krant dat u die redeneringen ook aan *De Standaard* hebt bezorgd. Zij noemen dat creatieve rekenkunde.

Ik wil mijn job kunnen doen. Als een staatssecretaris hier zaken beweert, wil ik dat die documentatie aan het Parlement wordt bezorgd. Ik wil dat het verslag van de vergadering met de Europese Commissie aan het Parlement wordt bezorgd.

Mevrouw de staatssecretaris, u zegt te steunen op de cijfers van de vakministers en zegt dat ik ze moet opvragen bij die vakministers. U hebt de cijfers. Bezorg ze aan het Parlement. U zegt zelf dat u ze hebt. Waarom krijgen wij ze dan niet? Waarom krijgt het Parlement die documentatie niet transparant te zien? Ik denk dat het gewoon is omdat deze regering een fundamenteel probleem heeft met transparantie. Een fundamenteel probleem.

Eind vorig jaar waren er belangrijke WhatsAppberichten van de eerste minister. Ik wilde die zien. Wij hebben die niet gekregen. Ze lagen noch tans aan de basis van het ontslag van een staatssecretaris. Er zijn geheime instructies van mevrouw Schlitz aan haar administratie, om haar eigen logo overal rond te strooien. Die worden gewoon verborgen gehouden. Er is een Waalse astronaut die blijkbaar de ruimte in moet. Wij krijgen dat hele dossier niet te zien. Wij moeten maanden en maanden trekken en sleuren om documenten naar boven te krijgen.

In het kader van de burgerbevraging wordt er artificiële intelligentie gebruikt. Ik vraag al maanden inzicht daarin. Minister Verlinden en minister Clarinval weigeren. In het bpost-dossier, het dossier van collega Freilich, kan minister De Sutter de informatie zelfs niet bezorgen aan ons, want ze wordt zelf niet ingelicht door haar eigen diensten. De documentatie over de politiepensioenen, waar de heer Van Quickenborne handtekeningen onder zet, wordt niet bezorgd aan het Parlement. Integendeel, er wordt over gelogen. Vorige week was er de heer Vandenbroucke en de coronamails. Wij krijgen ze niet te zien. En dan kan ik nog beginnen over mevrouw Lahbib, maar ik denk dat die casus duidelijk is. Waarom kan die transparantie niet gegeven worden aan het Parlement? Waarom mogen wij onze job niet doen?

In dezen vind ik dat supererg omdat ik van u, mevrouw de staatssecretaris, verwacht dat u de hoeder bent van de begroting. In dezen vind ik het supererg omdat het gaat over de pensioenen.

De heer Dermine zegt dat een waardig en duurzaam pensioen zal kunnen worden gegarandeerd. Mevrouw de staatssecretaris, u spreekt over een ernstige inspanning, een substantiële inspanning. U zegt dat u volledig achter het akkoord staat. Ik zou van u net het tegenovergestelde verwachten.

Wat hebben wij gezien? De experten stellen dat er een inspanning moet

la réforme engendre un résultat positif. Le quotidien *De Standaard* parle de calculs créatifs. Je souhaite voir les documents sur lesquels elle fonde son raisonnement.

Pourquoi ne nous fournit-on pas les chiffres des ministres compétents, sur lesquels la secrétaire d'État s'appuie? Ce gouvernement a un véritable problème avec la transparence.

Nous n'avons pas pu consulter les messages WhatsApp du premier ministre qui ont conduit à la démission de la secrétaire d'État De Bleecker, ni les instructions secrètes données par l'ex-secrétaire d'État Schlitz à ses services pour que son logo apparaisse partout. On fait appel à l'intelligence artificielle pour la consultation populaire. Cela fait des mois que nous demandons de pouvoir consulter les documents, sans résultat. La ministre De Sutter n'est pas en mesure de fournir les informations demandées concernant bpost, parce qu'elle n'est elle-même pas informée par ses services. Le ministre Van Quickenborne ment à propos de la documentation relative aux pensions des policiers. Nous ne pouvons pas non plus consulter les mails du ministre Vandenbroucke à propos de la crise du coronavirus, sans parler, évidemment, du cas de la ministre Lahbib.

Pourquoi ne pouvons-nous pas faire notre travail en tant que parlementaire? C'est particulièrement grave lorsqu'il s'agit du budget et des pensions. Selon la secrétaire d'État Alexia Bertrand, de sérieux efforts sont fournis et elle soutient totalement l'accord sur les pensions. Je m'attendais plutôt à l'inverse. D'après les experts, un effort de 5 % est nécessaire, mais le gouvernement n'atteint même pas 0,5 %. Le déficit budgétaire de 30 milliards d'euros demeure. Personne ne peut garantir aujourd'hui que les pensions pourront être financées d'une manière durable.

gebeuren van 5 % van het bruto binnenlands product. U doet 0,5 %. U doet 10 keer te weinig. Er is een begrotingsinspanning nodig van ongeveer 30 miljard euro. Wat hebt u gedaan? U hebt er nog 3 miljard euro extra bij gegooit. Nu haalt u die 3 miljard euro opnieuw weg. U staat nog altijd op een tekort van 30 miljard euro.

Dat noemt u een duurzaam pensioen. Vandaag is er niemand die kan garanderen dat de pensioenen op duurzame wijze zullen worden betaald. Niemand van u kan dat garanderen. Wanneer wij echter de desbetreffende documenten vragen, krijgen wij ze zelfs niet te zien. Collega's, dat is niet betamelijk.

Dat is ook de reden waarom ik een motie indien. Ik wil dat alle documentatie naar boven komt en dat het Parlement correct wordt geïnformeerd. Ik wil dat wij, ten eerste, alle verslagen krijgen van de formele en informele vergaderingen die er zijn geweest tussen de regering en de Europese Commissie. Ik wil, ten tweede, dat het hele pensioenakkoord wordt doorgerekend. Vanzelfsprekend zullen wij mevrouw Lalieux daarover ondervragen. Ik zie dat de heer Van der Donckt al dolenthousiast is. Ik wil echter dat het pensioenakkoord wordt doorgerekend, zowel door het Planbureau als door het Rekenhof. Mevrouw de staatssecretaris, ik verwacht, ten derde, niet dat u het akkoord bejubelt, maar dat u de regering ter verantwoording roept en aangeeft dat het niet genoeg is, dat de pensioenen niet veilig zijn en dat u meer verwacht.

18.08 Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de voorzitter, mijnheer Dermine, het is elke keer hetzelfde als wij in debat gaan over dit onderwerp. U probeert steeds maar iedereen te sussen en doet alsof alles in orde is. Uw portefeuille als staatssecretaris is relatief beperkt. Veel hebt u niet op te volgen, maar zelfs het verhaal van het plan voor herstel en veerkracht is problematisch, al begrijp ik dat u afhankelijk bent van de beslissingen van de regering.

Die projecten alleen al zijn vaak bedenkelijk. Ik vind dat ze dikwijls weinig of niets met relance te maken hebben. Ik stel mij dus vragen bij de inhoud ervan. U hebt in het verleden al heel vaak gezegd dat als Europa niet tussenbeide komt, we dat met eigen middelen zullen doen. Ik stel vast dat u er vandaag weer heel gerust in bent, maar ik heb toch twee bedenkingen.

Eerst en vooral, door heel dat vivaldigeklunsel loopt ook het Vlaamse Gewest potentieel middelen mis. Als wij Europese middelen zouden mislopen, betekent dat dus dat u vanuit de federale pot, die al leeg is, de projecten moet betalen in Vlaanderen. De Vlaming betaalt dus niet alleen het grootste deel van die 17,4 miljard, maar zal dan ook nog eens dubbel mogen betalen voor de middelen die u misloopt. Conclusie, het is weer de PS die de Vlaming zou laten betalen.

Tweede bedenking, hoe langer we wachten met de betalingsaanvragen, hoe meer intresten we uiteindelijk zullen moeten betalen omdat we al die projecten zelf aan het prefinancieren zijn. U zegt immers dat alle projecten moeten blijven doorgaan.

U hebt met uw regering gewoon een aantal dingen beloofd aan de EU-Commissie die u niet kunt waarmaken. De pensioenhervorming is daar gewoon een voorbeeld van. Omdat u in september een aanvraag moet indienen, hebt u maar een hervorming in elkaar gestoken die eigenlijk geen hervorming is en zelfs niet voldoet aan de belofte die u aan de

Je dépose une motion en vue d'obtenir les comptes rendus de toutes les réunions formelles et informelles qui ont eu lieu avec la Commission européenne. Je souhaite que le coût total de l'accord sur les pensions soit recalculé par la Cour des comptes et le Bureau du Plan. Je souhaite que la secrétaire d'État demande des comptes au gouvernement et qu'elle dise que ce n'est pas suffisant.

18.08 Reccino Van Lommel (VB): Le secrétaire d'État Dermine tente toujours d'apaiser tout le monde. Ses compétences sont relativement restreintes, mais même l'histoire du Plan national pour la Reprise et la Résilience est problématique. Les projets en tant que tels sont contestables et n'ont souvent rien à voir avec la relance. Si l'Europe ne prévoit pas de financement, nous ferons appel à nos propres ressources, déclare le secrétaire d'État.

En raison des cafouillages de la Vivaldi, la Flandre risque de voir effectivement des moyens financiers lui passer sous le nez. Les projets devront alors être financés au moyens de fonds issus des caisses fédérales. Or elles sont déjà vides. Les Flamands paient non seulement la majeure partie des 17,4 milliards d'euros, mais devront également payer pour les moyens financiers non obtenus. Une fois de plus, le PS fera payer les Flamands. Plus nous attendrons avec les demandes de paiement, plus il faudra payer d'intérêts, vu que nous préfinançons déjà les projets à l'heure actuelle.

Europese Commissie hebt gedaan. U werkt eigenlijk op goed geluk, daar komt het op neer. U weet het immers eigenlijk niet.

U had eigenlijk gewoon moeten doen wat u had beloofd. U hebt daarjuist inderdaad gezegd dat de vereisten niet door hen zijn opgelegd. U hebt die zelf kunnen bepalen. Daar heb ik daarstraks ook al naar verwezen. Dat maakt dat u nu, elke dag opnieuw, een schietgebedje doet in de hoop dat ze u zullen vergeven dat wat u eerder hebt ingediend maar om te lachen was en ze deze minihervorming zullen aanvaarden.

Dan spreekt u over vier fameuze voorwaarden zonder cijfers. Blijkbaar zijn cijfers of parameters helemaal niet nodig. Op wat trekt dat nu? U hebt in het verleden zelf over cijfers gesproken. Nu is het allemaal niet meer van toepassing. Het gaat maar over het principe, blijkbaar. Mijnheer Dermine, hoe vaak heb ik u niet gezegd dat we een groot risico lopen op het mislopen van middelen? Hoe vaak hebt u wel niet gezegd dat we tijd genoeg hebben en dat die pensioenhervorming voldoende zou zijn? Opnieuw is er hier vandaag heel wat mist gespuid in deze zaal.

U hebt de pensioenhervorming, door deze snel in elkaar te steken, ten dienste gesteld van de relancemiddelen in de hoop dat de EU het zal aanvaarden. Dat doet u terwijl Céline Gauer heeft aangegeven dat we misschien wel alles zullen mislopen. Dat staat in schril contrast met hetgeen u zelf al o zo vaak in het verleden hebt verklaard. Mijnheer de staatssecretaris, ik weet niet of u het beseft, ik weet niet of u doorhebt dat wij hier zomaar even 4,5 miljard euro kunnen mislopen als dat zo blijft doorgaan.

Collega's, heel dat plan voor herstel en veerkracht werd voorgehouden als iets prestigieus, iets dat goed zou zijn voor onze economie. Ik hoop alleen maar dat het geen lege doos zal blijken en dat wij niet 17 miljard euro betaald hebben om uiteindelijk niets terug te krijgen omdat deze regering haar job niet heeft gedaan.

18.09 François De Smet (DéFI): Madame la présidente, madame la secrétaire d'État, monsieur le secrétaire d'État, je vous remercie pour vos réponses.

Si je résume, vous n'avez pas de garantie, ce qui n'est pas anormal puisqu'il faudra que la Commission européenne juge sur pièces. Effectivement, cela ne se résume pas uniquement à une affaire de chiffres.

Toutefois, j'ai été frappé par deux de vos réponses. Madame Bertrand vous avez dit presque textuellement qu'il existe des arguments permettant de penser que la Commission européenne pourrait accepter ce plan. "Il existe des arguments": que d'audace dans cette assertion! On pourrait également dire qu'il existe des arguments permettant de dire que la Commission européenne ne l'acceptera pas. C'est donc avec beaucoup de diplomatie que vous pointez des doutes et des failles potentielles en raison du fait qu'on ne maîtrise pas les résultats de cet examen.

Monsieur Dermine, vous avez rappelé les quatre critères, ce dont je vous remercie. Je peux concevoir avec vous que, pour ce qui concerne trois d'entre eux, la réforme, même s'il ne s'agit pas véritablement d'une réforme, contient quelques arguments permettant de répondre aux demandes de la Commission européenne. Mais pour ce qui concerne le

Le gouvernement a fait des promesses à la Commission européenne qu'il ne peut pas tenir. Parce que la réforme des pensions doit être déposée en septembre, on s'est contenté d'un peu de bricolage à tout hasard. Le gouvernement espère à présent que la Commission acceptera cette mini-réforme. Apparemment, on peut se passer des chiffres et des paramètres. Le principe suffit. En bâclant la réforme des pensions dans l'espoir que la Commission l'acceptera, elle est mise au service des fonds de relance. Le secrétaire d'État Dermine se rend-il compte que 4,5 milliards d'euros pourraient nous échapper? J'espère que le Plan national pour la Reprise et la Résilience ne se révélera pas être une boîte vide. J'espère seulement que nous n'aurons pas payé 17 milliards d'euros sans finalement rien recevoir en retour.

18.09 François De Smet (DéFI): Kortom, u hebt geen garanties. Op zich is dat niet abnormaal, want we moeten op de evaluatie van de Europese Commissie wachten. Niettemin hebben uw antwoorden me verwonderd.

Mevrouw Bertrand, u hebt gezegd dat er argumenten zijn om aan te nemen dat de Europese Commissie dit plan zou kunnen aanvaarden. Dat betekent dus ook dat er argumenten zijn om aan te nemen dat de Europese Commissie het niet zal aanvaarden.

Mijnheer Dermine, ik kan uw mening delen dat de hervorming – ook al is het niet echt een hervorming – een aantal argumenten omvat waarmee er tegemoetgekomen kan worden aan de eisen van de Europese

critère de la soutenabilité de cette réforme à moyen et à long terme, il n'est pas possible que celle-ci puisse se contenter d'un effort de 0,5 % alors qu'elle a elle-même indiqué la nécessité d'un minimum de 1,2 %. C'est là que vous nous sortez ce petit tour magie en disant que les chiffres n'ont plus d'importance! Tout à coup, ils ne comptent plus, d'autres arguments seront avancés.

En fait, la politique, c'est simple: si les chiffres sont embêtants, s'il n'y a pas moyen de faire correspondre 0,5 % à 1,2 %, on déclare que, tout compte fait, les chiffres ne comptent pas.

Nous verrons comment cela se règlera. Vous avez aussi habilement rappelé la séquence, à savoir qu'il y a l'évaluation de la Commission européenne et que, *in fine*, il y aura aussi un aval du Conseil européen.

Peut-être espérez-vous pouvoir remporter la mise plutôt sur les arguments politiques en seconde session. Je ne suis en effet pas sûr que la Commission européenne goûtera avec autant de plaisir que nous le côté "tour de magie" visant à faire disparaître l'argument des chiffres; mais nous verrons donc dès les mois de septembre et octobre.

Commissie. Wat evenwel het duurzaamheidscriterium betreft, kan de Commissie zich niet tevredenstellen met een inspanning van 0,5 %, terwijl ze zelf de lat op minimum 1,2 % gelegd heeft. En net daarover stelt u dat de cijfers als bij toverslag van geen tel zijn...

U hebt fijntjes de timing in herinnering gebracht, namelijk dat de evaluatie van de Commissie gevolgd wordt door de bevestiging door de Europese Raad. Misschien hoopt u het eerder met politieke argumenten te redden in tweede zit. Ik ben er namelijk niet zeker van dat de Commissie uw kunstgreep om het cijferargument te doen verdwijnen net zo gemakkelijk zal slikken als wij.

Moties Motions

De **voorzitter**: Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend. En conclusion de cette discussion, les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Sander Loones en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Sander Loones, Reccino Van Lommel en François De Smet en het antwoord van de staatssecretaris voor Relance en Strategische Investerings, belast met Wetenschapsbeleid, toegevoegd aan de minister van Economie en Werk en van de staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming, toegevoegd aan de minister van Justitie en Noordzee

- overwegende de beloften aan Europa in het kader van het Plan voor Herstel en Veerkracht rond deze pensioenhervorming;
- overwegende de waarschuwingen vanuit de Europese Commissie dat de impact van de pensioenhervorming minstens 1 à 1,2 % van het bbp moet bedragen;
- overwegende de creatieve rekenkunde van de aangekondigde pensioenhervorming;
- overwegende de onzekerheid over het goedbevinden van de Europese Commissie van deze voorliggende pensioenhervorming en dus de onzekerheid over de uitbetaling van het relancegeld;
- overwegende de eerste betaalaanvraag die nog steeds niet werd ingediend gezien het ontbreken van een pensioenhervorming;

vraagt de regering

- om alle (in)formele verslagen van vergaderingen met de Europese Commissie hierover te bezorgen aan het Parlement;
- om de berekeningen van deze pensioenhervorming te laten verifiëren door het Planbureau en door het Rekenhof;
- om de regering tot de orde te roepen met het oog op het uitwerken van aanvullende pensioenhervormingen;
- om de eerste betaalaanvraag voor te bereiden en dit in samenspraak met de deelstaten;
- om totale en correcte informatie te verschaffen over de beoordeling die de Europese Commissie over de betaalaanvraag zal formuleren."

Une motion de recommandation a été déposée par M. Sander Loones et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de MM. Sander Loones, Reccino Van Lommel en François De Smet et la réponse du secrétaire d'État pour la Relance et les Investissements stratégiques, chargé de la Politique scientifique, adjoint au ministre de l'Économie et du Travail et de la secrétaire d'État au Budget et à la Protection des consommateurs, adjointe au ministre de la Justice et de la Mer du Nord,

- considérant les promesses faites à l'Europe au sujet de cette réforme des pensions dans le cadre du plan pour la reprise et la résilience;
 - considérant les avertissements reçus de la part de la Commission européenne, dans lesquels celle-ci indique que l'incidence de la réforme des pensions doit atteindre au minimum 1 à 1,2 % du PIB;
 - considérant l'arithmétique créative qui sous-tend la réforme des pensions annoncée;
 - considérant qu'il n'est pas certain que la Commission européenne approuve la réforme des pensions dans sa forme actuelle et partant, qu'elle verse les fonds de relance;
 - considérant que la première demande de paiement n'a toujours pas été envoyée étant donné l'absence d'une réforme des pensions;
- demande au gouvernement
- de transmettre au Parlement la totalité des rapports (in)formels des réunions qui ont été organisées avec la Commission européenne à ce sujet;
 - de faire vérifier les calculs relatifs à cette réforme des pensions par le Bureau du Plan et par la Cour des comptes;
 - de rappeler à l'ordre le gouvernement pour que les pensions fassent l'objet de réformes supplémentaires;
 - de préparer la première demande de paiement en concertation avec les entités fédérées;
 - de transmettre des informations complètes et correctes sur l'évaluation que formulera la Commission européenne concernant la demande de paiement."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de dames Maggie De Block en Melissa Depraetere en de heren Ahmed Laaouej, Servais Verherstraeten, Benoît Piedboeuf en Wouter De Vriendt.

Une motion pure et simple a été déposée par Mmes Maggie De Block et Melissa Depraetere et MM. Ahmed Laaouej, Servais Verherstraeten, Benoît Piedboeuf et Wouter De Vriendt.

18.10 Ahmed Laaouej (PS): Madame la présidente, nous demandons l'urgence pour le vote sur la motion pure et simple. (*Assentiment*)

18.10 Ahmed Laaouej (PS): Tot besluit van deze interpellaties hebben wij een eenvoudige motie ingediend, waarvoor wij de urgentie vragen. (*Instemming*)

De **voorzitter**: Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

19 Renvoi d'amendements en commission

19 Verzending van amendementen naar een commissie

J'ai reçu des amendements au projet de loi relatif à l'approche administrative communale, à la mise en place d'une enquête d'intégrité communale et portant création d'une Direction chargée de l'Évaluation de l'Intégrité pour les Pouvoirs publics, n° 3152/1.

Ik heb amendementen ontvangen op het wetsontwerp betreffende de gemeentelijke bestuurlijke handhaving, de instelling van een gemeentelijk integriteitsonderzoek en houdende oprichting van een Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen, nr. 3152/1.

Je vous propose de renvoyer ces amendements en commission de l'Intérieur, de la Sécurité, de la Migration et des Matières administratives (art. 93, n° 1, du Règlement).

Ik stel u voor deze amendementen te verzenden naar de commissie voor Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken (art. 93, nr. 1, van het Reglement).

Pas d'observations? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Communications

Mededelingen

20 Conseil d'État – Présentation d'un conseiller d'État néerlandophone**20 Raad van State – Voordracht van één Nederlandstalige staatsraad**

Par lettre reçue le 6 juillet 2023, le premier président du Conseil d'État porte à la connaissance de la Chambre que le 29 juin 2023, l'assemblée générale du Conseil d'État a procédé, conformément à l'article 70 des lois sur le Conseil d'État coordonnées le 12 janvier 1973, à l'établissement d'une liste de trois candidats pour une place vacante de conseiller d'État dans le groupe linguistique néerlandais, suite à l'extension de cadre qui découle de la loi du 6 septembre 2022 modifiant la composition du Conseil d'État.

Bij brief ontvangen op 6 juli 2023, deelt de eerste voorzitter van de Raad van State mede dat de algemene vergadering van de Raad van State op 29 juni 2023, overeenkomstig artikel 70 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, is overgegaan tot het opmaken van een lijst van drie kandidaten voor een vacant ambt van staatsraad in de Nederlandse taalgroep, ten gevolge van de kaderuitbreiding die voortvloeit uit de wet van 6 september 2022 die de samenstelling van de Raad van State wijzigt.

Ont été présentés par le Conseil d'État, sans unanimité toutefois:

Premier candidat:

M. Jim Deridder, avocat au barreau d'Anvers;

Deuxième candidat:

M. Jonas Riemslag, auditeur au Conseil d'État.

Troisième candidat:

M. Wouter De Cock, premier auditeur au Conseil d'État.

Werden door de Raad van State voorgedragen, evenwel zonder eenparigheid van stemmen:

Eerste kandidaat:

De heer Jim Deridder, advocaat aan de balie van Antwerpen;

Tweede kandidaat:

De heer Jonas Riemslag, auditeur bij de Raad van State.

Derde kandidaat:

De heer Wouter De Cock, eerste auditeur bij de Raad van State.

La présentation n'étant pas unanime, la Chambre peut, conformément à l'article 70, § 1er, alinéa 8, des mêmes lois, et dans un délai ne pouvant dépasser trente jours à compter de la réception de la communication de cette présentation, soit confirmer la liste présentée par le Conseil d'État, soit présenter une liste de trois noms formellement motivée.

Aangezien de voordracht niet unaniem is, kan de Kamer, overeenkomstig artikel 70, § 1, achtste lid, van dezelfde wetten, binnen een termijn van ten hoogste dertig dagen vanaf de ontvangst van de mededeling van deze voordracht, hetzij de door de Raad van State voorgedragen lijst bevestigen, hetzij een andere uitdrukkelijk gemotiveerde lijst met drie namen voordragen.

La présentation éventuelle d'une liste par la Chambre doit se faire sur base des candidatures reçues par le Conseil d'État.

De eventuele voordracht van een lijst door de Kamer dient op grond van de door de Raad van State ontvangen candidatures te geschieden.

Les candidatures suivantes ont été introduites:

- Mme Ann Coolsaet, avocate au barreau d'Anvers;
- M. Tim Corthaut, premier auditeur au Conseil d'État;
- M. Wouter De Cock, premier auditeur au Conseil d'État;
- M. Jim Deridder, avocat au barreau d'Anvers;
- Mme Annelies D'Espallier, médiatrice pour l'égalité des chances pour le genre au Service de médiation flamand (actuellement l'Institut flamand des droits de l'homme (Vlaams Mensenrechteninstituut));
- Mme Katrien Didden, auditeur au Conseil d'État;
- M. Thomas Maes, auditeur au Conseil d'État;
- M. Jurgen Neuts, premier auditeur au Conseil d'État;
- M. Jonas Riemslag, auditeur au Conseil d'État;
- M. Brecht Steen, premier auditeur chef de section au Conseil d'État;
- M. Frédéric Vanneste, premier auditeur au Conseil d'État.

De volgende candidatures werden ingediend:

- mevrouw Ann Coolsaet, advocaat aan de balie van Antwerpen;

- de heer Tim Corthaut, eerste auditeur bij de Raad van State;
- de heer Wouter De Cock, eerste auditeur bij de Raad van State;
- de heer Jim Deridder, advocaat aan de balie van Antwerpen;
- mevrouw Annelies D'Espallier, ombudsvrouw Gender Vlaamse Ombudsdienst (thans VMRI);
- mevrouw Katrien Didden, auditeur bij de Raad van State;
- de heer Thomas Maes, auditeur bij de Raad van State;
- de heer Jurgen Neuts, eerste auditeur bij de Raad van State;
- de heer Jonas Riemslogh, auditeur bij de Raad van State;
- de heer Brecht Steen, eerste auditeur afdelingshoofd bij de Raad van State;
- Frédéric Vanneste, eerste auditeur bij de Raad van State.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 12 juillet 2023, la présentation du Conseil d'État et le curriculum vitæ des candidats seront transmis aux groupes politiques et la séance plénière du 20 juillet 2023 se prononcera au sujet de la présentation.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 12 juli 2023 zullen de voordracht van de Raad van State en de cv's van de kandidaten aan de politieke fracties worden bezorgd en zal de plenaire vergadering van 20 juli 2023 zich uitspreken over de voordracht.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus zal geschieden.

21 Conseil d'État – Présentation de cinq conseillers d'État néerlandophones

21 Raad van State – Voordracht van vijf Nederlandstalige staatsraden

Les 5 listes de 3 candidats présentées par le Conseil d'État pour cinq places de conseiller d'État néerlandophone, vous ont été communiquées au cours de la séance plénière du 22 juin 2023.

De 5 lijsten met 3 kandidaten voorgedragen door de Raad van State, voor vijf ambten van Nederlandstalige staatsraad, werden u medegedeeld tijdens de plenaire vergadering van 22 juni 2023.

La présentation n'étant pas unanime, la Chambre peut, conformément à l'article 70, § 1er, alinéa 8, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, et dans un délai ne pouvant dépasser trente jours à compter de la réception de la communication de cette présentation, soit confirmer les listes présentées par le Conseil d'État, soit présenter l'une ou l'autre liste de trois noms formellement motivée.

Aangezien de voordracht niet unaniem is, kan de Kamer, overeenkomstig artikel 70, § 1, achtste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, binnen een termijn van ten hoogste dertig dagen vanaf de ontvangst van de mededeling van deze voordracht, hetzij de door de Raad van State voorgedragen lijsten bevestigen, hetzij andere uitdrukkelijk gemotiveerde lijsten met drie namen voordragen.

Le délai dont dispose la Chambre pour présenter d'autres listes ou pour confirmer les listes expire le 13 juillet 2023.

De termijn waarover de Kamer beschikt om de lijsten te bevestigen of andere lijsten voor te dragen verstrijkt op 13 juli 2023.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 12 juillet 2023, je vous propose de confirmer les listes présentées par le Conseil d'État.

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 12 juli 2023, stel ik u voor de door de Raad van State voorgedragen lijsten te bevestigen.

Pas d'observation? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus wordt besloten.

Collega's, mag ik een beetje stilte vragen, alstublieft?

22 Prise en considération de propositions**22 Inoverwegingneming van voorstellen**

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.

In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considère la prise en considération de ces propositions comme acquise. Je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement. (art. 75, n° 5, Rgt)

Indien er geen bezwaar is, beschouw ik de inoverwegingneming van deze voorstellen als aangenomen. Overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden. (art. 75, nr. 5, Rgt)

Pas d'observation? (*Non*)

Il en sera ainsi.

/

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

Demandes d'urgence
Urgentieverzoeken

Il y a deux demandes d'urgence, notamment sur une proposition de loi n° 3486/001 de Mme Moscufo.

22.01 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Madame la présidente, chers collègues, nous demandons l'urgence pour la proposition de loi modifiant la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail en vue d'interdire l'occupation d'étudiants lors d'une grève, n° 3486/1.

Cette pratique a été utilisée récemment dans le conflit des travailleurs et travailleuses de Delhaize qui luttent pour leurs emplois et leurs conditions de travail. Cette pratique n'est pas acceptable pour nous dans la mesure où les droits des travailleurs ne peuvent être bafoués. Ils doivent pouvoir défendre leurs droits.

Aujourd'hui, une loi interdit déjà l'engagement d'intérimaires. C'est une mesure importante mais nous estimons qu'il faut aller beaucoup plus loin. Un projet de la Vivaldi à ce sujet est dans les mains du Conseil national du Travail mais nous voulons nous assurer de l'urgence en déposant cette proposition de loi, d'autant plus que nous savons qu'il y a souvent des divergences au sein de la Vivaldi. Par ailleurs, nous voulons aujourd'hui donner l'occasion aux partis qui se revendiquent de la gauche de soutenir l'urgence car il est important d'arrêter ces pratiques au plus vite.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande. Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

L'urgence est rejetée par assis et levé.

De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.

Mevrouw Houtmeyers, u vraagt de urgentie voor het wetsvoorstel nr. 3497/1 teneinde te waarborgen dat energiepremies voor de levering van huisbrandolie of propaan in bulk effectief ontvangen worden door de rechthebbenden?

22.01 Nadia Moscufo (PVDA-PTB): Ik vraag de urgentie voor wetsvoorstel nr. 3486/1 dat ertoe strekt de tewerkstelling van studenten tijdens stakingen, een techniek waarvan Delhaize zich onlangs bediend heeft, te verbieden. De wet waarbij de indienstneming van uitzendkrachten tijdens een staking verboden wordt, volstaat niet. De vivaldicoalitie heeft een gelijkaardig ontwerp voor advies voorgelegd aan de NAR. Wij willen ons van de urgentie vergewissen, en dat doen we met de indiening van ons wetsvoorstel.

22.02 Katrien Houtmeyers (N-VA): Mevrouw de voorzitter, de federale overheid kende verschillende energiepremies toe naar aanleiding van de gestegen energiefacturen. Aan veel rechthebbenden die hun aanvraag tijdig indienden werd de energiepremie evenwel geweigerd omdat hun energieleverancier niet de nodige informatie aan de FOD Economie bezorgde. Daarnaast konden rechthebbenden die een weigeringsbeslissing ontvingen omdat hun aanvraag niet volledig of correct was, hun dossier niet meer aanvullen of corrigeren omdat de wettelijk vastgestelde limietdatum voor herindiening van een aanvraag verstreken was.

Ons wetsvoorstel bepaalt dat de rechthebbenden met alle middelen van recht kunnen aantonen dat een levering van huisbrandolie of propaan in bulk op het adres van de aanvrager heeft plaatsgevonden en dat de limietdatum voor vervollediging of herindiening van een aanvraag wordt opgeschoven tot 31 augustus 2023. De FOD Economie dient dan binnen een termijn van twee maanden na ontvangst van de aanvraag te beslissen over de ontvankelijkheid ervan. Door deze maatregelen zullen meer rechthebbenden de energiepremies effectief ontvangen. Vandaar de urgentie, zodat de dossiers snel kunnen worden afgehandeld.

22.02 Katrien Houtmeyers (N-VA): Nous demandons l'urgence pour la proposition de loi n° 3497/1 visant à garantir la perception effective des primes à l'énergie pour la livraison de gasoil ou de propane en vrac par les ayants droit. Les autorités fédérales ont instauré différentes primes à l'énergie. Certaines demandes ont toutefois été refusées parce que les fournisseurs d'énergie n'ont pas transmis les informations nécessaires ou parce que la demande était incomplète et ne pouvait plus être complétée à temps. Nous proposons un report de la date limite pour compléter ou réintroduire une demande au 31 août 2023. En outre, les ayants droit doivent pouvoir démontrer par toutes voies de droit qu'une livraison de gasoil ou de propane a eu lieu à leur adresse.

La **présidente**: Je vous propose de nous prononcer sur cette demande. Ik stel u voor om ons over deze vraag uit te spreken.

*L'urgence est rejetée par assis et levé.
De urgentie wordt verworpen bij zitten en opstaan.*

Votes nominatifs

Naamstemmingen

22.03 Catherine Fonck (Les Engagés): Madame la présidente, nous allons assurer un pairage pour Laurence Zanchetta qui est absente pour des raisons médicales. C'est Josy Arens qui adaptera son vote. Nous allons également faire un pairage pour Gilles Vanden Burre qui est absent pour des raisons familiales. J'adapterai mon vote.

22.03 Catherine Fonck (Les Engagés): Josy Arens heeft een stemafpraak met Laurence Zanchetta, en ik heb een stemafpraak met Gilles Vanden Burre.

La **présidente**: Merci, madame Fonck.

22.04 Sofie Merckx (PVDA-PTB): Madame la présidente, comme les semaines précédentes, M. Van Hees assurera un pairage pour M. Senesael du groupe PS.

22.04 Sofie Merckx (PVDA-PTB): De heer Van Hees heeft een stemafpraak met de heer Senesael.

La **présidente**: Merci également, madame Merckx.

23 Motions déposées en conclusion des interpellations de

- M. Theo Francken sur "Vilnius et l'objectif de l'OTAN de 2 %" (427)
- Mme Annick Ponthier sur "Vilnius et la norme de 2 %" (428)
- M. Georges Dallemagne sur "Le sommet de l'OTAN à Vilnius et la norme de 2 %" (436)
- M. Steven De Vuyst sur "La directive OTAN des 2 %" (438)

23 Moties ingediend tot besluit van de interpellaties van

- de heer Theo Francken over "Vilnius en de NAVO-doelstelling van 2 %" (427)
- mevrouw Annick Ponthier over "Vilnius en de 2 %-norm" (428)
- de heer Georges Dallemagne over "De NAVO-top in Vilnius en de 2 %-norm" (436)
- de heer Steven De Vuyst over "De 2 %-richtlijn van de NAVO" (438)

Ces interpellations ont été développées en réunion commune de la commission des Relations extérieures et de la commission de la Défense nationale du 5 juillet 2023.

Deze interpellaties werden gehouden in de gemeenschappelijke vergadering van de commissie voor Buitenlandse Betrekkingen en de commissie voor Landsverdediging van 5 juli 2023.

Quatre motions ont été déposées (MOT n° 427/1):

- une première motion de recommandation a été déposée par MM. Theo Francken et Peter Buysrogge;
- une deuxième motion de recommandation a été déposée par Mme Annick Ponthier;
- une troisième motion de recommandation a été déposée par M. Steven De Vuyst;
- une motion pure et simple a été déposée par M. Robby De Caluwé.

Vier moties werden ingediend (MOT nr. 427/1):

- een eerste motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Theo Francken en Peter Buysrogge;
- een tweede motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Annick Ponthier;
- een derde motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Steven De Vuyst;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Robby De Caluwé.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

[23.01] Annick Ponthier (VB): Mevrouw de voorzitter, op de NAVO-top in Vilnius van gisteren en eergisteren werden er grote regionale defensieplannen goedgekeurd die onvermijdelijk enorme bijkomende investeringen van de lidstaten vergen. De NAVO-norm inzake defensie-uitgaven, de Defence Investment Pledge, lag zoals voorspeld op tafel en stelde de norm van 2 % van het bbp als een kritieke ondergrens en niet meer als een streefdoel.

Ondanks het riedeltje van minister Dedonder, minister Lahbib en eerste minister De Croo waarin zij aanhoudend verwijzen naar het STAR-plan, de programmeringswet en de inspanningen en ambities ter zake, ondanks het feit dat de huidige veiligheidscontext een grote bijkomende structurele defensie-inspanning noodzakelijk maakt, omdat wij op dit moment leven in een zeer uitdagende en onvoorspelbare veiligheidsomgeving die ons confronteert met onder meer een verwoestende oorlog aan de oostgrens van de NAVO, ondanks het feit dat al onze internationale partners in sneltempo hun defensiebudgetten bijsturen, verdubbelen en soms zelfs verviervoudigen, en vooral ondanks het feit dat de norm van 2 % niet alleen als doel wordt vooropgesteld door de NAVO, maar dat iedereen die met defensie begaan is inziet dat die 2 % gewoonweg noodzakelijk is om ons defensieapparaat draaiend en in leven te houden, zien wij dat België momenteel niet verder geraakt dan een magere intentieverklaring.

Daarin wordt gesteld dat België in zijn defensie-uitgaven zal evolueren naar 2 % van het bbp tegen – jawel – 2035. België blijft dus hekkensluis als het aankomt op defensiebudget.

Met een groeitraject waarmee deze regering zelfs die magere ambities nu al in de verste verte niet haalt, moeten wij ons niet veel illusies maken. Het is schuldig verzuim ten koste van onze veiligheid, als u het ons vraagt.

Om die redenen heeft mijn fractie een motie ingediend om die magere ambities dringend bij te sturen tot ten minste 2 % van het bbp, en wel zo snel mogelijk.

[23.01] Annick Ponthier (VB): Lors du sommet de l'OTAN qui s'est tenu à Vilnius hier et avant-hier, des plans régionaux de défense ont été approuvés. Ils requièrent des investissements supplémentaires énormes des États membres. Il a été stipulé que la norme des 2 % du PIB pour les investissements en matière de défense constitue un seuil minimal critique. Cependant, la Belgique s'est contentée d'une maigre déclaration d'intention indiquant que nos dépenses en matière de défense se rapprocheront des 2 % du PIB d'ici 2035. Il s'agit là d'une négligence coupable qui met notre sécurité en péril. Nous demandons de revoir d'urgence ces maigres ambitions.

23.02 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, ik wil collega Francken hier verontschuldigen omdat hij net in het kader van de NAVO in het buitenland is en bijgevolg hier afwezig, maar aangezien die 2 %-norm nog onder de kiesdrempel ligt, kan ik mij voorstellen dat iedereen de motie van aanbeveling van collega Francken zal steunen.

23.02 Peter De Roover (N-VA): M. Francken est à l'étranger, dans le cadre de l'OTAN, mais je présume que tout le monde soutiendra sa motion.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 1)		
Ja	80	Oui
Nee	51	Non
Onthoudingen	3	Abstentions
Totaal	134	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, les motions de recommandation sont caduques.

De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervallen de moties van aanbeveling.

24 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Frank Troosters sur "L'impossibilité d'une immatriculation (correcte) des motos avec side-car" (n° 430)

24 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Frank Troosters over "De (onmogelijkheid tot correcte) inschrijving van motorfietsen met zijspan" (nr. 430)

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Mobilité, des Entreprises publiques et des Institutions fédérales du 5 juillet 2023.

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Mobiliteit, Overheidsbedrijven en Federale Instellingen van 5 juli 2023.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 430/1):

- une motion de recommandation a été déposée par M. Frank Troosters;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Kim Buyst.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 430/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Frank Troosters;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Kim Buyst.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

24.01 Frank Troosters (VB): Mevrouw de voorzitter, collega's, sinds enige tijd moeten motorfietsen na een ongeval of voor doorverkoop verplicht naar de technische keuring gaan. Echter, niet alle motoren vallen onder die nieuwe verplichting. In het bijzonder rijst een probleem voor motoren met een zijspan van categorie L4e. Er bestaat namelijk maar één merk, een Russisch dan nog, met een homologatie in dit land. Andere motorfietsen met een zijspan kunnen in dit land nergens worden gekeurd en kunnen derhalve niet worden doorverkocht of gekeurd worden na een ongeval. Bijkomend kan de DIV geen correcte inschrijving voor een motorfiets met een zijspan afleveren, waardoor ook verzekeraars in het geval van problemen dreigen niet tussenbeide te komen wegens het ontbreken van correcte informatie.

24.01 Frank Troosters (VB): Les motocyclettes doivent obligatoirement être présentées au contrôle technique après un accident ou en vue d'une vente. Pour les motocyclettes avec side-car de catégorie L4e, une seule marque est homologuée. Les autres motocyclettes avec side-car ne peuvent donc pas être soumises au contrôle technique après un accident ou en vue d'une vente. Par cette motion, je demande au gouvernement de prendre immédiatement les mesures nécessaires

Na het antwoord van de minister op mijn interpellatie in de commissie

voor Mobiliteit te hebben gehoord en gezien de hoogdringende aard van het probleem voor de bezitters van een motorfiets met een zijspan, vraag ik de regering met deze motie om onmiddellijk de nodige stappen te zetten opdat alle motoren met een zijspan correct kunnen worden ingeschreven om zo ook verzekeringstechnisch in orde te zijn.

pour que toutes les motocyclettes avec side-car puissent être immatriculées correctement.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 2)		
Ja	87	Oui
Nee	46	Non
Onthoudingen	1	Abstentions
Totaal	134	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.
De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

25 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de Mme Kathleen Depoorter sur "Le nouvel appel d'offres pour la gestion du stock stratégique" (n° 431)

25 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van mevrouw Kathleen Depoorter over "De nieuwe tender voor het beheer van de strategische stock" (nr. 431)

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Santé et de l'Égalité des chances du 4 juillet 2023.

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Gezondheid en Gelijke kansen van 4 juli 2023.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 431/1):

- une motion de recommandation a été déposée par Mme Kathleen Depoorter;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Gitta Vanpeborgh.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 431/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Kathleen Depoorter;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Gitta Vanpeborgh.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

25.01 Kathleen Depoorter (N-VA): Collega's, het betreft hier een zeer actueel thema, namelijk de weigering van minister Vandenbroucke om de coronamails vrij te geven. In de motie gaan we dieper in op het beheer van de strategische stock en van de coronavaccins en vragen wij heel duidelijk een audit van het FAGG en van de diensten die verantwoordelijk waren voor alle beslissingen die tijdens de coronacrisis werden genomen voor het beheer van de strategische stock en de coronavaccins. Wij vragen ook inzage in de facturen, in de contracten, in de beslissingsboom, in zowat alles wat te maken heeft met corona. Wij zijn niet alleen. Van de 482 klachten bij de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten zijn er 82 verantwoordelijk voor het departement van minister Vandenbroucke.

Als u het echt niet noodzakelijk vindt dat er transparantie is voor de burger, moet u effectief meestemmen met de eenvoudige motie van de

25.01 Kathleen Depoorter (N-VA): Le ministre Vandenbroucke bloque la divulgation des courriels relatifs à la crise du coronavirus. Dans notre motion, nous demandons un audit de l'AFMPS et de tous les services responsables de la gestion de la réserve stratégique et des vaccins covid. Nous demandons d'avoir accès aux factures, aux contrats et à l'arborescence décisionnelle pour tout ce qui concerne la crise du coronavirus. Ceux qui ne voteront pas en faveur de cette motion, s'oppose-

meerderheid. Wilt u de geschiedenis niet ingaan als een parlements lid dat voor doofpotoperaties kiest, raad ik u toch aan om onze motie mee goed te keuren. We willen transparantie, duidelijkheid en leren uit de fouten die gemaakt zijn.

ront à la transparence et soutiendront une opération étouffoir. Quant à nous, nous voulons la transparence, afin de pouvoir tirer des leçons des erreurs commises.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 3)		
Ja	81	Oui
Nee	49	Non
Onthoudingen	3	Abstentions
Totaal	133	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque. De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

26 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Peter Buysrogge sur "La transparence dans le dossier SCAF" (n° 433)

26 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Peter Buysrogge over "De transparantie in het SCAF-dossier" (nr. 433)

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Défense nationale du 5 juillet 2023.

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Landsverdediging van 5 juli 2023.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 433/1):

- une motion de recommandation a été déposée par M. Peter Buysrogge;
- une motion pure et simple a été déposée par M: Hugues Bayet.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 433/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Peter Buysrogge;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Hugues Bayet.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik die motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

26.01 Peter De Roover (N-VA): Mevrouw de voorzitter, voor de heer Buysrogge moet ik hetzelfde opmerken als voor de heer Francken. Hij is op het ogenblik voor de NAVO in Albanië. Dat mag echter geen reden zijn om zijn motie te verwerpen.

26.01 Peter De Roover (N-VA): M. Buysrogge est actuellement en déplacement en Albanie dans le cadre de l'OTAN, mais que cela ne constitue pas une raison pour ne pas soutenir sa motion de recommandation.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 4)		
Ja	81	Oui

Nee	48	Non
Onthoudingen	3	Abstentions
Totaal	132	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.
De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

[27] Motions déposées en conclusion de l'interpellation de M. Reccino Van Lommel sur "La concurrence entre les institutions financières" (n° 435)

[27] Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van de heer Reccino Van Lommel over "De concurrentie tussen de financiële instellingen" (nr. 435)

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de l'Économie, de la Protection des consommateurs et de l'Agenda numérique du 5 juillet 2023.

Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Economie, Consumentenbescherming en Digitale Agenda van 5 juli 2023.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 435/1):

- une motion de recommandation a été déposée par M. Reccino Van Lommel;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Leslie Leoni.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 435/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Reccino Van Lommel;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Leslie Leoni.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

[27.01] Reccino Van Lommel (VB): Mevrouw de voorzitter, in de voorbije periode konden we allemaal vaststellen dat de rente op hypothecaire leningen aanzienlijk de hoogte in is gegaan en dat de rente op spaarboekjes vertraagd verhoogd wordt. Tegelijkertijd zien we dat de commerciële bancaire voorwaarden vaak verschillend zijn en wordt er heel vaak gezegd dat de consument zelf op zoek moet gaan naar de financiële instelling die de beste voorwaarden biedt. Toch zien we in ons land dat heel wat consumenten veelal trouw blijven aan hun bank, omdat een overstap administratieve rompslomp met zich meebrengt.

Met deze motie van aanbeveling vragen we de regering om maatregelen te treffen die de concurrentie tussen de banken verder aanwakkeren. We vragen ook om maatregelen om de interbancaire mobiliteit te bevorderen, waardoor mensen veel makkelijker kunnen overstappen, en daarbij minstens de meeneembaarheid te onderzoeken, of toch de nodige stappen te zetten om ervoor te zorgen dat houders van een Belgische financiële rekening de mogelijkheid tot overstappen naar een andere financiële instelling krijgen met behoud van hun rekeningnummer, zoals die ook bestaat voor andere diensten in ons land, en in het kader daarvan minstens overleg te plegen met Febelfin.

[27.01] Reccino Van Lommel (VB): Ces derniers temps, les taux d'intérêt des prêts hypothécaires ont augmenté de manière significative, alors que les taux d'intérêt des comptes d'épargne suivent cette tendance au ralenti. Dans le même temps, nous constatons que les consommateurs restent généralement fidèles à leur banque, à la suite des lourdeurs administratives qu'un changement de banque entraîne. Par cette motion de recommandation, nous demandons au gouvernement d'encourager la concurrence entre les banques et de promouvoir la mobilité interbancaire, notamment en examinant la portabilité.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 5)		
Ja	86	Oui

Nee	44	Non
Onthoudingen	1	Abstentions
Totaal	131	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque. De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

(De heer Jean-Marie Dedecker heeft tegengestemd.)

28 Motions déposées en conclusion de l'interpellation de Mme Marijke Dillen sur "La situation au tribunal de l'entreprise néerlandophone de Bruxelles" (n° 437)

28 Moties ingediend tot besluit van de interpellatie van mevrouw Marijke Dillen over "De situatie in de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank van Brussel" (nr. 437)

Cette interpellation a été développée en réunion publique de la commission de la Justice du 5 juillet 2023. Deze interpellatie werd gehouden in de openbare vergadering van de commissie voor Justitie van 5 juli 2023.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 437/1):

- une motion de recommandation a été déposée par Mme Marijke Dillen;
- une motion pure et simple a été déposée par Mme Katja Gabriëls.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 437/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Marijke Dillen;
- een eenvoudige motie werd ingediend door mevrouw Katja Gabriëls.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.

Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote?

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring?

28.01 Marijke Dillen (VB): Mevrouw de voorzitter, de huidige bijzonder moeilijke situatie in de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel moet een dossier zijn dat iedereen in dit halfroond aanbelangt, minstens alle Vlamingen. Ik denk dat niemand eraan twijfelt dat de toegang tot Justitie een van de kernvereisten is voor de werking van Justitie in het algemeen en de rechtbanken en hoven in het bijzonder.

Vandaag moeten we helaas vaststellen dat dit niet in alle rechtbanken het geval is, dat de toegang niet in alle rechtbanken wordt gewaarborgd en zeker niet in de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel, waar de voorzitter op een niet mis te verstane wijze en volledig terecht de alarmbel heeft geluid.

De Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel kampt met een dalende personeelsbezetting. Het vertrek van een aantal magistraten en griffiers en het stijgend aantal tijdelijke afwezigheden, zowel in duur als in aantal, zijn hiervan de oorzaak. Ook blijft de vraag onbeantwoord of en wanneer vertrekkende magistraten zullen worden vervangen.

Collega's, u moet er zich goed van bewust zijn dat dit zeer ernstige complicaties heeft op de werking en dienstregeling van deze ondernemingsrechtbank. Zo wordt een aantal zittingen voorlopig geschorst en zullen de pleitdata worden opgeschoven. Dat heeft bijzonder verregaande gevolgen voor de rechtsonderhorige, in het bijzonder de rechts-onderhorige die het gelijk aan zijn of haar kant heeft. Laten wij niet vergeten dat dit ook aanleiding kan geven tot misbruik en wantoestanden door de debiteurs, die zo hun betaling op de lange baan kunnen schuiven.

28.01 Marijke Dillen (VB): Alors même que l'accès à la Justice est un des fondements de son bon fonctionnement, cet accès n'est pas garanti dans tous les tribunaux. La présidente du tribunal de l'entreprise néerlandophone de Bruxelles a tiré la sonnette d'alarme à juste titre. Son tribunal est en effet confronté à une baisse de ses effectifs qui nécessite la suspension provisoire de plusieurs audiences et un report de certaines dates de plaidoiries. Ces effets graves ont des conséquences importantes pour les justiciables, en particulier pour ceux qui ont le droit avec eux. Cette situation peut également entraîner des abus de la part des débiteurs. Dans notre motion de recommandation, nous demandons de prendre des mesures urgentes pour éviter que les droits des justiciables soient mis en danger. J'appelle tous les députés, en particulier ceux des partis flamands, à ne pas adopter la motion pure et simple qui demande de passer à l'ordre du jour. Le cadre du

Op dit ogenblik is de situatie werkelijk onhoudbaar geworden, waarvoor ik nogmaals verwijs naar de noodkreet van de voorzitter van de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank, en moeten bij hoogdringendheid maatregelen worden genomen, zo niet komen de belangen van de rechtzoekenden in het gedrang.

personnel doit être complet pour que le fonctionnement de ce tribunal puisse à nouveau être entièrement garanti.

Collega's, ik roep iedereen in het halfroond op, en zeker de Vlamingen van alle partijen die hier vertegenwoordigd zijn, om de motie die vraagt om over te gaan tot de orde van de dag niet goed te keuren, want daarvoor is de noodkreet van de voorzitter van de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel veel te belangrijk. Ik hoop dan ook dat iedereen beseft dat er bij hoogdringendheid initiatieven genomen moeten worden om een duidelijk perspectief te brengen voor de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank te Brussel en ik dring erop aan om het personeelskader voor zowel de magistraten als het griffiepersoneel volledig in te vullen zodat de werking opnieuw kan worden gegarandeerd.

La **présidente**: Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

(Stemming/vote 6)		
Ja	87	Oui
Nee	46	Non
Onthoudingen	1	Abstentions
Totaal	134	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, la motion de recommandation est caduque.
De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervalt de motie van aanbeveling.

29 Motions déposées en conclusion des interpellations de

- M. Sander Loones sur "Le financement incertain des pensions et du plan pour la reprise et la résilience" (n° 439)
- M. Sander Loones sur "Le financement incertain des pensions et du plan pour la reprise et la résilience" (n° 440)
- M. Reccino Van Lommel sur "Le versement des moyens de relance" (n° 442)
- M. François De Smet sur "La réforme des pensions et le plan de relance européen" (n° 443)

29 Moties ingediend tot besluit van de interpellaties van

- de heer Sander Loones over "De onzekere financiering van de pensioenen en van het Plan voor Herstel en Veerkracht" (nr. 439)
- de heer Sander Loones over "De onzekere financiering van de pensioenen en van het Plan voor Herstel en Veerkracht" (nr. 440)
- de heer Reccino Van Lommel over "De uitbetaling van de relancemiddelen" (nr. 442)
- de heer François De Smet aan Thomas Dermine over "De pensioenhervorming en het herstelplan van de EU" (nr. 443)

Ces interpellations ont été développées en séance plénière du 13 juillet 2023.

Deze interpellaties werden gehouden in plenaire vergadering van 13 juli 2023.

Deux motions ont été déposées (MOT n° 439/1):

- une motion de recommandation a été déposée par M. Sander Loones;
- une motion pure et simple a été déposée par Mmes Maggie De Block et Melissa Depraetere et MM. Ahmed Laaouej, Servais Verherstraeten, Benoît Piedboeuf et Wouter De Vriendt.

Twee moties werden ingediend (MOT nr. 439/1):

- een motie van aanbeveling werd ingediend door de heer Sander Loones;
- een eenvoudige motie werd ingediend door de dames Maggie De Block en Melissa Depraetere en de heren

Ahmed Laaouej, Servais Verherstraeten, Benoît Piedboeuf en Wouter De Vriendt.

La motion pure et simple ayant la priorité de droit, je mets cette motion aux voix.
Daar de eenvoudige motie van rechtswege voorrang heeft, breng ik deze motie in stemming.

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Début du vote / Begin van de stemming.

Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote? / Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken?

Fin du vote / Einde van de stemming.

Résultat du vote / Uitslag van de stemming.

<i>(Stemming/vote 7)</i>		
Ja	79	Oui
Nee	51	Non
Onthoudingen	3	Abstentions
Totaal	133	Total

La motion pure et simple est adoptée. Par conséquent, les motions de recommandation sont caduques.
De eenvoudige motie is aangenomen. Bijgevolg vervallen de moties van aanbeveling.

30 **Projet de loi portant modification de la loi du 5 mai 2017 relative aux services de médias audiovisuels en région bilingue de Bruxelles-Capitale en vue de la transposition partielle de la directive (UE) 2019/882 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 relative aux exigences en matière d'accessibilité applicables aux produits et services (3412/3)**

30 **Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 5 mei 2017 betreffende de audiovisuele mediadiensten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, ter gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (3412/3)**

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

<i>(Stemming/vote 8)</i>		
Ja	97	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	37	Abstentions
Totaal	134	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale **(3412/4)**.
Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd **(3412/4)**.

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

31 **Projet de loi portant modification de la loi du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques, en vue de la transposition partielle de la directive (UE) 2019/882 du Parlement européen et du Conseil du 17 avril 2019 relative aux exigences en matière d'accessibilité applicables aux produits et services (3413/3)**

31 Wetsontwerp houdende wijziging van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, ter gedeeltelijke omzetting van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (3413/3)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 9)		
Ja	97	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	37	Abstentions
Totaal	134	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale **(3413/4)**.

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd **(3413/4)**.

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

32 Projet de loi modifiant la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail et la loi du 8 avril 1965 instituant les règlements de travail en ce qui concerne la coïncidence des vacances annuelles et de l'incapacité de travail (3370/5)

32 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten en de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen met betrekking tot de samenloop van jaarlijkse vakantie en arbeidsongeschiktheid (3370/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 10)		
Ja	134	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	134	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale **(3370/6)**.

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd **(3370/6)**.

33 Projet de loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité en ce qui concerne la surcharge pour le câble (3390/5)

33 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt met betrekking tot de kabeltoeslag (3390/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 11)		
Ja	79	Oui
Nee	48	Non
Onthoudingen	6	Abstentions
Totaal	133	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale **(3390/6)**.

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd **(3390/6)**.

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

34 Amendements et articles réservés du projet de loi modifiant la loi du 27 février 2019 relative à l'échange électronique de messages par le biais de l'eBox (3394/1-8)

34 Aangehouden amendementen en artikelen van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox (3394/1-8)

Vote sur l'amendement n° 8 de Roberto D'Amico à l'article 6. **(3394/8)**

Stemming over amendement nr. 8 van Roberto D'Amico op artikel 6. **(3394/8)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 12)		
Ja	29	Oui
Nee	104	Non
Onthoudingen	1	Abstentions
Totaal	134	Total

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 6 est adopté.

Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 6 aangenomen.

Vote sur l'amendement n° 6 de Michael Freilich à l'article 10. **(3394/8)**

Stemming over amendement nr. 6 van Michael Freilich op artikel 10. **(3394/8)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 13)		
Ja	20	Oui
Nee	86	Non
Onthoudingen	27	Abstentions
Totaal	133	Total

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 10 est adopté.

Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 10 aangenomen.

Vote sur l'amendement n° 7 de Michael Freilich à l'article 11. **(3394/8)**

Stemming over amendement nr. 7 van Michael Freilich op artikel 11. **(3394/8)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 14)		
Ja	36	Oui
Nee	87	Non
Onthoudingen	10	Abstentions
Totaal	133	Total

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Bijgevolg is het amendement verworpen.

Vote sur l'amendement n° 9 de Roberto D'Amico à l'article 11. **(3394/8)**

Stemming over amendement nr. 9 van Roberto D'Amico op artikel 11. **(3394/8)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 15)		
Ja	9	Oui
Nee	87	Non
Onthoudingen	37	Abstentions
Totaal	133	Total

En conséquence, l'amendement est rejeté et l'article 11 est adopté.

Bijgevolg is het amendement verworpen en is artikel 11 aangenomen.

35 Ensemble du projet de loi modifiant la loi du 27 février 2019 relative à l'échange électronique de messages par le biais de l'eBox (3394/7)

35 Geheel van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 februari 2019 inzake elektronische uitwisseling van berichten via de eBox (3394/7)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (Non)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (Nee)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 16)		
Ja	105	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	27	Abstentions
Totaal	132	Total

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale **(3394/9)**.

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd **(3394/9)**.

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

36 Adoption de l'ordre du jour
36 Goedkeuring van de agenda

Nous devons procéder à l'approbation de l'ordre du jour des séances de la semaine prochaine.
Wij moeten overgaan tot de goedkeuring van de agenda voor de vergaderingen van volgende week.

Y a-t-il une observation à ce sujet? (*Non*)

Zijn er dienaangaande opmerkingen? (*Nee*)

En conséquence, l'ordre du jour est adopté.
Bijgevolg is de agenda aangenomen.

La séance est levée. Prochaine séance le mercredi 19 juillet 2023 à 10 h 00.
De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering woensdag 19 juli 2023 om 10.00 uur.

La séance est levée à 19 h 15.
De vergadering wordt gesloten om 19.15 uur.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 55 PLEN 254 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 55 PLEN 254 bijlage.

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS**DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN**

Vote nominatif - Naamstemming: 001

Oui	080	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	051	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, Dedeker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Abstentions	003	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Arens Josy, Fonck Catherine, Van Hees Marco

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui	087	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont

Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	046	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, Dedeker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Van Hees Marco

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui	081	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Godele, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	049	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, Dedeker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Abstentions	003	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Arens Josy, Fonck Catherine, Van Hees Marco

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui	081	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	048	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donck Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Abstentions	003	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Arens Josy, Fonck Catherine, Van Hees Marco

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui	086	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	044	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, De Wit Sophie,

Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Van Hees Marco

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui	087	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	046	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, De-decker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Van Hees Marco

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui	079	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon

Franky, Depraetere Melissa, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	051	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, Dedeker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Raskin Wouter, Ravys Kurt, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donck Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Abstentions	003	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Arens Josy, Fonck Catherine, Van Hees Marco

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui	097	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chantelle, Boukili Nabil, Briens Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Wilmès Sophie

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	037	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Anseeuw Björn, Creyelman Steven, Dedeker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen

Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 009

Oui	097	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Wilmès Sophie

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	037	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Anseeuw Björn, Creyelman Steven, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 010

Oui	134	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Boukili Nabil, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Colebunders Gaby, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Creyelman Steven, Daems Greet, Dallemagne Georges, D'Amico Roberto, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Wouter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Dillen Marijke, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens

Koen, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Pas Barbara, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Ponthier Annick, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Scourneau Vincent, Segers Ben, Sneppe Dominiek, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Troosters Frank, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hecke Stefaan, Van Hees Marco, Van Hoof Els, Van Lommel Reccino, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vicaire Albert, Vindevoghel Maria, Wilmès Sophie, Wollants Bert

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 011

Oui	079	Ja
-----	-----	----

Aouasti Khalil, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Mariage Louis, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Non	048	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, De-decker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Merckx Sofie, Mertens Peter, Metsu Koen, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria, Wollants Bert

Abstentions	006	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Arens Josy, Dallemagne Georges, Fonck Catherine, Matz Vanessa, Prévot Maxime, Van Hees Marco

Vote nominatif - Naamstemming: 012

Oui	029	Ja
-----	-----	----

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Caluwé Robby, Depoortere Ortwin, De Smet François, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Rohonyi Sophie, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria

Non	104	Nee
-----	-----	-----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Metsu Koen, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Roggeman Tomas, Safai Darya, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie, Wollants Bert

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Van Hees Marco

Vote nominatif - Naamstemming: 013

Oui	020	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, De Roover Peter, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Raskin Wouter, Roggeman Tomas, Safai Darya, Van der Donckt Wim, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Wollants Bert

Non	086	Nee
-----	-----	-----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim,

Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Abstentions	027	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria

Vote nominatif - Naamstemming: 014

Oui	036	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Creyelman Steven, Dedecker Jean-Marie, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Houtmeyers Katrien, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Non	087	Nee
-----	-----	-----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedele, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyckt Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Abstentions	010	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Van Hees Marco, Vindevoghel Maria

Vote nominatif - Naamstemming: 015

Oui	009	Ja
-----	-----	----

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Daems Greet, D'Amico Roberto, De Vuyst Steven, Merckx Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Vindevoghel Maria

Non	087	Nee
-----	-----	-----

Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depraetere Melissa, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Gabriëls Katja, Geens Koen, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Vanrobaeys Anja, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie

Abstentions	037	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Anseeuw Björn, Creyelman Steven, Dedecker Jean-Marie, Depoorter Kathleen, Depoortere Ortwin, De Roover Peter, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Wit Sophie, Dewulf Nathalie, D'Haese Christoph, Dillen Marijke, Freilich Michael, Gijbels Frieda, Gilissen Erik, Goethals Sigrid, Ingels Yngvild, Loones Sander, Metsu Koen, Pas Barbara, Ponthier Annick, Raskin Wouter, Ravyts Kurt, Roggeman Tomas, Safai Darya, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van der Donckt Wim, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Lommel Reccino, Van Peel Valerie, Van Vaerenbergh Kristien, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Wollants Bert

Vote nominatif - Naamstemming: 016

Oui	105	Ja
-----	-----	----

Anseeuw Björn, Aouasti Khalil, Arens Josy, Bacquelaine Daniel, Bayet Hugues, Beke Wouter, Ben Achour Malik, Bihet Mathieu, Bogaert Hendrik, Bombled Christophe, Bonaventure Chanelle, Briers Jan, Burton Emmanuel, Buyst Kim, Calvo Kristof, Chanson Julie, Cogolati Samuel, Cornet Cécile, Creemers Barbara, Dallemagne Georges, De Block Maggie, De Caluwé Robby, Dedecker Jean-Marie, Defossé Guillaume, De Jonge Tania, de Laveleye Séverine, Delizée Jean-Marc, De Maegd Michel, Demon Franky, Depoorter Kathleen, Depraetere Melissa, De Roover Peter, De Smet François, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'Haese Christoph, Dierick Leen, Ducarme Denis, Farih Nawal, Flahaut André, Fonck Catherine, Freilich Michael, Gabriëls Katja, Geens Koen, Gijbels Frieda, Goethals Sigrid, Goffin Philippe, Hanus Mélissa, Hennuy Laurence, Ingels Yngvild, Jiroflée Karin, Kir Emir, Laaouej Ahmed, Lachaert Egbert, Lacroix Christophe, Lanjri Nahima, Leysen Christian, Liekens Goedeke, Loones Sander, Marghem Marie-Christine, Mariage Louis, Matz Vanessa, Metsu Koen, Moutquin Simon, Muylle Nathalie, Özen Özlem, Piedboeuf Benoît, Pillen Jasper, Pisman Kathleen, Pivin Philippe, Platteau Eva, Prévot Maxime, Prévot Patrick, Raskin Wouter, Reuter Florence, Reynaert Vicky, Rigot Hervé, Rohonyi Sophie, Safai Darya, Scourneau Vincent, Segers Ben, Taquin Caroline, Thémont Sophie, Thiébaud Eric, Tillieux Eliane, Vajda Olivier, Vanbesien Dieter, Van den Bergh Jef, Vandenbroucke Joris, Vandenput Tim, Van der Donckt Wim, Van Hecke Stefaan, Van Hoof Els, Vanpeborgh Gitta, Van Peel Valerie, Vanrobaeys Anja, Van Vaerenbergh Kristien, Verduyck Kris, Verhaert Marianne, Verhelst Kathleen, Verherstraeten Servais, Vicaire Albert, Wilmès Sophie, Wollants Bert

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	027	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Boukili Nabil, Colebunders Gaby, Creyelman Steven, Daems Greet, D'Amico Roberto, Depoortere Ortwin, De Spiegeleer Pieter, De Vriendt Joris, De Vuyst Steven, Dewulf Nathalie, Dillen Marijke, Gilissen Erik, Merckx

Sofie, Mertens Peter, Moscufo Nadia, Pas Barbara, Ponthier Annick, Ravyts Kurt, Samyn Ellen, Sneppe Dominiek, Troosters Frank, Van Grieken Tom, Van Hees Marco, Van Lommel Reccino, Vermeersch Wouter, Verreyt Hans, Vindevoghel Maria